

**İLKÖĞRETİM 5. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN 23 NİSAN ULUSAL
EGEMENLİK VE ÇOCUK BAYRAMI KUTLAMALARINA İLİŞKİN
ALGILARININ BELİRLENMESİ**

Burcu Turgut Kesik

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

EKİM, 2020

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren(....) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Burcu

Soyadı : TURGUT KESİK

Bölümü : Eğitimin Sosyal ve Tarihi Temelleri Bilim Dalı

İmza :

Teslim tarihi :/10/2020

TEZİN

Türkçe Adı : İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlamalarına İlişkin Algılarının Belirlenmesi

İngilizce Adı : Determination of the Perceptions of 5th Grade Students Regarding April 23 National Sovereignty and Children's Day Celebrations

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı:

Burcu TURGUT KESİK

İmza:

.....

JÜRİ ONAY SAYFASI

Burcu TURGUT KESİK tarafından hazırlanan “*İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlamalarına İlişkin Algılarının Belirlenmesi*” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Gülay EKİCİ

Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Başkan: Prof. Dr. M. Akif SÖZER

Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Volkan DURAN

Psikoloji Anabilim Dalı, Iğdır Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 16/09/2020

Bu tezin Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Yücel GELİŞLİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Öncelikle, ders döneminden başlayarak tez çalışmamın sonuna kadar tüm lisansüstü eğitimim boyunca beni her zaman her anlamda destekleyen, değerli zamanını esirgemeyen, kıymetli görüş ve önerileriyle bana yol gösteren, rehberlik eden tez danışmanım çok değerli hocam sayın Prof. Dr. Gülay EKİCİ'ye saygılarımı sunar ve gönülden teşekkür ederim.

Veri toplama sürecinde beni okullarında sevgiyle karşılayan ve araştırmaya katkıda bulunan değerli öğrencilere ve başta okul müdürüm sayın Mustafa DERİN olmak üzere bu süreçte bana kolaylık sağlayan okul yöneticileri ve öğretmenlerine teşekkür ederim.

Ders dönemim boyunca bana Ankara'da evlerinin kapısını açan ve misafir eden sevgili kuzenim Gülhan ALIŞ ve eşi Sedat ALIŞ'a teşekkür ederim.

Hayatım boyunca maddi ve manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen, her zaman yanımda olan ve bana inanan sevgili annem Sabriye TURGUT ve sevgili babam Ahmet TURGUT'a; ayrıca çocukluğumdan beri elimden tutan, her an desteğini hissettiğim sevgili ablam Duygu TURGUT GÖKPINAR'a teşekkür ederim.

Son olarak, bu süre boyunca hep yanımda olan, beni hiç yalnız bırakmayan, sabırla ve özveriyle bana destek olan sevgili eşim Batıkan Enver KESİK'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

2020

Burcu TURGUT KESİK

**İLKÖĞRETİM 5. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN 23 NİSAN ULUSAL
EGEMENLİK VE ÇOCUK BAYRAMI KUTLAMALARINA İLİŞKİN
ALGILARININ BELİRLENMESİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

Burcu TURGUT KESİK

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Ekim 2020

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, 5.sınıf öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına ilişkin algılarının yazılı anlatımlar ve çizdikleri resimler yoluyla belirlenmesidir. Araştırma, nitel araştırma modeli kapsamında olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılarak hazırlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Giresun ili Merkez ilçeye bağlı ortaokullar arasından amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilen köy okullarında öğrenim gören toplam 77 beşinci sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, 5. sınıf öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına ilişkin algılarını içeren yazılı anlatımları ve çizdikleri resimler yoluyla iki farklı veri toplama aracıyla toplanmıştır. Veri toplama aracının geçerlik ve güvenilirliğinin belirlenmesi amacıyla 2018-2019 eğitim-öğretim yılında, Giresun ili Merkez ilçeye bağlı Yağmurca Ortaokulunda öğrenim görmekte olan 10 beşinci sınıf öğrencisi ile araştırmanın pilot uygulaması yapılmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Veriler analiz edilirken yazılı anlatımlar ve çizilen resimler ayrı ayrı

değerlendirilmiştir. Bu kapsamda, 5. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarında belirttikleri görüşleri toplam 8 kavramsal kategori altında analiz edilmiştir. Bu kategoriler şu şekilde sıralanmaktadır; “23 Nisan’ın kutlanış biçimi, 23 Nisan’ın hissettirdiği duygular, 23 Nisan gösterileri/etkinlikleri, 23 Nisan’ın kutlanış amacı/nedeni, 23 Nisan’ın tarihi önemi, 23 Nisan beklentileri, 23 Nisan yarışmaları ve 23 Nisan’da karşılaşılan olumsuzluklar” dır. Yazılı anlatımlarda belirtilen görüşlerin en fazla “23 Nisan’ın kutlanış biçimi” ve “23 Nisan’ın hissettirdiği duygular” kategorilerinde yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Diğer taraftan, 5. sınıf öğrencilerinin çizdikleri resimler ise toplam 5 kavramsal kategori altında analiz edilmiştir. Bu kategoriler şu şekilde sıralanmaktadır; “23 Nisan gösterileri, 23 Nisan yarışmaları, 23 Nisan sloganları/süslemeleri, Dünya çocuk bayramı ve Kurtuluş Savaşı” dır. Öğrenciler tarafından 23 Nisan ile ilgili çizilen resimlerin en fazla “23 Nisan gösterileri” kategorisinde yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Bunların yanında, araştırmaya katılan toplam 38 öğrencinin, yazılı anlatımında belirttiği görüşü destekleyici bir şekilde resim yaptığı belirlenmiştir. Bu araştırmanın genel sonucu, 5. sınıf öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramını “Ulusal Egemenlik Bayramı” boyutundan çok “Çocuk Bayramı” boyutuyla algıladıklarını bununla birlikte 23 Nisan’ı Atatürk’ün çocuklara armağan ettiği bayram olarak algıladıklarını ve kutlamalar kapsamında yapılan gösteri ve etkinlikler hakkında olumlu yönde düşündüklerini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler : 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, nitel araştırma, olgubilim, içerik analizi
Sayfa Adedi : 167
Danışman : Prof. Dr. Gülay EKİCİ

**DETERMINATION OF THE PERCEPTIONS OF 5TH GRADE
STUDENTS REGARDING APRIL 23 NATIONAL SOVEREIGNTY
AND CHILDREN'S DAY CELEBRATIONS**

(M.S. Thesis)

Burcu TURGUT KESİK

GAZI UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

October 2020

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine the perceptions of 5th grade students regarding April 23 National Sovereignty and Children's Day Celebrations through their written expressions and pictures. The study was prepared by using a phenomenology design within the qualitative research model. The study group was selected with the purposive sampling method and it consists of 77 fifth grade students studying in village schools in central district of Giresun Province during the 2019-2020 academic year. Two different data collection tools including written expressions and pictures of 5th grade students regarding April 23 National Sovereignty and Children's Day Celebrations were used to collect the data. The pilot study was carried out with 10 fifth grade students studying in Yağmurca Secondary School in central district of Giresun Province during the 2018-2019 academic year to determine the validity and reliability of the data collection tool. Content analysis technique was used in the analysis of the data. Written expressions and pictures were evaluated separately while analyzing the data. In this context, the opinions of 5th grade students in their written expressions were analyzed under 8 conceptual categories in total. These categories are as following; “the celebration style of April 23, feelings about April 23, April 23

demonstrations/activities, the purpose/reason of the celebration of April 23, the historical significance of April 23, April 23 expectations, April 23 competitions and problems encountered on April 23". It was determined that the opinions of 5th grade students in their written expressions mostly gathered on the categories of "the celebration style of April 23" and "feelings about April 23". On the other hand, the pictures of 5th grade students were analyzed under 5 conceptual categories in total. These categories are as following; "April 23 demonstrations, April 23 competitions, April 23 slogans/decorations, World Children's Day and Independence War". It was determined that the pictures of 5th grade students regarding April 23 mostly gathered on the category of "April 23 demonstrations". Besides, it was determined that a total of 38 students drew pictures that support the opinions in their written expressions. The overall result of this study reveals that 5th grade students perceive the April 23 National Sovereignty and Children's Day as "Children's Day" rather than the "National Sovereignty Day" and they also perceive April 23 as a festival that Atatürk has gifted to children and they find the demonstrations and activities as part of the celebrations positive.

Key Words : April 23 National Sovereignty and Children's Day, qualitative research, phenomenology, content analysis

Page Number : 167

Supervisor : Prof. Dr. Gülay EKİCİ

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZ	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiv
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	xvii
BÖLÜM I	1
GİRİŞ.....	1
Problem Durumu	1
Araştırmanın Amacı	4
Araştırmanın Önemi.....	5
Araştırmanın Sayıtları	6
Araştırmanın Sınırlılıkları	7
Tanımlar	7
BÖLÜM II.....	8

KURAMSAL ÇERÇEVE	8
Bayram Kavramı ve Türklerde Bayramlar	8
23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Dışındaki Bayramlar	11
Egemenlik Kavramı ve Milli Egemenlik.....	17
Türkiye’de Milli Egemenlik	19
23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı.....	21
Türkiye Himaye-i Etfal Cemiyeti ve Çocuk Bayramı.....	30
TRT Uluslararası 23 Nisan Çocuk Şenliği	35
BÖLÜM III	37
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	37
BÖLÜM IV	45
YÖNTEM.....	45
Araştırmanın Modeli	45
Araştırmanın Deseni	46
Çalışma Grubu	48
Veri Toplama Araçları	53
Verilerin Toplanması.....	56
Verilerin Analizi.....	57
Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması.....	59
BÖLÜM V	64
BULGULAR VE YORUM	64
5.Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlamalarına İlişkin Yazılı Anlatımlarına Ait Bulgular ve Yorumlar	64
5.Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlamalarına İlişkin Çizdikleri Resimlerine Ait Bulgular ve Yorumlar	83
5.Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlamalarına İlişkin Yazılı Anlatımları ve Çizdikleri Resimlerin Analizine İlişkin Ortak Bulgular	100
BÖLÜM VI	110

SONUÇ VE TARTIŞMA.....	110
5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlamalarına İlişkin Yazılı Anlatımları ile İlgili Sonuç ve Tartışma.....	110
5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlamalarına İlişkin Çizdikleri Resimler ile İlgili Sonuç ve Tartışma	114
5.Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlamalarına İlişkin Yazılı Anlatımları ve Çizdikleri Resimlerin Ortak Analizi ile İlgili Sonuç ve Tartışma.....	117
Öneriler.....	118
KAYNAKLAR.....	120
EKLER.....	130
ÖZGEÇMİŞ	145

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. <i>Araştırmaya Katılan Okullar ve Öğrenci Sayıları</i>	49
Tablo 2. <i>5.,6.,7. ve 8. Sınıf Öğretim Programları, Belirli Gün ve Haftalara İlişkin Öğrenme Alanı, Kazanım ve Açıklamaları, 2018</i>	51
Tablo 3. <i>1.,2.,3. ve 4.Sınıf Öğretim Programları, Belirli Gün ve Haftalara İlişkin Öğrenme Alanı, Kazanım ve Açıklamaları, 2018</i>	52
Tablo 4. <i>5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan'ın Kutlanış Biçimi Kategorisinde Yer Alan Görüşlerinin (Kod) Dağılımı</i>	67
Tablo 5. <i>5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Gösterileri/Etkinlikleri Kategorisinde Yer Alan Görüşlerinin (Kod) Dağılımı</i>	69
Tablo 6. <i>5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan'ın Hissettirdiği Duygular Kategorisinde Yer Alan Görüşlerinin (Kod) Dağılımı</i>	71
Tablo 7. <i>5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan'ın Kutlanış Amacı/Nedeni Kategorisinde Yer Alan Görüşlerinin (Kod) Dağılımı</i>	73
Tablo 8. <i>5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan'ın Tarihi Önemi Kategorisinde Yer Alan Görüşlerinin (Kod) Dağılımı</i>	75
Tablo 9. <i>5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Yarışmaları Kategorisinde Yer Alan Görüşlerinin (Kod) Dağılımı</i>	77

Tablo 10. 5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Beklentileri Kategorisinde Yer Alan Görüşlerinin (Kod) Dağılımı	78
Tablo 11. 5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan 'da Karşılaşılan Olumsuzluklar Kategorisinde Yer Alan Görüşlerinin (Kod) Dağılımı.....	80
Tablo 12. 5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlamalarına İlişkin Görüşlerinin (Kod) Dağılımı.....	81
Tablo 13. 5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Gösterileri Kategorisinde Çizdikleri Resimlerden Elde Edilen Kodlara Ait Bulguların Dağılımı	85
Tablo 14. 5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Sloganları/Süslemeleri Kategorisinde Çizdikleri Resimlerden Elde Edilen Kodlara Ait Bulguların Dağılımı	89
Tablo 15. 5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Yarışmaları Kategorisinde Çizdikleri Resimlerden Elde Edilen Kodlara Ait Bulguların Dağılımı	92
Tablo 16. 5. Sınıf Öğrencilerinin Dünya Çocuk Bayramı Kategorisinde Çizdikleri Resimlerden Elde Edilen Kodlara Ait Bulguların Dağılımı	96
Tablo 17. 5. Sınıf Öğrencilerinin Kurtuluş Savaşı Kategorisinde Çizdikleri Resimlerden Elde Edilen Kodlara Ait Bulguların Dağılımı.....	99
Tablo 18. 5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlamalarına İlişkin Yazılı Anlatımları ve Çizdikleri Resimlerden Elde Edilen Kategorilerin Analizine İlişkin Ortak Bulgular	101
Tablo 19. Birbiri ile İlişkilendirilmiş Kategorilerde Görüş Belirten ve Resim Yapan 5. Sınıf Öğrencilerinin Frekans Tablosu.....	103

ŞEKİLLER LİSTESİ

<i>Şekil 1.</i> Himaye-i Etfal rozeti dağıtımı, Akşam, 24 Nisan 1920.....	23
<i>Şekil 2.</i> Vakit gazetesinin Milli Bayram ve Çocuk Bayramına ilişkin haberi	25
<i>Şekil 3.</i> Gazi Hz., İsmet ve Kâzım Paşalar Çocuk Balosu'nda, Cumhuriyet, 26 Nisan 1929	26
<i>Şekil 4.</i> Çocuklar Gazi Hazretlerine çektikleri telgrafı hazırlarken, Cumhuriyet, 25 Nisan 1929.....	28
<i>Şekil 5.</i> 1980-1987 yılları TRT Uluslararası 23 Nisan Çocuk Şenliğinden kareler	29
<i>Şekil 6.</i> Çocuk Bayramından bazı intibalar, Son Posta, 25 Nisan 1931.....	33
<i>Şekil 7.</i> 1988-1994 yılları TRT Uluslararası 23 Nisan Çocuk Şenliğinden kareler	36
<i>Şekil 8.</i> Araştırmanın süreç-akış şeması.....	48
<i>Şekil 9.</i> K19 numaralı katılımcının yazılı anlatımı	54
<i>Şekil 10.</i> K65 numaralı katılımcının çizdiği resim.....	54
<i>Şekil 11.</i> İçerik analizinde kullanılan kavramlar.....	58
<i>Şekil 12.</i> 5. sınıf öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramına ilişkin yazılı anlatımlarından elde edilen kategorilerin dağılımı	65
<i>Şekil 13.</i> 5. sınıf öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramıyla ilgili çizdikleri resimlerden elde edilen kategorilerin dağılımı	84

<i>Şekil 14.</i> K20'nin çizdiği resim.....	86
<i>Şekil 15.</i> K22'nin çizdiği resim.....	87
<i>Şekil 16.</i> K77'nin çizdiği resim.....	87
<i>Şekil 17.</i> K37'nin çizdiği resim.....	88
<i>Şekil 18.</i> K12'nin çizdiği resim.....	90
<i>Şekil 19.</i> K39'un çizdiği resim.....	90
<i>Şekil 20.</i> K17'nin çizdiği resim.....	91
<i>Şekil 21.</i> K30'un çizdiği resim.....	91
<i>Şekil 22.</i> K26'nın çizdiği resim.....	93
<i>Şekil 23.</i> K41'in çizdiği resim.....	94
<i>Şekil 24.</i> K3'ün çizdiği resim.....	94
<i>Şekil 25.</i> K36'nın çizdiği resim.....	95
<i>Şekil 26.</i> K32'nin çizdiği resim.....	97
<i>Şekil 27.</i> K67'nin çizdiği resim.....	97
<i>Şekil 28.</i> K1'in çizdiği resim.....	98
<i>Şekil 29.</i> K11'in çizdiği resim.....	98
<i>Şekil 30.</i> K21'in çizdiği resim.....	100
<i>Şekil 31.</i> K23'ün çizdiği resim.....	105
<i>Şekil 32.</i> K60'ın çizdiği resim.....	105
<i>Şekil 33.</i> K41'in çizdiği resim.....	106
<i>Şekil 34.</i> K30'un çizdiği resim.....	106
<i>Şekil 35.</i> K21'in çizdiği resim.....	107

<i>Şekil 36. K25’in çizdiği resim.....</i>	<i>108</i>
<i>Şekil 37. K29’un çizdiği resim.....</i>	<i>108</i>

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

HEC	: Himaye-i Etfal Cemiyeti
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
s.	: Sayfa Numarası
SSCB	: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
T. C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TRT	: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
TÇEK	: Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu
vd.	: ve diğerleri
YÖK	: Yükseköğretim Kurumu

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde; araştırmanın problem durumuna, kavramsal çerçevesine, araştırmanın amacına ve önemine, araştırmanın sayıltıları ve sınırlılıklarına, araştırmada kullanılan kavramların tanımlarına ve kısaltmalara yer verilmiştir.

Problem Durumu

"Mukaddes günleri takdir etmezsek, o günlerin kıymeti kalmaz."

Malatya Mebusu Feyzi Efendi, 1921

Milletlerin tarihinde sevinçle ve coşkuyla kutladığı gurur günleri ya da üzüntüyle ve acıyla hatırladığı bazı felaket anları vardır. Bunlar o milletin anılmaya ve kutlanmaya değer önemli ve özel günleridir. Böyle günlerde toplum içinde millî bilinç kuvvetlenir ve birlikte yaşama isteği artar. Çünkü millet, aynı duyguları paylaşabilen, sevinçte ve tasada bir araya gelen dinamik bir organizmadır. Toplumun dinamiğini harekete geçiren olguların başında ise millî günler ve bayramlar gelir (Akbulut, 1995).

Kutlama veya anma, bir toplumun kıymet verdiği bir olayın yıldönümünde, onu temsil eden sözcükler ve sembollerle hatırlaması olup, etkinlik ve faaliyetler, geçmişteki olayın temsili olması münasebetiyle, geçmişin akılda tutulmasına hizmet edip, onun zihinlerde kalıcılığını

sağlamaktadır (Koca'dan aktaran Özüçetin & Çalışkan, 2015). Bolat (2007)'ın ifade ettiği gibi “en basit tanımıyla, bir toplumun önem verdiği bir olayı her yıldönümünde çeşitli etkinliklerle hatırlaması kutlama veya anmadır” (s. 1).

Uzun (2010)' un belirttiği üzere “tören, şenlik, kutlama, bayram vb. şekillerde adlandırılan bu özel günler, toplumların inanç sistemlerinden ve uluslaşma süreçleri içinde yaşadıkları tarihi olaylardan, ortak yaşantılarından, geleneklerinden ortaya çıkmıştır”.

Her toplumda olduğu gibi Cumhuriyet tarihimize de, geçmişten bugüne milletçe kutladığımız çeşitli bayramlarımız ve özel günlerimiz vardır. Bu önemli günler, niteliğine göre dini ve milli bayramlar olarak adlandırılır. Dayanışma, yardımlaşma ve şükür etme ilkesi doğrultusunda kutlanan Ramazan ve Kurban Bayramı dini bayramlarımızdır. Öte yandan Milli Mücadele yıllarımızın ve Cumhuriyet tarihimizin en önemli olaylarını hatırlamak ve yaşatmak için kutladığımız 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı, 30 Ağustos Zafer Bayramı ve 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı ise ulusal ve resmî bayramlarımızdır. Bu bayramlar dışında bir de Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun'da (Ek 1) belirtildiği üzere genel tatil günlerimiz vardır. Bunlar; 1 Ocak günü yılbaşı tatili, 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü ve 15 Temmuz Demokrasi ve Milli Birlik Günüdür.

Kutlanmak veya anılmak üzere kabul edilen bu milli bayramlarımızın özünde çağdaşlık, bağımsızlık, ulusal egemenlik, vatan, millet ve devlet sevgisi gibi olguların vurgulandığını görmek mümkündür. Nitekim bu özel günler, düşman işgalindeki vatanı kurtarmak amacıyla gerçekleştirilen Milli Mücadele hareketinden ve yeni Türkiye Cumhuriyeti'nde meydana gelen devrimleri simgeleyen önemli olaylardan esinlenilerek oluşturulmuştur (Uzun, 2010). Törenler, toplumun yeni oluşan siyasal iktidarları benimsemesi noktasında ve siyasal iktidarların da meşruiyetlerini sağlama çabalarında güçlü bir rol olmuştur. Bununla birlikte, törenlerin birlik ve beraberlik, toplumsal düzeni sağlamada ve sürdürmede, milli kimliği güçlendirmede ve halkın eğitilmesinde de önemli bir yeri olduğu bilinmektedir (Tekeli'den aktaran Bolat, 2007, s.8). Başka bir deyişle, bir topluluğun üyeleri, seremoniler, gelenekler

ve simgeler aracılığıyla topluluğun yaşamına katılır; duygularını ve erdemlerini paylaşır ve böylelikle kendini topluluğun kaderine adar (Çetindağ Kılıç, 2011, s. 323). Bununla paralel olarak, Çetinkaya ve Duman (2019) çalışmasında “törensel simge ve sembollerin, ulusal bilinci oluşturmak ve geliştirmek amacıyla okul çağındaki çocuklardan başlayarak yetişkin bireylere kadar ulus devleti inşa sürecinde dünyanın farklı yerlerinde yaygın biçimde kullanılageldiğini” belirtmiştir. Küçük (2002)’ün belirttiği üzere “okuldaki en önemli kültürel üretim aracı sayılabilecek törenler, oyun karakteri ile öğrencilerin türlü yönlerden gelişimlerini ve gereksinimlerini kolaylaştırırken diğer yandan da öğrencilerin içinde yaşadıkları okulu, toplumu, ülkeyi ve dünyayı tanımalarına olanak hazırlarlar”.

Okullarda bir başlangıcı, geçişi, sona erişi ya da ayrılığı işleyen ve bir olayı anmak veya kutlamak amacıyla düzenlenen törenlerin arasında en önemlisi ve ayrıcalıklı bir yere sahip olanı ulusal temalı olanlarıdır (Deal’dan aktaran Küçük, 2002). Şahin (2013), “okullarda kutlanan mili bayramlar ve anma törenlerinin, öğrencilerde ve halkta coşkuyu arttıran, insanların günlük problemlerini unutturup ulus bilinci ve birlikte olmanın kıvancının duyulduğu özel günler” olduğunu belirtmiştir.

Bu bağlamda, ülkemizde öğrencilerin milli duygularını geliştirmek ve milli bilincin kazandırılması için okulca veya okullar arası düzenlenecek programlara göre, milli bayramlarda törenler yapılır, bu törenlere mümkün olduğu kadar çok öğrencinin katılması sağlanır (Yalçın, 1995, s. 100). Bu törenler, Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliğinde (Ek 2) yer alan Belirli Gün ve Haftalar ile Bayrak Töreni bölümünde belirtilen esaslara göre düzenlenir. Buna göre, “eğitim kurumları, ulusal ve resmî bayramlar ile mahalli kurtuluş günlerinin kutlanması ile ilgili okul içi ve okul dışı etkinliklere katılırlar ayrıca öğretmen ve öğrenciler bu kapsamda kendilerine verilen görevleri yaparlar” (Milli Eğitim Bakanlığı, 2017).

Çocukların ilk ve ortaokullarda, her yıl kutlamak ve görev almak için heyecanla beklediği milli bayramların başında 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı gelmektedir. 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, Türk milletinin gönlünde bağımsızlığının

sarsılmaz ifadesi olarak en önemli yeri işgal etmektedir. Her yıl tüm yurttan ve yurtdışındaki temsilciliklerimizde, bütün kurumlarımızda, okullarımızda ve evlerimizde çeşitli etkinliklerle kutlanan bu bayram millî birlik ve beraberliğimizin kenetlenmiş ifadesini temsil etmektedir (TBMM Kültür Sanat ve Yayın Kurulu, 2020a).

Bu araştırma, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının öznelere olan çocukların bayram kutlamaları içindeki yerini, çocukların 23 Nisan'ı ve 23 Nisan'a ilişkin kutlamaları, törenleri ne şekilde deneyimlediklerini aynı zamanda bayramı nasıl algıladıklarını anlamlandırma çabasıdan doğmuştur. Bu bağlamda, 5. sınıf öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramına ilişkin algılarının yazılı anlatım ve çizilen resimler yoluyla ortaya konulması, 23 Nisan'ın onlar için ne ifade ettiğini ve ne anlama geldiğini, 23 Nisan'da hangi duygu ve düşünceler içinde olduklarını ve 23 Nisan'dan beklentilerinin neler olduğunu daha iyi anlamamızı sağlayacaktır. Çünkü öğrenciler bu bayrama ilişkin düşüncelerini ifade ederken yalnızca 23 Nisan ile ilgili sahip oldukları bilgilerini değil, aynı zamanda deneyim ve yaşantılarını ve onlara yükledikleri anlamları da paylaşabilmektedirler. Bu nedenle bu araştırmada elde edilen sonuçların literatüre değerli bilgiler kazandıracağı umulmaktadır. Aynı zamanda öğretmenlere ve yöneticilere okullarındaki kutlama programlarının düzenlenmesi gerekliliği konusunda katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, ilköğretim 5.sınıf öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına ilişkin algılarının yazılı anlatımlar ve çizdikleri resimler ile belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. 5.sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarında 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına ilişkin algıları nasıldır?

2. 5.sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarında belirttiği görüşler ortak özellikleri dikkate alınarak hangi kavramsal kategoriler altında toplanmaktadır?
3. 5.sınıf öğrencilerinin çizdikleri resimlerde 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına ilişkin algıları nasıldır?
4. 5.sınıf öğrencilerinin çizdikleri resimler ortak özellikleri dikkate alınarak hangi kavramsal kategoriler altında toplanmaktadır?
5. 5.sınıf öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına ilişkin yazılı anlatımları ve çizdikleri resimlerin analizi sonucunda elde edilen benzerlik ve farklılıklar nelerdir?

Araştırmanın Önemi

Bu çalışma, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamaları kapsamında okullarda yapılan etkinliklerin araştırılması, öğrencilerin bu törenlere ilişkin görüşlerinin ve beklentilerinin tespit edilerek değerlendirilmesi ve gelecekte yapılacak kutlamalara yönelik öneriler sunması açısından önemlidir. Öte yandan alan yazında “milli bayram” olgusunun incelendiği görülmüş, ancak 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı’na ilişkin öğrenci algılarını araştıran bir çalışmanın yapılmadığı tespit edilmiştir. Bu sebeplerden ötürü araştırma sonuçlarının, 23 Nisan kutlamalarını organize eden ve kutlamalarda görev alan tüm öğretmenlere, öğrencilerin beklentileri doğrultusunda gelecekte daha etkili ve daha coşkulu törenler hazırlamaları konusunda, konuya ilişkin araştırma yapan araştırmacılara ise veri kaynağı sunma açısından yardımcı olacağı umulmaktadır.

Bu çalışmada, 5.sınıf öğrencilerinin okullarda kutlanan 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına ilişkin algılarının belirlenmesi için bireylerin bir olguya ilişkin yaşantıları, algıları ve bunlara yüklediği anlamların ortaya konduğu olgu bilim deseni kullanılmıştır. Olgu bilim çalışmalarında katılımcıların yaşantıları ile ilgili duyguları, düşünceleri, algıları ve bunları nasıl yorumladıkları ve kendilerinde nasıl bir bilinçlilik

durumu oluşturduğu ele alınır (Patton'dan aktaran Aydın, 2008, s. 290). Ayrıca olgu bilim çalışmaları alan yazına hem odaklanılan olgunun tanımı ve boyutları hem de katılımcıların bu olgu ile yaşadıkları, hissettikleri ve oluşturdukları anlamlar açısından derinlemesine veri sunmaktadır. Bunlara ek olarak sunulan bu bilgiler çalışılan olgu ile ilgili teori oluştururken son derece faydalı ve zengin bir kaynak oluşturmaktadır (Patton'dan aktaran Aydın, 2008, s. 291). Dolayısıyla bu yöntemle öğrencilerin 23 Nisan olgusuna ilişkin sahip oldukları algılar hakkında derinlemesine veriler elde edileceği düşünülmektedir.

Ulusal literatürde, şimdiye kadar 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'na ilişkin öğrenci algılarını araştıran bir çalışmanın yapılmadığı görülürken; öte yandan Mezkit Saban (2019)'ın "*Millî Kimliğin Oluşturulması Bağlamında 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı*" adlı doktora tezinde 23 Nisan'ı tarihsel bağlamda ele aldığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte yapılan araştırmalarda, milli bayram olgusunun incelendiği pek çok çalışmaya rastlanmaktadır. Bunlar; "*Millî Bayram Olgusu ve Türkiye'de Yapılan Cumhuriyet Bayramı Kutlamaları (1923-1960)*" (Bolat, 2007), "*Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Milli Bayram (23 Nisan ve 19 Mayıs) Törenlerine İlişkin Problem ve Beklentilerinin Belirlenmesi*" (Sofî, 2008), "*Tarih Eğitimi ve Milli Bayramlar: Milli Bayramlarda Okullarda Yapılan Kutlamaların Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi*" (Açıkel, 2010), "*İlköğretim 8.Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Milli Değerlerin Kazanılmasında Milli Bayramlarımızın Etkisi*" (Bozok, 2010), "*Cumhuriyet'in Törensel Meşruiyeti: Ulus-Devlet İnşa Sürecinde Milli Bayramlar (1923-1938)*" (Aslan, 2011) ve "*1930-1960 Döneminde 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı Kutlamaları*" (Tur, 2013) adlı çalışmalara ilgili literatürde rastlanmaktadır. Dolayısıyla öğrencilerin okullarda kutlanan 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına ilişkin algılarının analiz edildiği bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Araştırmanın Sayıtları

Bu çalışmada aşağıdaki sayıtlardan hareket edilmiştir.

1. Verilerin toplanmasında kullanılan ölçme araçlarının araştırmanın amacı yönünde nitelikli veriyi toplamakta yeterli olduğu varsayılmıştır.
2. Araştırmada kullanılan ölçme araçlarının hazırlanmasında alınan uzman görüşlerinin yeterli olduğu varsayılmıştır.
3. Araştırmaya katılan öğrenciler veri toplama formunu içtenlikle yanıtlamışlardır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma 2019-2020 eğitim-öğretim yılı birinci dönemiyle sınırlıdır.
2. Araştırma Giresun ili Merkez ilçesinde bulunan ortaokullarda 5.sınıfta öğrenim görmekte olan öğrenci görüşleri ile sınırlıdır.
3. Araştırma verileri 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamaları ile sınırlıdır.
4. Araştırma, yazılı anlatımlar ve çizilen resimlerle toplanan veriler ile sınırlıdır.

Tanımlar

Bayram: Millî veya dinî bakımdan önemi olan ve kutlanan gün veya günler (Türk Dil Kurumu, 2019).

Egemenlik: Egemen olma durumu. Milletin ve onun tüzel kişiliği olan devletin yetkilerinin hepsi, hükümlanlık, hâkimiyet (Türk Dil Kurumu, 2019).

Milli egemenlik: Milletin kendini idare etmesi, kendine hükümet edecek heyeti seçmesi (Dönmez, 1998)

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde bayram kavramı ve Türklerde bayramlara, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı dışındaki bayramlara, egemenlik ve milli egemenlik kavramlarına, Türkiye’de milli egemenlik, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, Türkiye Himaye-i Etfal Cemiyeti ve Çocuk Bayramı ve TRT Uluslararası 23 Nisan Çocuk Şenliği’ne ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Bayram Kavramı ve Türklerde Bayramlar

Bayramlar, bir toplumun normlar, inançlar, adetler, hikâyeler, mitler, semboller, diller ve kahramanlar gibi sahip olduğu kültürel değerlerini besleyen ve devamlılığını sağlayan törenlerdir (Şahin & Dönmez, 2014).

Bayram kelimesi, Araplarda “îd” kelimesinin, Farslarda ise “bezram” kelimesinin, Oğuz boylarında kullanılan karşılığıdır (Demirci, 2008, s.1). “Îd” ya da “iyd” Arapça’da “geri dönmek” anlamına gelir (Kubbealtı Lugatı, 2020). Bezram ise, “yiyip içme, konuşup eğlenme meclisi” anlamına gelen bezm kelimesinin “m” sesi düşmüş şekli olan “bez” ile “hoş ve sevinçli” anlamındaki “râm” kelimesinin birleşmesi sonucu elde edilmiş “neşeyle

konuşup eğlenme, yiyip içme meclisi” anlamında kullanılan bir kelimedir (Demirci, 2008, s.5).

Bayram kavramını ilk kez XI. Yüzyılda “Divan-ı Lügat’it Türk” adlı eserinde Kaşgarlı Mahmud kullanmıştır. Kelimenin aslının “Bedhrem” olduğunu, Oğuzlar’ın bu kelimeyi “beyrem” şeklinde kullandıklarını ve “halk arasında gülme ve sevinme, bir yerin ışıklarla ve çiçeklerle bezenmesi ve orada sevinç içinde eğlenilmesi” olarak tanımlamıştır (Bolat, 2007, s.11). Yine Kaşgarlı’ya göre, “bayram eğlenme, gülme ve sevinme günüdür”. XI. yüzyıl Türk toplumunda bayramlar, çiçeklerle süslenen, çıra veya meşalelerle aydınlatılan “bayram yeri” adı verilen bir meydanda kutlanmaktaydı. Kaşgarlı’nın ifadesiyle bayram yeri, âdeta "gönül açan" bir mekân olmaktaydı (Koca, 2002).

Osmanlı Devleti’nin son dönemlerinde ve TBMM’nin açılmasının ardından kabul edilen ilk milli bayramlar ve bayram kutlamaları da “İyd” olarak adlandırılmıştır. Osmanlı Devleti döneminde Kurban bayramı “İyd-i edha”, Ramazan bayramı ise “İyd-i fitır” olarak adlandırılmıştır. Yine, Zafer kazanılan hâdiseler için yapılan şenlikler gibi önemli günler de "İyd" kelimesiyle anılmış ve bu günlere “İyd-i ekber” denilmiştir (Pakalın’dan aktaran Taş, 2015).

Doğaner (2007)’ in belirttiği üzere “Türklerde bayram olgusu İslamiyet öncesi dönemde başlamış, Fransız ihtilali sonrası yayılan milliyetçilik fikri etrafında yeniden şekillenmiştir. Bütün toplumlarda olduğu gibi kutlanan bayramlar, Türklerin kültürel özellikleri, idari yapıları ve İslam kültürü etrafında biçimlenmiştir”.

Türklerin İslâmiyetten önce Orta Asya’da kendilerine has bir yaşam tarzları ve inançları olduğu gibi; bu inançlar doğrultusunda şekillenen yine kendilerine has bayramları ve festivalleri de olmuştur. Bu bayram ve festivaller, toplu yapılan eğlenceler şeklinde gerçekleşmiştir (Koca, 2002). Türk toplumunun sosyal hayatında önemli bir yeri olan bu günler, mâtem günlerini anma biçiminde kutlanan Yuğ törenleri; ya da belli bir günün sevincini kutlamak amacıyla yapılan Bahar bayramı, Nevruz, Koç katımı, Saya, Hidrellez gibi isimlerle anılmışlardır. Türk toplumlarında daha çok şenlikler ve anma günleri olarak

kutlanan bayramlar, bilinen ilk Türk devleti olan Hunlardan başlayarak, Osmanlı Devleti'nin son zamanlarına kadar devam etmiş, Cumhuriyet döneminde ise varlığını mahallî olarak sürdürmüşlerdir (Taş, 2015).

Türkler, İslamiyet'i kabul ettikten sonra, İslam kültürünün etkisi altına girmelerine rağmen, eski değerlerini, alışkanlıklarını ve yaşayış biçimlerini sürdürmüşlerdir. Öte yandan, İslam Dininde olan bayram ve önemli günler ile ilgili olan etkinlikleri de benimseyip yapmaya başlamışlardır. İslam Dininin bu önemli ve özel günlerinin başında Ramazan ve Kurban Bayramları gelir. Tüm İslam dünyasında kutlanan bu iki bayram, İslam'ın temel ilkeleri doğrultusunda, dayanışma, hatırlanma ve şükür etme günleridir (Bolat, 2007, s.17).

Türk tarihinde milli bayram kavramı ise, gerçek anlamını Türkiye Cumhuriyeti'nde bulmakla beraber ilk kez Osmanlı Devleti döneminde ortaya çıkmıştır. Devleti dağılmaktan kurtarmak için, Osmanlı milletini bir arada tutacak ortak bir değer oluşturma çabalarının bir sonucu olarak ortaya çıkan ilk milli bayram, II. Meşrutiyetin ilanı olan, 10 Temmuz (23 Temmuz) gününün resmi bir bayram olarak kutlanması olmuştur (Uzun, 2010).

Osmanlı Mebusan Meclisi'nde üyelerden bazıları Osmanlı Devleti'nin kuruluş günü olarak kabul edilen 27 Ocak'ın "id-i milli" (milli bayram) olarak kutlanmasını teklif ederken; bazı üyeler ise, II. Meşrutiyet'in ilan edildiği 10 Temmuz (23 Temmuz) gününün milli bayram olarak ilan edilmesi gerektiğini öne sürmüşlerdir. Mecliste çıkan tartışmalar ve yapılan görüşmeler sonucunda, Meşrutiyet'in ilan edilmesinde etken olanlar 10 Temmuz'un milli bayram olarak kabul edilmesini sağlamışlardır. Böylece 10 Temmuz Osmanlı Devleti'nin ilk resmi milli bayramı olarak 1909 yılından itibaren kutlanmaya başlanmıştır (Akbayrak, 1987).

Fransız ihtilali sonrasında ortaya çıkan çağdaş ulus-devletler de, iktidar kurumunun meşruluğunu sağlayacak ideolojik bir unsur olarak törenlerden yararlanmışlardır. Batı Avrupa'da 18. yüzyıldan itibaren yoğunlaşan ulus-devlet oluşumları, törenlere dinsel bağıntılarından uzak kendi biçimlenişlerine uygun olarak laik-ulusal bir içerik vermişlerdir

(Özbudun, 1997, s. 161). Bu yeni yapılanma içerisinde bayrak, milli marş ve milli kahramanlar gibi yeni semboller üretilerek oluşturulan törenler ile dini ziyafetlerin yerini Cumhuriyet şöenleri almıştır (Pillorget’den aktaran Bolat, 2007, s. 7). Nitekim, 20. yüzyıl başlarında kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devleti de, bu gelişmenin dışında kalamamıştır. T. C. devletin resmî törenlerine biçim ve içeriğini veren, onun laik, ulusalcı ve seçkinci özelliğidir (Özbudun, 1997, s. 161).

İstiklâl harbinden ve milli kurtuluştan sonra bu tarzda milli günlerin sayısı çoğalmıştır. Millet ve devlet bugünlere eskisinden çok daha fazla önem vermiştir. Bu önemi, o günlerin kutlu günler olduğunu ilan ederek göstermiş; onlara da eski dini günler gibi “bayram” demişlerdir. Böylelikle, bayram, tarihte gördüğümüz dini manasından daha geniş, asıl “toplumsal kutluluk ve coşkunluk” manasını kazanmıştır (Ülken, 1945).

Milli bayramlar ve anma günleri, hiç şüphesiz, bir milleti oluşturan bireylerin, birlik ve beraberlik duygusunu en yoğun olarak yaşadığı günlerdir. Milleti oluşturan bireyler, bu günlerde, milli dayanışma ve birlik ruhu içinde, kendi milletlerine ait olma heyecan ve coşkusunu yaşarlar (Tanfer, 1997).

Türk milleti, Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde ulusal bağımsızlığını kazanmak için savaştığı Milli Mücadele yıllarında anılmaya ve kutlanmaya değer çok önemli olaylar yaşamıştır. Bu önemli olaylar arasında yer alan dört önemli tarihsel olay, günümüzde, ulusal Türk bayramları olarak anılıp kutlanmaktadır. Bu Milli Türk Bayramları 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 30 Ağustos Zafer Bayramı ve 29 Ekim Cumhuriyet Bayramıdır. Bu dört önemli tarih, tarihsel oluşum sıraları ve anlamlarıyla Türk Kurtuluş Savaşı’nın en önemli evrelerini oluştururlar (Tanfer, 1997).

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Dışındaki Bayramlar

Günümüzde milli bayram ve resmi tatil günleri olarak kutlanan Milli Mücadele yıllarının en önemli olaylarının gerçekleştiği 19 Mayıs, 23 Nisan, 30 Ağustos ve 29 Ekim günlerine

ilişkin gelişmelere değinmek oldukça önemlidir. Bu dört önemli millî gün, Türk Kurtuluş Savaşı'nın mükemmel bir panoramasını ortaya koymaktadır. Diyebiliriz ki, Türk Kurtuluş Savaşı, 19 Mayıs 1919, 23 Nisan 1920 ve 30 Ağustos 1922 tarihlerinin manevi üçgeninde oluşmuş, bunun sonucunda da, 29 Ekim 1923'te çağdaş Türkiye Cumhuriyeti kurulmuştur (Tanfer, 1997).

Diğer bir taraftan, 30 Ağustos'un "Zafer Bayramı", 19 Mayıs'ın "Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı" ve 23 Nisan'ın "Çocuk Bayramı" olarak kendi tarihsel anlamları dışında bir kavram etrafında kutlanmaya nasıl başladıklarının tarihçesi de en az kutlama biçimlerinin tarihsel gelişimi kadar önemli bir konudur (Öztürkmen, 1996a).

Milli Mücadele döneminin ilk bayramı, TBMM'nin açılışının birinci yıldönümünde kabul edilen 23 Nisan Ulusal Egemenlik Bayramıdır. Araştırmanın konusu olan bu bayram ayrı bir başlık altında detaylı bir şekilde incelenmekte olup bu başlık kapsamında diğer milli bayramlarımıza değinilmiştir.

Millî Mücadele döneminin ikinci bayramı, "Hakimiyet Bayramı"dır. Büyük Millet Meclisi'nin açılmasıyla, Türk Milleti'nin idarî anlayışına yeni bir boyut kazandırılmış, ümmet toplumu olma anlayışından, millet olma şuurunun kazandırıldığı bir anlayışa geçişin ilk adımı atılmıştır. Ümmet toplumunun simgesi durumunda bulunan padişahlığın 1 Kasım 1922 günü kaldırılmasıyla millî iradenin hâkim kılınmasının önündeki engel de ortadan kaldırılmıştır. Türk insanının, millet olma, millî hâkimiyeti kendi iradesine alma şeklinde değerlendirdiği bu günü unutmamak için millî bayram günü olarak kutlanması hususu gündeme getirilmiştir. Konuyla ilgili olarak, Sivas Mebusu Hüseyin Rauf Bey ve Burdur Mebusu İsmail Suphi Bey bir kanun teklifinde bulunmuşlardır (Taş, 2015).

Saltanatın kaldırıldığı günün ertesi, yani 2 Kasım günü, o sene 12 Rebiulevvel'e tekabül etmişti. 12 Rebiulevvel, Hz. Peygamberin doğum günü olarak kabul edildiğinden, aynı gece mevlid kandili idi. Bu sebeple Rauf Bey'in, 2 Kasım'da Sivas mebusu sıfatıyla TBMM Başkanlığına yaptığı üç maddelik bu teklifte, 12 Rebiulevvel gecesi ile gününün Hakimiyet

Bayramı sayılması, kabulü tarihinden yürürlüğe girmesi ve icrasına TBMM'nin memur edilmesi isteniyordu. Söz konusu önerge, aradan bir yıl kadar bir zaman geçtikten sonra, Cumhuriyet'in ilanından beş gün önce 24 Ekim 1923'te görüşülerek kabul edilmiştir (Akbulut, 1995).

1 Kasım, "Hakimiyet-i Milliye Bayramı" olmasına rağmen bu tarihten sonra TBMM'nin açılış tarihi olan 23 Nisan, Millî Hakimiyet Bayramı olarak kutlanmış ve 1 Kasım tarihi zamanla unutulmuştur. Nitekim 1935'te çıkarılan "Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun" ile bayramlar ve tatil günleriyle ilgili düzenlemeler yapılmış ve "23 Nisan Millî bayramı", "Ulusal Egemenlik Bayramı" olarak adlandırılmıştır (Akın, 1997).

Diğer bir milli bayramımız da yeni kurulan Cumhuriyet rejiminin değerlerini ortaya koyma ve halka benimsetme yolunda önemli bir işlev görmüş ve her yıl şenliklerle kutlanmış 29 Ekim "Cumhuriyet Bayramı"dır (Doğaner, 2007).

29 Ekim 1923'te Cumhuriyet'i yeni devlet şekli olarak kabul eden Türkiye Büyük Millet Meclisi, Cumhuriyet'in ilanının ve Gazi Mustafa Kemal'in Reisicumhur seçilmesinin yüzbir pare top atışı ile her tarafa ilan edilmesini kararlaştırdı. Cumhuriyet'in ilanı İstanbul ve Ankara'da törenlerle kutlandı (Akbayrak, 1987).

1924 yılında, Cumhuriyetin ilanının birinci yıldönümü olması sebebiyle çıkarılan bir kararname ile özel bir program hazırlanmış ve 29 Ekim günü tüm yurttan bayram olarak kutlanmıştır. Bu kararnamenin ardından, 19 Nisan 1925'te TBMM'de Cumhuriyet'in ilan edildiği 29 Ekim gününün milli bayram olması için 4 maddelik bir kanunla ilgili olarak görüşmeler yapılmış ve 29 Ekim günü milli bayram olarak kabul edilmiştir (Bolat, 2007, s. 70).

Konu ile ilgili olarak, Hariciye Vekâletince düzenlenen ve hükümet tarafından TBMM'ye sevk edilen 2 Şubat 1925 tarihli kanun teklifinde, 29 Ekim'in millî bayram sayılması isteniyor ve gerekçesi şu şekilde açıklanıyor: "Medenî ülkelerden her biri kendisi için millî bayram olmak üzere tek bir gün kabul etmiştir. Her millet bu şekilde belirlediği günü, resmi

özel gün sayarak yalnız o günü gerek ülke içinde, gerek dış temsilciliklerinde millî törenle icra eder... Yabancılarla da kutlattırılması gereken, Türkiye Cumhuriyeti'nin ve milletimizin resmî özel gününü öteki medenî ülkeler gibi bir gün olarak belirlemek lâzımdır, O gün ise Cumhuriyetin ilânı günü olan 29 Ekim'den başkası olmamalıdır.” Hükümetin teklifi, Meclis Anayasa Komisyonu'nda görüşülerek, 18 Nisan 1925'te karara bağlandı ve 19 Nisan'da TBMM'de kabul edildi (Akbulut, 1995). Nitekim, 1935 tarihli Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunun birinci maddesinde Cumhuriyet Bayramına ilişkin şu ifadeler kullanılmıştır:

Madde 1 – 1923 yılında Cumhuriyetin ilan edildiği 29 Ekim günü Ulusal Bayramdır. Türkiye'nin içinde ve dışında Devlet adına yalnız bugün tören yapılır. Bayram 28 Ekim günü saat 13.00'ten itibaren başlar ve 29 Ekim günü devam eder.

Milli bayramlarımızdan bir diğeri ise, Mustafa Kemal Paşa'nın önderliğinde yürütülen Türk Kurtuluş Savaşının; tüm ekonomik yokluklar, işgaller ve Yunan ilerleyişi, iç ayaklanmalar, azınlık grupların eylemleri ve İstanbul hükümetlerinin engellemelerine karşın tarihe altın harflerle yazılmış Büyük Zafer'le sonuçlandırılması üzerine kutladığımız 30 Ağustos “Zafer Bayramı”dır (Yaman, 1994).

Türk tarihinin önemli dönüm noktalarından ve Türk ordusunun ve Türk milletinin var olma mücadelesinin önemli mihenk taşlarından birisi olan Ağustos 1922 tarihinde kazanılan Büyük Zaferi, ruhuna ve şanına uygun olarak ve şehitleri anmak amacıyla ilk tören, bizzat zaferin mimarı Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın da katılımıyla 30 Ağustos 1924 günü Dumlupınar'da yapılmıştır. 1926 yılında ise Büyük Zaferin Türk kara, deniz ve hava kuvvetleri için bayram ilan edildiğine dair bir kanun çıkarılmıştır (Sayılır, 2014).

30 Ağustos gününün milli bayram olması ile ilgili kanun tasarısı, Müdafai Milliye Vekâleti tarafından hazırlanarak, 7 Ocak 1926 tarihinde Vekiller Heyetine getirilmiş, 27 Ocak'ta müzakeresi yapılmış ve 3 Şubat günü “Zafer Bayramı” olarak kabul edilmiştir. 30 Ağustos

gününün Cumhuriyet ordu ve donanmasının zafer günü olduğu, kara, deniz ve hava kuvvetleri tarafından kutlanacağı ve o günün askeri dairelerde resmi tatil olacağı ifade edilmiştir (Özüçetin & Çalışkan, 2015).

19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'nın, resmi bir bayram olarak kabul edilme süreci diğer bayramların kabul edilme süreçlerinden daha farklı olmuş, bu günün ulusal düzeyde kutlanan bir bayram olarak kabul edilmesinde, başta doğrudan milletin kendisi olmak üzere birçok farklı unsur rol oynamıştır. Bunlardan ilki ve belki de en önemlisi, 19 Mayıs gününün, Atatürk'ün Samsun'a çıkıp, Milli Mücadeleyi buradan başlatmasının onuruna, bugünün unutulmaması için Samsun halkı tarafından "Gazi Günü" olarak 1926 yılından itibaren mahalli bir gün olarak kutlanmış olmasıdır (Uzun, 2010).

Samsunlular, ya 19 Mayıs'ın resmî bayram günü olarak yasa ile onaylanmasını beklediklerinden, ya da bu günün unutulmasına gönülleri razı olmadığından, 1926'da 19 Mayıs'ı "Gazi Günü" ilân ederek kutlama törenleri düzenlediler. Bundan sonra 19 Mayıs, programlı törenlerle her sene kutlanmaya devam etti (Akbulut, 1995).

Diğer taraftan, spor ile ilgili bir milli bayram günü kutlamasında ilk girişimin 1917 yılından beri yapılamayan İdman Bayramlarını da organize etmiş olan Selim Sırrı (Tarcan) Bey tarafından yapıldığı görülmektedir. Nitekim onun teşebbüsü üzerine, Maarif Vekaleti Jimnastik Şenlikleri'nin resmi bir şekilde kutlanmasını kabul etmiştir. Böylece 10 Mayıs 1928'de Ankara'da, 11 Mayıs'ta ise İstanbul, İzmir ve diğer Anadolu şehirlerinde Jimnastik şenlikleri kutlanmıştır (Bolat, 2007, s. 45). 1931 yılı itibariyle ise, Gençlik ve Spor Bayramı'nın atası İdman Bayramı, "Mektepler Bayramı" adıyla bütün lise ve ortaokullar için bir tatil ve etkinlik günü olarak resmileştir (Alkan, 2011).

1935 yılında ise Beşiktaş Jimnastik Kulübü, Galatasaray ve Fenerbahçe Kulüpleri ile birlikte düzenlediği bir toplantıda "Atatürk Spor Günü" organize etme düşüncesini açıklamıştır. Bu spor gününe Galatasaray ve Fenerbahçe Kulüplerinin de tüm kadroları ile katılmaları konusunda görüş birliğine varılmıştır. Böylece "Gençlik ve Spor Bayramı", ilk defa 24

Mayıs 1935'te Atatürk Günü adı altında tasarlanmış oluyor ve Beşiktaş Jimnastik Kulübü de 19 Mayıs Spor ve Gençlik Bayramı'nın öncüsü olarak tarihe geçiyordu (Yurdsever Ateş, 2003).

Bununla paralel olarak, 1924 yılından beri yapılmakta olan Spor Kongresi'nin 1935 yılındaki toplantısında, Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı'nın kuruluşunda önemli katkıları olan Ahmet Fetgeri Bey, "Atatürk Günü'nün" tüm gençliğe mal edilmesi için "19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı" adıyla her yıl kutlanmasını teklif etmiştir. Bu teklif kabul edilmiş ve Mustafa Kemal Paşa'ya sunulmuştur. Bu şekilde, "19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı" 1935'ten itibaren kutlanmaya başlamıştır (Bolat, 2007, s. 46).

19 Mayıs gününün resmi bir bayram statüsünü kazanması ise ancak 20 Haziran 1938 tarihinde çıkarılan "Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkındaki 2739 Sayılı Kanuna Ek Kanun" ile olmuştur. Buna göre, 19 Mayıs günü "Gençlik ve Spor Bayramı" olarak kabul edilmiştir. Kanunun ilgili maddesi ise şu şekildedir:

BİRİNCİ MADDE – 2739 sayılı kanunun ikinci maddesine aşağıdaki fıkra ilâve edilmiştir:

G) Gençlik ve spor bayramı; mayısın 19 ncü günü.

Böylece uzun yıllar "*İdman Bayramı*", "*Jimnastik Bayramı*", "*Mektepler Bayramı*", "*Atatürk Spor Günü*", "*Atatürk Günü*", "*Gazi Günü*" gibi farklı isimlerle anılan 19 Mayıs günü kutlamaları nihayet "19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı" adını almıştır.

1938'de hazırlanan 19 Mayıs Spor ve Gençlik Bayramı Kutlama Talimatnamesi'nin birinci maddesinde şöyle yazıyordu: "Büyük kurtarıcı Ebedi Şef Atatürk'ün Türk vatan ve istiklalini kurtarmak üzere Samsun'da Anadolu toprağına ayak bastıklarının yıldönümü olan 19 Mayıs günü bütün Türkiye için Gençlik ve Spor Bayramı olarak kabul edilmiştir" (Alkan, 2011).

Özetlemek gerekirse, Cumhuriyet rejimi, 27 Mayıs 1935'te çıkardığı "Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun" ile milli bayramlar ve resmi tatil günlerine ilişkin esasları belirlemiştir. Buna göre, Cumhuriyet'in ilan edildiği 29 Ekim günü "ulusal bayram", 23 Nisan "Ulusal Egemenlik Bayramı" ve 30 Ağustos "Zafer Bayramı" ise genel tatil günleri

olarak belirlenmiştir. Ayrıca, “Hakimiyet-i Milliye Bayramı” olarak kabul edilen saltanatın kaldırıldığı 1 Kasım günü milli bayramlar ve genel tatil günleri dışında bırakılmıştır. 20 Haziran 1938’te çıkarılan “Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında 2739 Sayılı Kanuna Ek Kanun” ile yeni düzenlemeler yapılmış ve 19 Mayıs günü “Gençlik ve Spor Bayramı” olarak ilan edilmiştir. Son olarak, 17 Mart 1981 tarihinde 12 Eylül yönetimi tarafından başka bir düzenleme yapılmıştır. Bu düzenlemeye göre, 23 Nisan “Ulusal Egemenlik Bayramı”nın adı “Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı” ve 19 Mayıs “Gençlik ve Spor Bayramı”nın adı da “Atatürk’ü Anma ve Gençlik Spor Bayramı” olarak değiştirilmiştir (Akbayrak, 1987).

Egemenlik Kavramı ve Milli Egemenlik

Dilimizdeki diğer karşılığı hakimiyet olan egemenlik sözcüğü, farklı kaynaklarda çeşitli ifadelerle tanımlanmıştır. Türk Dil Kurumu (2019)’nun “egemen olma durumu, milletin ve onun tüzel kişiliği olan devletin yetkilerinin hepsi, hükümlanlık, hâkimiyet” ifadeleriyle tanımladığı egemenlik, Tikveş’e göre eski Türk metinlerinde “idi/ede” olarak geçen ve memleket sahibi anlamını taşıyan bir sözcüktür (Tikveş’ten aktaran Özgür, 2007).

Dindar (2014), “üstünlük” anlamında kullanılan “egemenlik” sözcüğünün, aslında anlam ve söyleniş yönünden Fransızcadaki “hegemonie” sözcüğüne benzetilerek Türkçede kullanılmaya başlandığını ifade etmiştir. Fransızcadaki “hegemonie” ise eski Yunancada “şef” anlamına gelen “hegemön” sözcüğünden türetilmiş olan “hegemonia”dan gelmektedir. Hegemonia, otorite, yönetim, iktidar, üstünlük, nüfuz, söz geçirme ve güç gibi çeşitli anlamlarının yanında bir devletin başka bir devlete hükmetme anlamını da taşımaktadır.

“En üstün güç” anlamına gelen egemenlik kavramı, ilk kez 16. yüzyılda feodal düzenin çöküşü ve merkezileşmeye doğru gidiş sürecinde feodaliteden kral devlete geçişte ortaçağın sonları ile yeniçağın başları arasında ortaya çıkmıştır (Küçük, 2016). Kavram, ilk kez ünlü Fransız hukukçu Jean Bodin tarafından tanımlanmış ve sistemleştirilerek belirli bir teori haline getirilmiştir. Bodin, 16. yüzyılın sonlarına doğru yayınladığı “Devletin Altı Kitabı”

adlı eserinde egemenliği, ülke üzerinde yaşayan bütün insanlar, bütün vatandaşlar ve teba üzerinde, kanunla kısıtlanmayan en üstün iktidar olarak tanımlamıştır (Kapani, 2007, s. 60). Bodin, egemenlik kavramını, Latince “en yüksek, en st” anlamlarına gelen “superanus” teriminden türetmiştir. Daha sonra bu terimden hareketle “bir devletin mutlak ve sürekli gücü”n nitelemek için “souverainet” (egemenlik) kavramını kullanmıştır (Beriş, 2008). Bodin’e göre egemenlik, sınırsız, tek, bölünmez, mutlak ve devredilmezdir. Egemenlik kanunla sınırlanamaz, çünkü egemen zaten kanunun kaynağıdır. Bir ülkede uygulanan kanunlar, egemenin emirlerinden başka bir şey değildir. Egemen, mutlak iradeye sahiptir ve hiçbir kimseye hesap vermez (Küçük, 2016).

Milli Egemenlik ise; bir milletin bağımsız olarak kendi kendine karar verip hareket etmesi ve kendi kaderini ve siyasi düzenini hiçbir baskı altında kalmadan kendisinin belirleyebilmesidir (Demirci, 1986). En kısa tanımıyla millî egemenlik, bir milletin kendini idare etmesi ve kendine hükümet edecek heyeti seçmesi anlamına gelir. Bir yandan i görünüşü ile demokratik rejimi, yani egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olduğunu ortaya koyarken; diğer yandan dış görünüşü ile de milletin zgr ve bağımsız yaşamasını, yani dışa karşı milletin birliğini ve bütünlüğünü ifade eder (Eroğlu’ndan aktaran Dönmez, 1998).

Milli egemenlik ilkesine göre toplumda hiçbir kimse, hiçbir zümre, sınıf ya da grup, doğrudan üstün emretme gücüne sahip değildir. Millet, toplumda üstün emretme gücünün tek kaynağı ve tek sahibidir (TBMM Kültür Sanat ve Yayın Kurulu, 2020b). Başka bir ifadeyle, egemenliğin tek meşru kaynağı ve sahibi Millettir. Fertlerin iradelerinin bir araya gelmesi ve kaynaşması sonucunda millet iradesi oluşmaktadır. Millî egemenlik, milletin bölünmez iradesini temsil eder (TBMM Kültür Sanat ve Yayın Kurulu, 2020b).

İlk defa XVIII. yüzyılda Fransız düşünürü Jean Jaques Rousseau’nun “Sosyal Antlaşma” adlı kitabında açıkladığı millî egemenlik düşüncesi, bu yüzyılda, despot hükümdarlara karşı, bireylerin hak ve hürriyetlerini gerçekleştirip, güvence altına alma amacıyla girdikleri mücadele ile başlamıştır (Aldıkaçtı, 1986, s. 17).

Millî egemenlik teorisi, 1789 Fransız İhtilalinin ilan ettiği en önemli temel ilkelerden biridir. 1789 Fransız İnsan ve Vatandaş Hakları Beyannamesinin 3. maddesine göre, “her egemenliğin temeli, esasen millettir. Hiçbir kuruluş, hiçbir birey, millettan kaynaklanmayan bir yetkiyi kullanamaz” (Küçük, 2016).

Milli egemenlik anlayışının en önemli sonucu temsili sistemdir. Buna göre, millet iradesini ancak temsilciler vasıtasıyla açıklayabilir. Temsilciler yalnızca belli bir bölgenin değil, bütün milletin temsilcileridir. Ayrıca, temsilciler seçmenden emir ve talimat almazlar; iradelerini açıklarken herhangi bir kayıtlı ya da şartla sınırlı değildir; millettan aldıkları iktidarı serbestçe kullanırlar (Akyılmaz, 1997). Seçmenler tarafından seçilen temsilcilere verilen görev, millîdir, temsîldir ve tamdır. Bu nedenle, temsilciler, sadece kendisini seçen seçmenleri değil, bütün milleti temsil ederler ve millet adına hareket ederler (Küçük, 2016). Egemenliğin sahibi olan millet seçim yoluyla temsilcilerine o şekilde temsil yetkisi verir ki, temsilcinin anayasayla kendisine tanınmış olan yetki alanı içinde aldığı karar, yaptığı iş ve kullandığı oy salt, millet tarafından alınmış gibi hukuki hüküm ve sonuç doğurur (Demirci, 1986).

Türkiye’de Milli Egemenlik

Egemenliğin bir kişi, bir sınıf ya da zümreye değil de kayıtsız şartsız ve doğrudan Türk Milleti’ne ait olduğu düşüncesini devlet hayatımıza kazandıran Mustafa Kemal Atatürk olmuştur (Feyzioğlu, 2012). Atatürk’e göre, toplumda hürriyetin, eşitlik ve adaletin en iyi ve devamlı şekilde sağlanması ve korunması ancak ve ancak tam ve kesin olarak millî egemenliğin kurulmuş olmasına bağlıdır. Bu nedenle, hürriyetin de, eşitliğin de, adaletin de temel dayanağı millî egemenliktir (TBMM Kültür Sanat ve Yayın Kurulu, 2020b). Atatürk, bu düşüncesini Nutuk’ta şu sözleriyle açıklamaktadır: “...bir tek karar vardı. O da ulus egemenliğine dayanan, tam bağımsız yeni bir Türk devleti kurmak. İşte, daha, İstanbul’dan çıkmadan önce düşündüğümüz ve Samsun’da Anadolu topraklarına ayak basar basmaz uygulamaya başladığımız karar, bu karar olmuştur” (Atatürk, 2016, s. 9).

Bu ölkü ile İstanbul'dan Anadolu'ya doğru kararlı bir şekilde yola çıkan Mustafa Kemal, ulusal Bağımsızlık Savaşının ilk gününden itibaren ulus bilincine, bir ulus oluşturmaya ve ulusal birliğe bütün eylem ve uygulamalarında ayrı bir önem vermiş ve bu amacı hem içte hem de dışta sürekli yineleyerek güçlendirme yoluna gitmiştir. Bağımsızlık Savaşının her aşamasında halkın, ulusun isteklerine dayanışmayı hedef edinmiş, gerçekleştirilen her eylemin ve alınan her kararın ulus adına, ulusun temsilcilerinin oylarıyla oluşmasını öngörmüş ve millet egemenliğini kişi egemenliğine yeğlemiştir (Demirci, 1986). Nitekim, 22 Mayıs 1919'da Samsun'a ayak bastığı daha ilk gününde İstanbul'a sadaret makamına gönderdiği bir raporda şu sözleri kaydetmiştir: "Millet yekvücut olup hâkimiyet (egemenlik) esasını Türklük duygusunu hedef ittihaz etmiştir" (Feyzioğlu, 2012).

Mustafa Kemal'in bundan sonraki süreçte de yapılan bütün ulusal kongre ve toplantılarda, her fırsatta "milli egemenlik" vurgusunu yaptığını görmekteyiz. İlk olarak, 21/22 Haziran gecesi yaveri Cevat Abbas Bey'e yazdırdığı Amasya Genelgesi'nin 3. Maddesinde "Ulusun bağımsızlığını yine ulusun azim ve kararı kurtaracaktır" ifadesi yer almaktadır. Daha sonra Nutuk'ta belirttiği üzere 23 Temmuz 1919'da Erzurum Kongresinde yaptığı konuşmasında "ulusun yazgısına egemen bir ulusal iradenin, ancak Anadolu'dan çıkabileceğini ve ulusal iradeye dayalı bir ulusal meclis toplanmasını ve gücünü ulusal iradede alacak bir hükümetin kurulmasını kongre çalışmalarının ilk hedefi olarak gösterdiğini" ifade etmiştir. Nitekim, kongrenin bildiri ve kararlarının bir maddesinde "Kuva-yı Milliye'yi etken ve ulusal iradeyi egemen kılmak esastır" ifadesi yer almıştır (Dindar, 2014). Dönmez (1998)'in ifade ettiği gibi aslında "sadece bu kongrelerin toplanması bile, millet egemenliğinin gerçekleştirilmesi yolunda atılmış önemli bir adımdı. Çünkü kongrelerde alınacak olan kararlar, milletin temsilcilerinin görüşleri doğrultusunda ortaya çıkacaktı. Bu da milletin girişilecek olan mücadelede söz sahibi yapılması demekti".

Demirci (1986)'nin belirttiği üzere "Atatürk'ün ulusal egemenlikten amaçladığı, siyasal, sosyal, ekonomik yönden yabancı etkilerden uzak, ulusal iradede oluşmuş bir toplumdur. Ulusal egemenlik güvencesi, bağımsız ve çağdaş ulus konumuna gelmesinde temel

taşlardan birini oluşturur. Devrimler araç, ulusal egemenlik amaçtır”. Bu noktada, 23 Nisan 1920’de Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin açılması ile millet egemenliğini gerçekleştirme yolunda en büyük adım atılmıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, kuruluşuyla birlikte, milli egemenlik ilkesini siyasal ve hukuki açılardan somutlaştırmıştır (Yıldırım, 2001). Ayrıca, 1921 yılında kabul edilen Teşkilatı Esasiye Kanununun birinci maddesinde belirtilmiş olan “Hakimiyet bilâ kaydü şart milletindir” (Hakimiyet Kayıtsız Şartsız Milletindir) ifadesiyle de hukuki olarak güvence altına alınmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, milli egemenlik ilkesinin günlük siyasal yaşama aktarılması noktasında çok önemli bir konuma ve yapıya sahiptir. Meclis, halkın seçmiş olduğu temsilcilerden oluşmuş bulunmaktadır ve halkla temsilciler arasındaki karşılıklı etkileşim, milli egemenlik ilkesinin işleyişini meydana getirecektir (Kalaycıoğlu, 1986).

Atatürk, Türkiye Büyük Millet Meclisini açarak bir yandan en büyük ideallerinden biri olan Türkiye’de Millî Egemenlik ilkesini devletin temel unsurlarından biri haline getirirken; diğer yandan “Hakimiyet Kayıtsız Şartsız Milletindir” ifadesiyle de, hükümlerlik hakkını ve otoritesini sadece Türkiye Büyük Millet Meclisine vermiştir. Böylece, bu konuda milleti tam yetkili kılarak diktatörlüğe karşı da bütün kapıları kapatmıştır (Karaosmanoğlu’ndan aktaran Dönmez, 1998).

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, adından da anlaşıldığı üzere Türk siyasi tarihimizde bir dönüm noktası olan Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin açıldığı “23 Nisan 1920” gününü, “ulusal egemenlik” ve “çocuk” kavramlarını kapsamaktadır.

Cumhuriyetin ilk yıllarında 23 Nisan’ın dönemin gazete ve dergilerinde çeşitli sıfatlarla tanımlandığını görmekteyiz. Bu tanımlar arasında “tarihin başlangıcı”, “yeni milletin doğduğu gün”, “saadet devrinin açıldığı gün”, “hâkimiyetin temellerinin atıldığı gün”,

“cumhuriyetin temellerinin atıldığı gün”, “istiklâl güneşinin doğduğu gün” gibi farklı yakıştırmalar yer almaktadır (Öztürkmen, 1996b).

Milliyet gazetesi başyazarı Siirt Mebusu Mahmut (Soydan) Bey, 23 Nisan 1929’da köşesinde kaleme aldığı yazısında 23 Nisan’ı “Temel Günü” olarak adlandırmış ve bu başlık altında “23 Nisan, Türk tarihini dolduran büyük ve şerefli günlerin en parlak bir yıldızıdır; bugünkü kuvvetli Türk devleti 23 Nisan’da doğdu. Bu devlete istiklal, zafer ve inkılap ufuklarını açan TBMM, Gazi tarafından bugün açıldı. 23 Nisan Türk devletinin temel günüdür.” ifadelerini kullanmıştır.

Ertesi yıl 23 Nisan 1930’da yine Milliyet gazetesinde günün anlam ve önemi bu kez “Yeni Türkiye’nin Kuruluş Günü” başlığı altında birinci sayfada şu ifadelerle vurgulanmıştır:

“23 Nisan genç ve müstakil Cumhuriyet Türkiye’sinin ilk kuruluş günüdür... 23 Nisan 1920’de İstanbul ecnebi işgali altındadır. Memleketin daha nice yerlerinde düşman var. Umumi harpten mağlup ve perişan çıkan Osmanlı imparatorluğunun bakiyesini de taksim edip Türk milletine hayat ve kuvvet imkanı bırakmamakta bütün düşmanlar müttefik. Öyle bir hal ki, vatanını seven hiçbir Türk için geniş bir nefes almak mümkün değil. İşte o kara günlerde, 23 Nisan 1920’de Büyük Gazi Ankara’da Türkiye Büyük Millet Meclisini açıyor. Milletın vekillerini topluyor ve Türk istiklâli kurtarılcaya kadar azimle, şiddetle mücadele edilmesine karar veriliyor. Yeni Türk devletinin, hürriyet ve istiklaline sahip olan bu genç devletin temeli işte o gün atılmış oldu”.

23 Nisan 1921’de Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin açılışının ikinci yıldönümünde yapılan toplantıda, Saruhan Mebusu Refik Şevket Bey ve arkadaşları 23 Nisan’ın “İdi millî addi” (millî bayram) olması hakkında iki maddelik bir kanun teklifinde bulunmuşlardır. Kanun teklifi aynı gün içerisinde mecliste görüşülmüş; yapılan tartışmalar ve oylamalar sonucunda 23 Nisan “millî bayram” olarak kabul edilmiştir. 23 Nisan’ın Millî Bayram Addine Dair Kanunun maddeleri şu şekildedir:

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilk yevmi küşadı olan 23 Nisan günü millî bayramdır.

İKİNCİ MADDE — Tarihi kabulünden muteber olan işbu kanunun icrasına Büyük Millet Meclisi memurdur (TBMM Tutanak Dergisi, 1921).

23 Nisan 1920 tarihinin, 1921 yılında millî bayram olarak ilan edilmesinin üzerine ilk resmî tören 1922 yılında yapılmıştır. Bu tarihten itibaren yapılan törenlerde özellikle, Büyük Millet Meclisi'nin yıl boyunca yaptığı çalışmalara değinilmiştir ve millî hâkimiyetin elde ediliş süreci ayrıntılı bir şekilde ortaya konulmuştur (Mezkit Saban, 2019, s. 58). Bu çerçevede, 23 Nisan Milli Hakimiyet Bayramı kutlama programı ve yapılacak etkinlikler, 23 Nisan 1932 tarihli Akşam gazetesinin ikinci sayfasında yer alan "Ankara Halkevinde 23 Nisan Merasimi" başlıklı bir haberde "23 Nisan'da Halkevinde bir merasim yapılacaktır. Merasimde Gazi Hz.nin nutkunda 23 Nisan'a ait kıymetli parçalar okunacak, Büyük Millet Meclisinin açılış sıralarında Ankara vaziyeti anlatılacaktır. Bu merasimde İstiklâl harbine dair çok heyecanlı hatıralar canlandırılacak ve buna ait resimler projeksiyonla gösterilecektir" ifadeleriyle belirtilmiştir.

23 Nisan gününün ilk kez "Çocuk Bayramı" adıyla anılıp kutlanmaya başlaması ise dönemin Çocuk Esirgeme Kurumu olan Himaye-i Etfal Cemiyeti (HEC)' nin 23 Nisan' larda cemiyete yardım toplama çalışmalarına dayanmaktadır.

HEC yöneticileri, 23 Nisan 1923'ten itibaren 23 Nisan Hâkimiyet-i Milliye Bayramlarında cemiyet adına yardım toplamaya başlamıştır. Bu bayramlarda, çocuklar tarafından cemiyete yardım için Himaye-i Etfal rozetlerinin satılması ise 23 Nisan' da çocukları ön plana çıkarmaya başlamıştır (Şekil 1).

Şekil 1. Himaye-i Etfal rozeti dağıtımı,
24 Nisan 1920, Akşam.

Bu faaliyetlerin Reis-i Cumhur Mustafa Kemal Paşa'nın da desteğini alması ile 23 Nisan; 1925 yılında "Çocuk Günü" olarak 1926'dan itibaren ise "Çocuk Bayramı" olarak görülmeye başlanmıştır. Böylelikle 23 Nisan için Hâkimiyet-i Milliye Bayramı'nın yanında "Çocuk Bayramı" ifadesi de kullanılmaya başlanmıştır (Özçelik, 2011).

Himaye-i Etfal Cemiyeti, 1929 yılında 23-30 Nisan günlerini "Çocuk Haftası" olarak ilan etmiştir. Buna göre, önceki yıllarda yalnızca bir gün yapılan etkinlikler artık bir hafta boyunca sürecektir ve bayram günü ise eskiden olduğu gibi 23 Nisan'da kutlanacaktı (Taş, 2015). 23 Nisan Milli Bayramları, 1929 yılında Çocuk Haftası'nın da kabul edilmesi ile birlikte daha fazla çocuk odaklı kutlanan bayramlar haline gelmiştir. Bu tarihten itibaren kutlanan bayramlarda, 23 Nisan günü tüm yurttaki aynı coşku ve heyecan yaşanırken öğretmenlerin özenle hazırladığı etkinliklerle günün anlam ve önemi vurgulanarak milli bilinç oluşturulmaya çalışılmıştır (Yıldırım, 2020, s. 11).

HEC'in Çocuk Bayramı için 23 Nisan tarihini seçmesinin dönemin gazeteleri incelendiğinde çeşitli makalelere konu olduğu ve bu seçimin anlamının ortaya konulmaya çalışıldığı görülmüştür. Konuya ilişkin 23 Nisan 1929 tarihli Milliyet gazetesinin birinci sayfasında aşağıdaki ifadeler yer verilmiştir:

"Çocuk Bayramı'nın 23 Nisan'da yaptırılmasında kuvvetli bir isabet vardır. Eski imparatorluğun esaret zincirlerini kırıp dünyaya tam bir istiklâl ile çıkan Türk milleti 23 Nisan'da yeni devleti kurmuştu. 23 Nisan demek Türk azminin, Türk cesaretinin düşman dünyasına meydan okuduğu tarihtir. İstikbale hazırlanan Türk çocuğu için bayram yapılacak bundan daha münasip bir gün olur mu? Türk çocuğu bugün hem bayram yapacak, hem de büyük Gazi'nin yaptığı işleri düşünecektir".

23 Nisan 1933 tarihli Cumhuriyet gazetesinin ilk sayfasında ise "Bugün 23 Nisan Bayramıdır! Bugün, aynı zamanda, Çocuk Haftasının da başlangıcıdır; sonradan ihdas edilen bu güzel terbiyevi ananın 23 Nisan'a tesadüf ettirilmesi, yeni Türk tarihinin eşiğinde, yarının büyüğü olan bugünün çocuklarına verdiğimiz ehemmiyeti anlatmak, küçük Türkleri, inkılap Türkiye'sine bağlamak içindir" ifadeleri kullanılmıştır.

Dönemin süreli yayınları olan gazete ve dergilerde yer alan haberler incelendiğinde, 1929 yılından itibaren Millî Hâkimiyet Bayramı ve Çocuk Bayramı'nın aynı gün farklı programlarla kutlanarak birlikte anılmaya başlandığı anlaşılmaktadır. Vakit gazetesi günün anlam ve önemine 23 Nisan 1929 tarihinde “Bugün iki bayramı birden yapıyoruz. Milli Bayram ve Çocuk Bayramı... Birisi için ruhumuz şeref ve gururla, diğeri için refah, neşe ve saadet temennisi ile dolu” (Şekil 2) sözleriyle yer verirken; 23 Nisan 1931’de yine aynı gazetede bu kez “Milli Hakimiyet Bayramında bu sevimli günü hazırlayanlara hürmet ve minnet! Bugün 23 Nisandır. 11 sene evvel bugün Türkiye’de halk hâkim ve muzaffer olmuştu. Çocuk haftası da bu sabah başlıyor, bugün her tarafta eğlenceler yapılacaktır” (Ek 4) ifadeleri kullanılmıştır.

Şekil 2. Vakit gazetesinin Milli Bayram ve Çocuk Bayramına ilişkin haberi. http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/GAZETE/vakit/vakit_1929/vakit_1929_nisan_23.pdf sayfasından erişilmiştir.

23 Nisan 1931’de Cumhuriyet gazetesi ise “Bir haftalık çocuk saltanatının ilk günü! İlk Büyük Millet Meclisi 12 sene evvel bugün Ankara’da açılmıştı” (Ek 5) başlığını atmıştır. Bir İzmir gazetesi olan Anadolu gazetesi de 23 Nisan 1935’te “Bugün kamutayın açılışı ve çocuk bayramıdır. 23 Nisan Çocuk Bayramıdır. Atatürk çocukları, sevinin, gülün ve oynayın. Gün sizindir. 23 Nisan, kara bir tarihin kapandığı ve yeni bir tarihin açıldığı yüce bir gündür” (Ek 6) sözleriyle yine iki bayramın önemine aynı başlık altında dikkat çekmiştir.

Diğer bir taraftan, yine basında çıkan haberlerden Gazi Mustafa Kemal ve diğer devlet adamlarının da Çocuk Bayramı münasebetiyle düzenlenen etkinlikleri destekledikleri ve bu etkinliklere katıldıkları anlaşılmaktadır (Şekil 3). “Gazi Hz. çocuk müsameresini teşrif ettiler! Bugün Himaye-i Etfal Cemiyeti Ankara palasta bir çocuk müsameresi verdi. Gazi Hz. ve İsmet, Kazım Paşalar müsamereyi huzurları ile şereflendirdiler” (Vakit, 24 Nisan 1929).

Şekil 3. Gazi Hz., İsmet ve Kâzım Paşalar Çocuk Balosu’nda, Cumhuriyet, 26 Nisan 1929. http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/GAZETE/cumhuriyet//cumhuriyet_1929/cumhuriyet_1929_nisan /cumhuriyet_1929_nisan_26 .pdf sayfasından erişilmiştir.

Kâzım ve İsmet Paşalar, Çocuk Bayramı için 1934 yılında Milliyet gazetesi sütunlarından Türk çocuğuna seslenmişlerdir (Ek 7). İsmet Paşa, “Sevgili Bayram” başlığı ile verdiği

demeçte “Bayramınız kutlu olsun Cumhuriyet Çocukları! Sizin bayramınız bütün sevinç günlerinin en neşelisi ve en feyizlisidir. Hiçbir bayram günü sizin bu haftanız kadar vatan için ümitlerle dolu değildir. Hiçbiriniz Cumhuriyetten başka devir bilmiyorsunuz ve bilmeyeceksiniz” ifadelerini kullanmıştır (Milliyet, 23 Nisan 1934).

Göğüş Tan, Bora, Sever ve Şahin (2007) tarafından yapılan “*Cumhuriyet’te Çocuktular*” adlı çalışmada, Cumhuriyet ilan edildiğinde ilkokul çağındaki olan kişilerle gerçekleştirilmiş görüşmelerde katılımcılardan Ahmet Saraç’ın erken Cumhuriyet döneminde okullardaki bayram kutlamaları ve törenlerine ilişkin sözleri dönemin bayramlarını özetler niteliktedir:

“Okuldaki bayram kutlamalarının hepsini hatırlarım. Bizde okuldaki bayram kutlamalarında, bayramlarda halk da çok sevinçliydi. Açmış, açılmış falan hiç düşünülmezdi, bir bayram olduğu zaman okulda. Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Bayramı, 19 Mayıs Bayramı, bu tabii okullar buna hazırlanırdı. Fakat halk da tıklım tıklım doldururlardı. O meydanlıkları şimdi gibi tribünlü yerler yoktu. Düz bir tarla gibi bir yer boşluk meydan orada toplanırdı filan ama halkta da bir coşku olurdu. O temsiller ilkokulda olsun ortaokulda olsun temsilen de fakir çocuklar için filan açık arttırma bazı şeyler satılırdı. Çok fakirlere yardım etmek için filan. Halk da canla başla kendi haline bakmaz oraya yardım ederdi”.

Bayram etkinlikleri kapsamında 1929’da yeni bir uygulama başlatılmıştır. Buna göre, çocuklar bir haftalığına belediye başkanlığı, valilik, parti başkanlığı gibi resmi ve özel makamların idaresine geçiyor, gazete gibi kurumların da yönetimleri çocuklara devrediliyordu. Bu uygulama 1930 yılından itibaren gelenekselleşmiştir (Alkan, 2011). 1929 yılındaki Çocuk Bayramı kutlamaları sırasında bayram münasebetiyle Türk Ocağının yönetimini alan çocuklar, cumhurbaşkanı, başbakan, TBMM başkanı gibi devlet büyükleri ile Himaye-i Etfal Cemiyeti ve Türk Ocakları heyetine teşekkür telgrafları çekmişlerdir.

Şekil 4. Çocuklar Gazi Hazretlerine çektikleri telgrafı hazırlarken, Cumhuriyet, 25 Nisan 1929.

Çocuklar, Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal'e çektikleri telgrafta ( ekil 4) "Büyük Gaziye, Bugün Hakimiyet-i Milliye Bayramı. Bayramımızı tebrik ederiz. Biz bütün Türkiye çocukları büyük bir sevinç içindeyiz. Bu mübarek hakimiyet gününde çocukların da hakimiyetini kabul ettiğiniz için size ayrıca teşekkür ederiz" ifadelerini kullanmışlardır (Cumhuriyet, 24 Nisan 1929).

1933 yılında yapılan 23 Nisan kutlamalarında önemli gelişmeler ve ilkler ya anmı tır. O yıl, Atatürk, 23 Nisan sabahı makamında çocukları kabul edip onlarla sohbet etmiştir. Atatürk'ün bu davranışını benimseyen diğer devlet adamları da bu uygulamayı devam ettirmişlerdir. Böylelikle yeni bir gelenek ba lamı tır. Yine aynı yıl, stadyumlarda beden hareketleri gösterileri yapılmaya ba lanmı tır. Bunların yanında, dönemin Milli Eğitim Bakanı Re id Galip Bey tarafından yazılan "Türk' m-Do ruyum" andı çocuklar tarafından ilk kez okunmuştur. 23 Nisan  ocuk Bayramı artık devlet ve milletin ortak malı haline gelmişti ve kutlamalar ortaklaşa yürütülmekteydi. Ancak 27 Mayıs 1935 tarihinde  ıkarılan Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun ile 23 Nisan'ın ismi; "Millî bayram" yerine "Milli Hakimiyet Bayramı" olarak de i tirilmi tir. Kutlamaların sürdürülmesine rağmen kanunda " ocuk Bayramı" ifadesi yer almamıştır (Akın, 1997).

1970'li yıllar, bayram açısından önemli bir dönüm noktası sayılabilir. Bu yıllarda, 23 Nisan  ocuk Bayramı geniş kitleler tarafından kutlanarak Türk milletin malı olmuştur. 1975

yılındaki kutlamalara ilk kez Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) da katılmıştır (Şekil 5). Kurum, hafta boyunca çocuk programları yayınlamıştır. TRT, 1979'da kutlamalara komşu ülkelerden çocuklar davet ederek Çocuk Bayramına uluslararası bir boyut kazandırmıştır (Akın, 1997).

Şekil 5. 1980-1987 yılları TRT Uluslararası 23 Nisan Çocuk Şenliğinden kareler. <https://www.trt23nisan.com/tr/foto-galeri/1980-1987/> sayfasından erişilmiştir.

23 Nisan Çocuk Bayramı'nda önemli bir diğer dönüm noktası ise 1980 sonrası Milli Güvenlik Konseyi döneminde gerçekleşmiştir. Konsey, 1981'de Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun'da değişiklik yapmış ve bayramın adını "23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı" olarak kabul etmiştir. Böylelikle o güne kadar kanunda yer almayan "Çocuk Bayramı" ifadesini ekleyerek bir eksikliği gidermiştir (Akın, 1997).

Günümüzde ise, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın kutlanma şekli, 2012 yılında Ulusal ve Resmi Bayramlar ile Mahalli Kurtuluş Günleri, Atatürk Günleri ve Tarihi Günlerde Yapılacak Tören ve Kutlamalar Yönetmeliğinde (Ek 3) yapılan düzenleme ile büyük ölçüde değişmiştir. Kutlamaların stadyumlardan okullara kaydırıldığı yeni düzenlemeye göre, 23 Nisan günü dünya çocuklarının devlet yetkilileri tarafından kabul

edilmesi, ilkokul çocuklarının cumhurbaşkanı, başbakan koltuğuna oturması uygulamaları ve tören geçişleri kaldırılmıştır. Bunun yerine, Milli Eğitim Bakanı 23 Nisan'da günün anlam ve önemini belirten bir mesajı medya aracılığıyla yayımlayacak ve herhangi bir ilde düzenlenecek törene katılacaktır (Hürriyet, 2012). Çocukların makam koltuklarına oturması uygulamasının kaldırılması konusunda MEB yetkilileri, bu uygulamanın öğrenciler arasında olumsuz bir rekabet oluşturduğunu ve öğrenci seçme işleminin de öğrenci ve öğretmenler için strese neden olduğunu belirtmiştir (Dünya Bülteni, 2013).

Bu noktada, 23 Nisan kutlamalarının geçmişten günümüze tarihsel süreç içindeki gelişimini daha iyi aktarabilmek adına 23 Nisanların Ulusal Egemenlik Bayramının yanında Çocuk Bayramı olarak kutlanmaya başlamasına öncülük eden ve bu konuda önemli çalışmalar yapan Himaye-i Etfal Cemiyeti ile 23 Nisan kutlamalarına uluslararası bir boyut kazandıran TRT Uluslararası 23 Nisan Çocuk Şenliğine ayrı birer başlık açmak yerinde olacaktır.

Türkiye Himaye-i Etfal Cemiyeti ve Çocuk Bayramı

Balkan Savaşları ve sonrasında devam eden Dünya Savaşı yıllarında Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu siyasi ve sosyal durum incelendiğinde salgın hastalıklar gibi sağlık sorunları ve bu alandaki yetersizlikler ile bozulan sosyo-ekonomik yapı halk sağlığını kötü bir şekilde etkilemiştir. Bu dönemde, özellikle bakımsız ve kimsesiz kalan onlarca çocuğun durumu İstanbul'dan Anadolu'ya ülkenin her yerinde halkın kanayan yarası durumundaydı (Sarıkaya, 2010b, s.195).

İşte böyle bir ortamda, Himaye-i Etfal Cemiyeti (HEC) ilk kez 1908 yılında yerel olarak Kırklareli'nde kurulmuş ve çalışmalarını Balkan Savaşı'na kadar sürdürmüştür. Cemiyet, 1917 yılında İstanbul'da yeniden ülke çapında kurulmuş ve daha önce Kırklareli'nde kurulmuş olan yerel cemiyet de İstanbul'a bağlanmıştır. HEC, daha sonra başka şubeler de açmış ve savaşın geride bıraktığı kimsesiz kalan çocukların korunması için çalışmıştır (Akbayrak, 1988).

I. Dünya Savaşı sonunda imzalanan Mondros Mütarekesi'nin ardından İzmir ve İstanbul'un düşman devletlerin işgaline uğraması üzerine, İstanbul merkezli Himaye-i Etfal Cemiyeti Anadolu'da bulunan şubelerinin çalışmalarını sonlandırmıştır. Bu dönemde, cemiyet, İstanbul'da yalnızca Kadıköy şubesi aracılığıyla çalışmalarını dar bir alanda sürdürürken, öte yandan Ankara'da da çocukların himayesi için çalışan bir başka Himaye-i Etfal Cemiyeti'nin kurulması gündeme gelmiştir (Şeker, 2015, s.186).

Cemiyet, Milli Mücadele döneminde TBMM üyelerinin girişimiyle Kurtuluş Savaşı'nda öksüz ve yetim kalan çocukların korunması ve yetiştirilmesi amacıyla 30 Haziran 1921 tarihinde Ankara'da faaliyetlerine tekrar başlamıştır. Yeni Türk devletinin sosyal devlet olarak kamusal yükümlülüğe sahip olduğunun göstergesi olan ve cumhuriyetin ilk cemiyeti olan Ankara Himaye-i Etfal Cemiyeti (Çocuk Esirgeme Kurumu) kuruluşundan itibaren TBMM Başkanı ve Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'nın desteğini almıştır (Özçelik, 2011).

Ankara'da Himaye-i Etfal Cemiyeti'nin kurulmasında özellikle savaşlar sonunda annesiz ve babasız kalan kimsesiz çocukların sayısının çokluğu önemli bir rol oynamıştır. Ayrıca Avrupa'da bu konuda çocukların korunması için yapılan çalışmalar da cemiyete yol göstermiş ve örnek teşkil etmiştir (Akbayrak, 1988).

Himaye-i Etfal Cemiyeti'nin kuruluş amacı tüzüğü'nün birinci maddesinde “*Cemiyet evvela şehit çocukları ile saniyen harp malûllerinin ve harp felaketzedelerinin çocukları ile iştigal eder.*” şeklinde ifade edilmiştir. Cemiyetin aynı zamanda, çocuklara zulüm edilmemesi, anne-çocuk sağlığı, hasta çocuklar için hastaneler yapılması ve çocukların serserilikten ve dilencilikten kurtarılması gibi konular üzerine de çalışacağı belirtilmektedir (Akbayrak, 1988). Cemiyetin en önemli çalışmalarından biri de Sarıkaya (2010a)'nın belirttiği üzere “23 Nisan'ın çocuk bayramı olarak kabul edilmesi ve çocuk haftasının bütün yurttan kutlanmasıdır”.

HEC'in ilk kez 1925'te “Himaye-i Etfal Günü” veya “Çocuk Günü” olarak kutladığı 23 Nisan, 1927 yılından itibaren günümüze kadar gelecek şekilde “Çocuk Bayramı” adıyla

kutlanmaya başlamıştır (Alkan, 2011). HEC'in öncülüğünde ilk kez 1927 yılında yapılan ve büyük ilgi uyandıran 23 Nisan Çocuk Bayramı, Ankara başta olmak üzere tüm yurttan etkin bir katılımı ile gerçekleştirilmiştir (Sarıkaya, 2009).

Himaye-i Etfal Cemiyeti'nin çalışmaları ile 1926 yılından beri vatanın her tarafında pek güzel bir surette kutlanan "Çocuk Bayramı" Mustafa Kemal Paşa ve hükümetin de desteği ile 1929'da "Çocuk Haftası" adıyla yedi güne çıkarılmıştır. Maarif Teşkilatı da Çocuk Haftası etkinlikleri çerçevesinde okulları tatil ederek tüm öğrencilerin kutlamalara katılmasını sağlamayı amaçlamıştır (Özçelik, 2011).

İlk kez 1929 yılında kutlanmaya başlanan Çocuk Haftası için hazırlanan kutlama programı ve başta İstanbul ve Ankara'da olmak üzere bayram haftası boyunca yapılacak etkinlikler her yıl gazetelerde yayınlanmıştır. 23 Nisan 1929 tarihli Cumhuriyet gazetesinde belirtildiği üzere Türk Ocağı ve Himayei Etfal Cemiyetinin Çocuk Haftası için hazırladığı programa göre İstanbul'da bayramın ilk günü yapılacak etkinlikler şu şekildedir:

1. 23 Nisan Salı sabahı saat 11'de çocuklardan müteşekkil bir kabile Taksim'den otomobillerle Fatih'e gidecektir. Bu kabile, yolda Vilâyet, Halk Fırkasına, Şehremanetine, Beyazıt ve Fatih belediye dairelerine uğrayarak resmi tebriki ifa edecektir.
2. Yevmi mezkûrde saat 14'te Türk Ocağı tarafından çocuklar şerefine Tepebaşı belediye bahçesinde bir konser verilecektir.
3. Aynı günde saat 14'te Sarayburnu parkında çocuklara mahsus olmak üzere muhtelif eğlenceler tertip edilecektir.
4. Aynı günde saat 14'te Fatih'ten Şişli'ye ve Yedikule ve Topkapı'dan ayrı ayrı olmak üzere Bebek'e çocuk kabilelerini alacak tramvaylar tahrik ettirilecektir.
5. Saat 11'de Taksim'den Fatih'e müteveccihen hareket edecek çocuk kabileleri köprüden geçerken vapurlardan düdükle alkışlanacak (23 Nisan 1929, Cumhuriyet).

Çocuk Haftası süresince Cemiyet, merkezi Ankara ve tüm şubelerinde törenler, toplantılar, yayınlar yapmış ve çeşitli müsamereler, eğlenceler, balolar ve yarışmalar düzenlemiştir (Şekil 6). Böylece çocukların resmi törenlerin dışında bayram neşe ve heyecanını yaşamaları sağlanmıştır. Ayrıca çocuk ile ilgili birçok mesele kamuoyunun gündemine getirilmiştir (Sarıkaya, 2009).

Şekil 6. Çocuk Bayramından bazı intibalar, Son Posta, 25 Nisan 1931. http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/GAZETE/son%20posta/son%20posta_1931/son%20posta_1931_nisan_/son%20posta_1931_nisan_25_.pdf sayfasından erişilmiştir.

Özçelik (2011), “aslında Çocuk Bayramının amacının çocukların birkaç gün eğlendirilmesinden ziyade, toplumun çocuk sorunları ile ilgilenmesinin sağlanması olarak görüldüğünü ve bundan dolayı Çocuk Haftasında, Türkiye’de çocuklarla ilgili sorunların basında sıklıkla yer bulduğunu” belirtmiştir.

Cumhuriyet gazetesi yazarlarından Sabiha (Sertel) Hanım, 25 Nisan 1929’daki “Çocuk Haftasının Gayesi Nedir” adlı yazısında çocuk haftasının amacının zannedildiği gibi yalnızca çocukları eğlendirmek ya da Himaye-i Etfal Cemiyetine para toplamak olmadığını dile getirmiş ve toplumdaki çocuk sorunlarına dikkat çekerek şu sözleri kaydetmiştir:

“Yetim çocuklar, analı babalı ama muhtaç çocuklar, hasta çocuklar, sokaklara atılan çocuklar, hırsız çocuklar, evlerdeki ahretlikler, oyundan, havadan mahrum çocuklar, dayakla büyüyen çocuklar, ağır işlerde çalıştırılan çocuklar, veremli çocuklar, dilenci çocuklar, dimağen geri kalmış çocuklar, okumadan mahrum çocuklar, anneleri işte çalışan çocuklar, pislik ve sefalet içinde büyüyen çocuklar, sokaklarda yaşayan serseri çocuklar, istismar edilen çocuklar, köy çocukları, köy mektepleri, cahil anneler elinde büyüyen çocuklar ve fuhşa düşen çocuklar

memleketteki mevcut çocuk meseleleridir. İşte Çocuk Haftasının gayesi milleti bu meselelerle yakından alakadar etmek, Himaye-i Etfal'in yaptığı muazzam işe milleti iştirak ettirmektir”.

Öte yandan, yine basında Çocuk Haftası boyunca çocuk meselesinin önemine dikkat çeken; çocuk sağlığı, çocuk yetiştirme, çocuk bakımı ve eğitimi gibi farklı konularda ele alınmış birçok makale yazılmıştır. Bu hususta milletin ortak sorumluluk ve görevlerinin olduğu belirtilmiş ve halktan çocukların yararına çalışan Himaye-i Etfal Cemiyetinin çalışmalarına maddi ve manevi destek verilmesi istenmiştir.

Cumhuriyet gazetesi başyazarı Yunus Nadi (Abalıoğlu) Bey, 23 Nisan 1929'da kaleme aldığı “En Büyük Mesele” başlıklı yazısında çocuk meselesinin önemini vurgulamak için şu ifadeleri kullanmıştır:

“Türk inkılap tarihinin en büyük meselesi budur. Bir memleketin dününü tespit etmek ve bugünü idare etmek zor işlerdir, fakat yarını temin etmek hiç şüphesiz ki meselelerin en zoru ve en büyüğüdür. 23 Nisan'ı takip eden haftayı Çocuk haftası olarak kabul, ilan ve tatbik eyleyen Türk milleti işte bugün bu en büyük meseleyi gözünün önüne almış bulunuyor. Çocuk meselesini hallettiğimiz gün Türk tarihine ebediyet verdiğimiz gün olacaktır. Ben çocuk haftasında Türklüğün istikbalini okuyorum”.

Afyonkarahisar mebusu İzzet Ulvi (Aykurt) Bey, 24 Nisan 1929 tarihli Vakit gazetesindeki “Türk ve Çocuk” adlı yazısında “Varlığımızın, istikbâlimizin temeli çocukların zayıf varlıkları üstündedir. Her ümit onlarda! Çocuk bakımı, çocukları koruma şüphesiz ki milletimize, sevgili yurdumuza yapılacak hizmetlerin en mühimidir” şeklindeki ifadeleri ile çocukların bir toplumun geleceği için ne kadar önemli olduğunu vurgulamıştır.

Milliyet gazetesi başyazarı Siirt mebusu Mahmut (Soydan) Bey ise, 23 Nisan 1929'da “Yardım istiyoruz, yardım edin” başlığı altında çocuklar için Himaye-i Etfal'e yardım çağrısında bulunmuş ve şunları kaydetmiştir:

“Bir memleketin çocukları ana ve babalarından ziyade cemaatindir, kimsesiz çocuklara gelince, onlar herkesin, bütün vatandaşların müşterek evladıdır. Bu masumların gözyaşlarını silmek, kimsesizliklerini hissettirmemek insani ve medeni bir vazifemizdir. Bu noktada kimsesiz yavrulara öz babalık yapan Himaye-i Etfal Cemiyetine tebrik ve teşekkürlerimizi sunmak da bir

vazifedir. Bu hayırlı cemiyete yapılacak tebrik ve teşekkürün tarzı, ona maddi şekillerde yardım etmektir. Bugün başlayan çocuk haftası kimsesiz çocuklara karşı olan şefkat hislerimizi göstermek, insani vazifemizi yapmak için en müsait bir fırsattır”.

Himaye-i Etfal Cemiyetinin adı 1934 yılında Atatürk tarafından Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu (TÇEK) olarak değiştirilmiştir (Akbayrak, 1988). TÇEK, 26 Kasım 1937’de Bakanlar Kurulunun 1223 sayılı Kararı ile kamu yararına çalışan dernek olarak kabul edilmiştir (Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2020). Kurum, 1981 yılında dernek statüsünden çıkartılarak devlet kurumu haline getirilmiş ve 2011 yılında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’na bağlanmıştır. Günümüzde ise Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü adı ile varlığını sürdürmektedir (Ummanel, 2017).

TRT Uluslararası 23 Nisan Çocuk Şenliği

Birleşmiş Milletlerin 1979 yılını ‘Dünya Çocuk Yılı’ olarak kabul etmesi üzerine, TRT bütün dünya çocuklarını kucaklamayı amaçlayan bir proje hazırlamıştır. Bu projenin kabul edilmesinin ardından TRT Uluslararası 23 Nisan Çocuk Şenliği SSCB, Irak, İtalya, Romanya ve Bulgaristan olmak üzere beş ülkenin katılımı ile Ankara’da ilk kez düzenlenmiştir. Yıllar içinde geniş kitlelere yayılan ve tüm dünyada ilgi gören bu şenlik, ileriki yıllarda yaklaşık 50-60 ülkenin katılımıyla kutlanır hale gelmiştir. Bugüne kadar şenliğe 100’den fazla ülkeden 30 bine yakın çocuk katılmıştır (Ünver, 2019).

1979 ve 2000 yılları arasında başkent Ankara’da düzenlenen şenlik daha sonraki yıllarda İstanbul, Antalya, İzmir ve Bursa gibi Türkiye’nin farklı şehirlerinde kutlanmaya başlamıştır. 23 Nisan Çocuk Şenliği, ülkemizin dünyada tanınmasına büyük katkıları olan önemli uluslararası organizasyonlardan biri olmuştur. Çocuklar arasındaki kardeşlik, sevgi ve dostluk bağlarını geliştirerek, çocukların barış içinde yaşayacakları bir dünyanın oluşmasına katkıda bulunmak amacıyla 1979 yılından itibaren Türkiye Radyo ve Televizyon

Kurumu tarafından düzenlenen TRT Uluslararası 23 Nisan Çocuk Şenliği, dünyada uluslararası düzeyde kutlanan ilk ve tek çocuk bayramıdır (Ünver, 2019).

Her yıl dünyanın dört bir yanından farklı coğrafyalardan, farklı dil, din, ırk ve kültüre mensup yüzlerce çocuğu Türkiye’de bir araya getiren TRT Uluslararası 23 Nisan Çocuk Şenliği, günümüzde de ilk günkü coşkusuyla kutlanmaya devam etmektedir (Şekil 7).

Şekil 7. 1988-1994 yılları TRT Uluslararası 23 Nisan Çocuk Şenliğinden kareler. <https://www.trt23nisan.com/tr/foto-galeri/1988-1994/> sayfasından erişilmiştir.

BÖLÜM III

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Yapılan literatür taraması sonucunda, çalışmada ele alınan 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'na ilişkin çok az sayıda çalışmanın yapıldığı; bunların da yalnızca tarihsel bağlamda ele alındığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla, ulusal literatürde 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramına ilişkin öğrenci algılarını araştıran bir çalışmaya rastlanmamıştır. Öte yandan, YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde bulunan bazı çalışmalarda ise milli bayram olgusunun incelendiği ve 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı dışındaki diğer milli bayramlarımız ile ilgili çalışmaların yapıldığı görülmüştür. Ancak bu çalışmaların da yine tarihsel bağlamda ve özellikle öğretmenlerin katılımıyla yapıldığı ya da bir ders ve ders programı bazında ele alındığı tespit edilmiştir. Aşağıda tarihsel süreç baz alınarak konuyla ilgili yapılmış olan çalışmalar hakkında kapsamlı bilgiler sunulmuştur.

Bolat (2007), Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü'nde hazırladığı “*Milli Bayram Olgusu ve Türkiye’de Yapılan Cumhuriyet Bayramı Kutlamaları (1923-1960)*” adlı doktora tezinde; Türkiye Cumhuriyeti’nde 1923-1960 tarihleri arasında Cumhuriyet Bayramının nasıl kutlandığını ortaya koymaya çalışmaktadır. Bolat, çalışmasında öncelikle ayin, festival, karnaval, tören, bayram ve milli bayram kavramları üzerinde durmuş ve bu kavramları tarihsel bir gelişim süreci içerisinde ele almıştır. Bu kavramları; Eski Türkler, Osmanlı dönemi, Milli Mücadele yılları ve Cumhuriyet Dönemi çerçevesinde incelemiştir. Çalışmanın diğer bölümlerinde ise Atatürk döneminde kutlanan

bayramlara ve Türkiye’de 1925-1960 yılları arasında yapılan Cumhuriyet Bayramı kutlamalarına yer vermiştir. Araştırmanın sonucunda, 1925 yılından itibaren resmi anlamda milli bayram olarak kutlanmaya başlayan Cumhuriyet Bayramlarının Atatürk döneminde canlı ve heyecanlı bir hava içerisinde ve özenle hazırlanmış programlarla kutlandığı; özellikle Onuncu yılda yapılan kutlamanın en coşkulu Cumhuriyet Bayramı olduğu belirtilmiştir. Diğer taraftan, Atatürk’ün ölümünden sonra Türkiye’nin yeni bir sürece girmesiyle birlikte Cumhuriyet Bayramı kutlamalarının da ülkede yaşanan İnönü’nün Cumhurbaşkanlığı dönemi, II. Dünya Savaşı’nın başlaması, çok partili hayata geçiş, Demokrat Parti dönemi ve 1960 askeri müdahalesi gibi tüm iç ve dış gelişmelerden etkilendikleri ortaya konulmuştur.

Göğüş Tan, Bora, Sever ve Şahin (2007), “*Cumhuriyet’te Çocuktular*” adlı sözlü tarih çalışmasında erken Cumhuriyet döneminde çocukluklarını yaşayanların Cumhuriyet algılarını ve Cumhuriyet’e ilişkin kutlamaları ve törenleri nasıl anlamlandırdıklarını ortaya koymaya çalışmaktadır. Çalışma, Cumhuriyet ilan edildiğinde ilkokul çağındaki 115 kişiyle yapılan görüşmelerden, bunlarla ilgili değerlendirmelerden ve görüşmecilerin izlenimlerinden oluşmaktadır. Görüşmeler, 1997-98 bahar ve 1998-99 güz dönemlerinde Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi’nde Mine Tan’ın “Çocukluk Tarihi” adlı lisans ve “Toplumsal Tarihte Çocuk” konulu doktora derslerini alan otuz öğrenci tarafından yapılmıştır. Her bir öğrenci bellek, işitme ve konuşma sorunları bulunmayan iki kadın ve iki erkek olmak üzere dört kişiyle görüşmüştür. Görüşmeler, ses bantlarına kaydedilerek bantlardan ağız ve dil özellikleri değiştirilmeden yazıya geçirilmiştir. Görüşme soruları “Çocukluk, Okul ve Cumhuriyet” olmak üzere üç başlık altında toplanmıştır. Araştırma sonucunda, Cumhuriyet’in daha çok şapka devrimi, harf devrimi ve kılık kıyafet devrimi gibi yenileşme hareketleriyle birlikte anıldığı ve ülkenin işgalden kurtulmuş olmasıyla özdeşleştirildiği, ayrıca Cumhuriyet bayramı kutlamaları kapsamında yapılan etkinliklerin köyden kente farklılıklar gösterdiği ortaya konulmuştur.

Sofİ (2008), Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde hazırladığı “*Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Milli Bayram (23 Nisan ve 19 Mayıs) Törenlerine İlişkin Problem ve Beklentilerinin Belirlenmesi*” adlı yüksek lisans tezinde; Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı ile 19 Mayıs Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramlarının hazırlık aşamasında, tören sırasında ve kutlama sonrasında yaşadıkları problemleri tespit ederek; öğretmenlerin beklentilerini araştırmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2006-2007 eğitim-öğretim yılında İstanbul'da İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı görev yapan 350 beden eğitimi öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmada mevcut durumu ortaya çıkarması amaçlanan betimsel ve taramaya yönelik bir yöntem kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak açık ve kapalı uçlu sorulardan oluşan bir ölçme aracı kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS analiz programı kullanılmıştır. Uygulanan problem belirleme anketi sonuçlarına göre, beden eğitimi öğretmenlerinin en fazla okullarda öğrencilerden para toplanmasının öğretmenleri zor durumda bırakması, sağlık ve güvenlik ile ilgili sorunlar yaşanması ve kutlama programlarına katılan öğrencilerin hazırlıklar sırasında temel ihtiyaçlarının karşılanmaması gibi konularda problem yaşadığı belirlenmiştir. Beklenti belirleme anketinde ise en fazla bayram hazırlıkları için okul idarelerinin gerekli destek ve kolaylığı sağlaması, sağlık ekibi ve güvenlik güçlerinin çalışma alanlarında bulunması, öğrencilerin kaçırdığı derslerin ve konuların tekrarı için okul idaresi ve öğretmenlerin gerekli desteği vermesi konusunda görüş belirttikleri görülmüştür.

Açıkel (2010), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde hazırladığı “*Tarih Eğitimi ve Milli Bayramlar: Milli Bayramlarda Okullarda Yapılan Kutlamaların Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi*” adlı yüksek lisans tezinde; milli bayramlarda okullarda yapılan kutlamalara ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerini tarih eğitimi temelinde incelemiştir. Araştırma, tarama modelinde yapılmıştır ve ölçme aracı olarak anket kullanılmıştır. Ankette öğretmenler için 45, öğrenciler için 43 madde oluşturulmuştur. Araştırmanın, çalışma grubunu 2009-2010 eğitim-öğretim yılında Ankara

ili Çankaya ilçesindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 3 Genel Lise, 3 Anadolu Lisesi, 3 Meslek Lisesi ve 1 Fen Lisesi'nde görev yapan 200 öğretmen ve öğrenim gören 250 öğrenci oluşturmuştur. Veriler, SPSS istatistik paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen sonuçlara göre, öğretmenlerin milli bayramların öğrencilerin tarih dersini yaşayarak öğrenmesine tam olarak yardımcı olmadığı; öğrencilerin de ilk ve orta öğretim hayatlarında aldıkları tarih derslerinin milli bayramların önemini öğrenmelerine tam olarak katkı sağlamadığı yönünde görüş belirttikleri saptanmıştır. Öte yandan milli bayramlarımızın öğrencilerde vatan ve millet sevgisinin, vatandaşlık bilincinin gelişmesine katkısı olduğu tespit edilmiştir.

Bozok (2010), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde hazırladığı *“İlköğretim 8.Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Milli Değerlerin Kazanılmasında Milli Bayramlarımızın Etkisi (29 Ekim Cumhuriyet Bayramı ve Kurtuluş Savaşı Hikayeleri Örneği)”* adlı yüksek lisans tezinde; öğrencilerin milli değerlere yönelik tutumlarını incelemiş ve görsel sanatlar dersinde Kurtuluş Savaşı hikayelerinin milli değerlerin kazanılmasındaki etkisini araştırmıştır. Bu araştırmada, nicel verilere ulaşmayı sağlayan deneysel desenden yararlanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2010–2011 eğitim-öğretim yılında Ankara ili, Sincan ilçesi 100.Yıl İlköğretim Okulunda bulunan 8. sınıf şubeleri arasından random yöntemiyle seçilmiş 8-A ve 8-C sınıflarında okuyan toplam 54 öğrenci oluşturmaktadır. Buna göre 27 öğrencisi bulunan 8-A sınıfı kontrol, 27 öğrencisi olan 8-C sınıfı da deney grubunu teşkil etmiştir. Veri toplama aracı olarak deney ve kontrol gruplarına uygulanmak üzere başarı testi (Ön Test-Son Test) ve tutum ölçeği (Ön Tutum-Son Tutum) geliştirilmiştir. Görsel Sanatlar dersinde Çanakkale Savaşı Hikayelerinin işlenmesinin milli değerlerin kazanılmasına etkisinin araştırıldığı bu çalışmada elde edilen sonuçlara göre, geleneksel öğrenme yaklaşımının uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin ön test-son test puanlarına karşı, drama yoluyla öğretimin kullanıldığı deney grubu öğrencilerinin ön test-son test başarı puanları arasındaki farkın geleneksel öğretim uygulamalarına göre daha etkin olduğu

saptanmıştır. Yaratıcı drama yönteminin görsel sanatlar dersinde kullanımıyla olumlu sonuçlar alınmıştır.

Aslan (2011), Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü'nde hazırladığı *“Cumhuriyet’in Törensel Meşruiyeti: Ulus-Devlet İnşa Sürecinde Milli Bayramlar (1923-1938)”* adlı doktora tezinde; milli bayram olgusunun tarihsel gelişimi üzerinde durmuş, Cumhuriyetin ilk yıllarında Türkiye'deki milli bayram kutlamalarını incelemiş ve Atatürk'ün törenlerdeki temsiliyetini örneklerle açıklamıştır. Araştırmada veriler konuyla ilgili monografik kaynakların, dönemin gazete ve dergilerinin yanı sıra, arşiv belgelerinin incelenmesi yoluyla elde edilmiştir. Araştırmanın sonucunda, Cumhuriyet dönemi resmi ve milli bayramlarının amacının, Türkiye insanına, Cumhuriyet'in doğuşunu hazırlayan olayların tekrar yaşatılarak ulusal bilincin aşılarmaya çalışılması olduğu ve bu bayramların Atatürk kültürünün oluşturulmasında; ulu kurtarıcıya, ulusun minnet ve şükran duygularını ifade etmesinde önemli sembolik araçlar olduğu belirtilmiştir. Ayrıca, bu bayramların yeni nesillere seslenmenin en sağlıklı yollarından biri olarak görüldüğü; böylelikle çocuk ve gençlikten beklenen toplumsal rolleri açığa çıkardığı ifade edilmiştir.

Tur (2013), Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü'nde hazırladığı *“1930-1960 Döneminde 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı Kutlamaları”* adlı yüksek lisans tezinde; 1930-1960 tarihleri arasındaki 19 Mayıs kutlamaları ile ilgili olarak çıkarılan kanun ve basında yer alan haberleri ele alarak, Atatürk, İnönü ve Demokrat Parti döneminde yapılan kutlamaları incelemiştir. Araştırmanın sonucunda, 1938 yılında resmi bayramlar arasına giren 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'nın resmi bayram ilan edilmesinde başta milletin kendisi olmak üzere birçok farklı unsurun rol oynadığı ifade edilmiştir. Buna göre, 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'nın resmi bayram ilan edilmeden önce uzun bir süre Samsun halkı tarafından 1926 yılından itibaren “Gazi Günü” adıyla yerel düzeyde yapılan törenlerle ve Selim Sırrı Tarcan'ın kişisel girişimiyle oluşturulan İdman Bayramı ve Jimnastik Şenlikleri gibi adlar altında kutlandığı ortaya konulmuştur. Ayrıca, bu kutlamaların 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'nın temelini oluşturduğu belirtilmiştir.

Atatürk'ün ölümünden sonra, özellikle Demokrat Parti döneminde bayram kutlamalarına verilen önemin ve yaşanan coşkunun azaldığı görülmüş; 1960 askeri müdahalesi ile bayram kutlamalarında yeni bir dönemin başladığı ifade edilmiştir.

Mezkit Saban (2019), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde hazırladığı *“Millî Kimliğin Oluşturulması Bağlamında 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı”* adlı doktora tezinde; 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın çocukların millî kimliğini oluşturması açısından etkisini ve rolünü incelemiştir. Araştırmanın kapsamı erken Cumhuriyet dönemi olarak da adlandırılan 1920-1938 yılları arasında sınırlandırılmıştır. Araştırmada veriler dönemin ulusal gazete ve çocuk dergileri olmak üzere süreli yayınlarının taranması yoluyla elde edilmiştir. Araştırmanın sonucunda, erken Cumhuriyet Dönemi'nde, ulus-devlet inşa sürecinde Cumhuriyet yöneticilerinin vatanını ve milletini seven, devlete sadık, Mustafa Kemal Atatürk'e, Cumhuriyet'e, onun devrim ve inkılaplarına bağlı 'milliyetçi çocuk' yetiştirmeyi milli bir görev olarak benimsedikleri ifade edilmiştir. Bu gayenin gerçekleşmesinde Himaye-i Etfâl Cemiyeti, Türk Ocakları ve Halkevleri gibi sivil toplum kuruluşlarının 23 Nisan Çocuk Bayramı programlarını ortaya koyarak rejimi öğretme, sevdirme ve bir 'ülkü' aşlamak noktasında önemli çalışmalar yaptığı belirtilmiştir. 23 Nisan Çocuk Bayramı'nın çocukların milli kimliğinin oluşmasında önemli katkılarının olduğu böylelikle hedeflenen 'millî ve modern' çocuk idealinin gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

Bu çalışmaların dışında, farklı süreli yayınlarda yayınlanmış milli bayram kutlamaları ve 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının tarihsel gelişimi üzerine yazılmış makaleler tespit edilmiştir. Akın (1997), Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisinde yayınlanan *“23 Nisan Millî Hakimiyet ve Çocuk Bayramı'nın Tarihçesi”* adlı çalışması, Sarıkaya (2009), Atatürk Araştırma Merkezi Dergisinde yayınlanmış *“Cumhuriyet Türkiye'sinin İlk Çocuk Haftası”* adlı çalışması, Özçelik (2011), Gazi Akademik Bakış Dergisinde yayınlanmış *“23 Nisan Çocuk Bayramı'nın Ortaya Çıkışı ve 1922-1929 Yılları Arasında 23 Nisan Kutlamaları”* adlı çalışması, Alkan (2011), Toplumsal Tarih Dergisinde

yayınlanmış “23 Nisan’ın Gayri Resmî Tarihi” adlı çalışması ve Temizgüney (2019), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisinde yayınlanmış “*Demokrat Parti Dönemi 23 Nisan Milli Hâkimiyet ve Çocuk Bayramı Kutlamaları*” adlı çalışması bu makaleler arasındadır.

Ayrıca çalışmada, geçmişte 23 Nisan kutlamalarının nasıl yapıldığını ve basındaki yansımalarını görebilmek amacıyla yoğun bir basın incelemesi de yapılmıştır. Bu bağlamda, Akşam (1934–1942), Anadolu (1935–1941), Cumhuriyet (1930–1942), Milliyet (1929–1935), Hakimiyeti Milliye (1929–1930), Tan(1935–1942) ve Vakit (1929–1942) gibi gazeteler incelenmiştir. Bu incelemeler yapılırken İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesinin “Gazeteden Tarihe Bakış Projesi” ile açık erişime sunduğu e-kaynaklardan yararlanılmıştır.

Ulusal literatürde yapılan araştırmalar incelendiğinde, yoğunluklu olarak tarihi araştırma, tarama araştırması ve deneysel araştırma gibi çeşitli araştırma türlerinin kullanıldığı; çalışma grubu olarak özellikle öğretmenlerin veya çeşitli kademelerdeki öğrencilerin seçildiği; ilgili konularda anket, ölçek, test veya doküman incelemesi gibi farklı yöntemler aracılığıyla verilerin toplandığı görülmüştür. Bu araştırmanın yöntemi, literatürde yer alan çalışmalardan aşağıda belirtilen boyutlarıyla farklılık göstermektedir:

- Araştırmanın deseni: Bu çalışmada, nitel araştırma modeli kapsamında olgubilim deseni kullanılmıştır.
- Çalışma grubu: Bu araştırmanın çalışma grubunu, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına her yıl düzenli olarak katılan, görev alan ve performans gösteren köy okullarında öğrenim gören 5. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.
- Veri toplama araçları: Bu çalışmada, yazılı anlatımlar ve çizilen resimler olmak üzere iki farklı veri toplama aracı kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak

araştırmacı tarafından, araştırmanın amacı yönünde hazırlanmış olan sorulardan oluşan bir görüş belirtme formu kullanılmıştır.

- Verilerin analizi: Bu araştırmada, nitel veri analizi yöntemlerinden biri olan içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli ve deseni, araştırmanın çalışma evreni ve örnekleme, verilerin toplanması, veri toplama araçları, verilerin analizi ve geçerlik ve güvenirlik çalışması başlıkları altında konulara yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma modeli kullanılmıştır. Nitel araştırma, algıların ve olayların gerçekçi ve bütüncül olarak doğal ortamda ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırma türüdür (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 41). Nitel araştırma, görüşme, odak grup görüşmesi, gözlem, içerik analizi, görsel yöntemler ve hayat hikayeleri ya da biyografiler gibi belirli araştırma yöntemlerini kullanarak insanların deneyimlerini ayrıntılı bir şekilde incelemenizi sağlayan bir yaklaşımdır. Ancak nitel araştırma, nitel yöntemlerin uygulanmasından çok daha fazlasıdır. Sadece yöntemleri uygulamak sizi doğrudan nitel bir araştırmacı yapmaz. Nitel araştırmanın belki de en belirgin özelliklerinden biri, modelin size katılımcılarınızın bakış açısından sorunları tanımlamanıza ve davranışlara, olaylara veya nesnelere verdikleri anlamları ve yorumları anlamamanıza olanak tanımasıdır (Hennink, Hutter & Bailey, 2020, s. 10).

Olayların anlamı ve katılımcıların dışı vurdukları eylemler üzerine odaklanan nitel araştırmaların amacı, katılımcıları kendi bakış açılarına göre anlamaya çalışmaktır. İnsanlar aynı olaya karşı farklı anlamlar yükleyebilirler ve bu nedenle ortaya birçok gerçek çıkabilir. Dolayısıyla nitel araştırmalarda, araştırmacıların kendi düşüncelerinden bağımsız olarak katılımcıların bakış açılarını onların kendi kelime ve eylemleriyle birlikte rapor etmeleri gerekir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2016, s. 246). Başka bir deyişle, araştırmaya katılan bireylerin algılarının ve deneyimlerinin ortaya konması nitel araştırmanın en önemli amaçlarından biridir (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 45).

Lune ve Berg (2017)'e göre, nitel araştırma, bir tarafta tanımlanması zor veriler, diğer tarafta analiz için uyulması gereken sıkı şartlar ile uzun ve zor bir yoldur (s. 12). Nitel araştırmalar, yaşam dünyalarını “içten dışa doğru” bir şekilde katılımcıların bakış açısından tanımlar. Böylelikle toplumsal gerçekliklerin daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunmaya ve süreçlere, anlamlara ve yapısal özelliklere dikkat çekmeye çalışır (Flick, Kardoff & Steinke, 2004, s. 3). Bununla birlikte, nitel bir araştırmada elde edilen sonuçlar zengin bir şekilde tanımlayıcıdır. Araştırmacının bir olgu hakkında öğrendiklerini aktarması için rakamlar yerine kelimeler ve resimler kullanılır. Burada, bağlamın, katılımcıların ve ilgili faaliyetlerin açıklamalarının olması muhtemeldir. Bunların yanı sıra, nitel araştırmalarda çalışmanın bulgularını desteklemek için her zaman belgelerden, alan notlarından ve katılımcı görüşmelerinden alıntılar, video-kasetlerden alıntılar, elektronik iletişim ya da bunların bir birleşimi şeklinde veriler kullanılır. Bu alıntılar, nitel araştırmanın tanımlayıcı niteliğine katkıda bulunmaktadır (Merriam, 2002, s. 5).

Araştırmanın Deseni

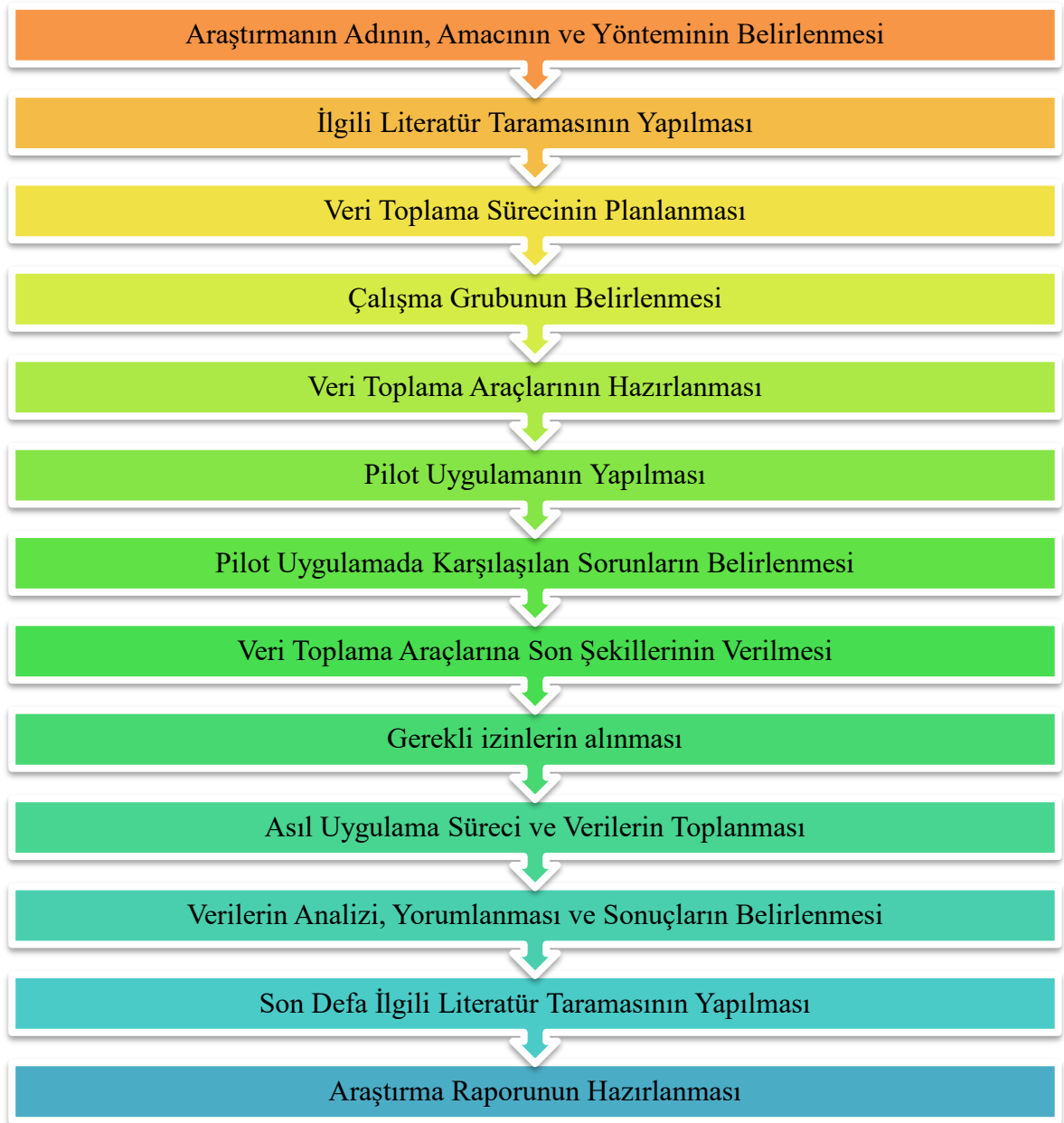
Bu araştırmada, nitel araştırma desenlerinden biri olan olgubilim (fenomenoloji/phenomenology) kullanılmıştır. Olgubilim deseni, farkında olduğumuz ancak anlamını derinlemesine ve ayrıntılı bir biçimde kavrayamadığımız olgulara odaklanmaktadır. Bu olgular, günlük yaşantımızda olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler,

kavramlar ve durumlar gibi farklı biçimlerde karşımıza çıkabilmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 69). Bazen bu olgulara ilişkin anlayış eksikliğimiz olabilir çünkü olgu açık bir şekilde tanımlanmamış ve açıklanmamıştır ya da olgunun bizde yarattığı etki hakkındaki anlayışımız belirsiz olabilir (Astalin, 2013).

Sönmez ve Alacapınar (2018)'ın görüngübilim olarak adlandırdığı olgubilim, özü görülemeyen bilincin araştırılmasını savunur; çünkü sorular ve sorunlar özlerin betimlenmesiyle ilgilidir. Bu, bir bakıma algılamamanın incelenmesidir (s. 92). Bir başka tanıma göre ise olgubilim, deneyimin bilimsel çalışmasıdır. İnsan bilincini, teorik detaylandırmaya veya kavramsal sistemleştirmeye tabi olmadan önce, yaşadığı dolaysızlık içinde tanımlama girişimidir (Jackson, 1996, s. 2).

Olgubilim deseninin temelini bireysel tecrübeler oluşturmaktadır. Bu desende araştırmacı katılımcının öznel tecrübeleri ile ilgilenmekte, algılamaları ve olaylara yükledikleri anlamları incelemektedir. Olgubilim tanımlayıcı bir araştırma desendir. Bu bağlamda genelleme yapmak değil, olguları tanımlamak ve kişisel deneyimlere dayalı sonuçları belirlemek önemlidir (Akturan & Esen, 2008; Creswell, 2007; Patton, 1990). Başka bir deyişle, olgubilim deseninde bireylerin bir olguya ilişkin yaşantılarının, algılarının ve bunlara yüklediği anlamların ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 75). Bu çalışmada da, olgubilim deseni ile 5.sınıf öğrencilerinin okullarda kutlanan 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına ilişkin sahip oldukları algıları yazılı anlatımlar ve çizdikleri resimler ile saptanmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın hazırlanma süreci Şekil 8'de belirtilen adımlar izlenerek gerçekleştirilmiştir.

Şekil 8. Araştırmanın süreç-akış şeması.

Çalışma Grubu

Olgubilim araştırmalarında veri kaynakları, araştırmada ele alınan olguya ilişkin yaşantıya sahip ve bu olguyu yansıtabilecek bireyler ya da gruplardır (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 71). Araştırmanın çalışma grubunu, 2019-2020 eğitim öğretim yılı birinci döneminde Giresun ili Merkez ilçeye bağlı ortaokullar içinden amaçsal örnekleme yöntemiyle seçilen köy

okullarında öğrenim gören 77 beşinci sınıf öğrencisi oluşturur. Örneklemde temsil edilen okullar ve bu okullarda örneklem giren 5. sınıf öğrencilerinin sayısı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1.

Araştırmaya Katılan Okullar ve Öğrenci Sayıları

Okul	Öğrenci Sayısı
Boztekke Ortaokulu	7
Çaldağ Şehit Üsteğmen Adnan Bahat Ortaokulu	7
Duroğlu İmam Hatip Ortaokulu	4
Kayadibi Ortaokulu	18
Okçu Ortaokulu	3
Sayca İmam Hatip Ortaokulu	9
Şehit Zafer Konak Ortaokulu	9
Ülper Şehit Ümit Kılıç Yatılı Bölge Ortaokulu	9
Yağmurca Ortaokulu	11
Toplam	77

Araştırmanın örnekleme seçilirken amaçsal (amaçlı) örnekleme yöntemlerinden biri olan benzeşik (homojen) örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçsal örnekleme, olasılık temelli olmayan, seçkisiz olmayan bir örnekleme yöntemidir. Ayrıca, çalışmanın amacı doğrultusunda bilgi açısından zengin durumların seçilerek derinlemesine araştırma yapılmasına olanak verir (Büyüköztürk vd., 2016, s. 90). Bu bağlamda, amaçlı örnekleme yöntemleri pek çok durumda, olgu ve olayların keşfedilmesinde ve açıklanmasında yararlı olur (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 118).

Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde kullanılan amaçsal örnekleme yöntemlerinden benzeşik örnekleme yöntemini Büyüköztürk vd. (2016), “evrenden araştırmanın problemi ile ilgili olarak benzeşik bir alt grubun, durumun seçilerek çalışmanın burada yapılması” olarak tanımlar (s. 91). Buradaki amaç, Yıldırım ve Şimşek (2016)’ in belirttiği üzere, “küçük, benzeşik bir örneklem oluşturma yoluyla belirgin bir alt-grubu tanımlamaktır” (s. 120). Benzeşik örnekleme, en basit tanımıyla, “aynı niteliklere sahip bireylerden oluşan çalışma grubudur” (Sönmez & Alacapınar, 2018, s. 174).

Araştırmanın köy okulu öğrencileri arasında yapılmasının nedeni, merkezdeki okullarda öğrenci mevcutlarının fazla olması sebebiyle 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamaları, her yıl dönüşümlü olarak farklı sınıflar tarafından düzenlenirken; köy okullarında bu kutlamaların anasınıfından başlayıp 8. sınıfa kadar tüm sınıfların katılımıyla hazırlanmasıdır. Okul idarecileri ile yapılan görüşmeler neticesinde, merkez okullarda kutlamalarda görev almayan öğrencilerin bu kutlamalara her yıl düzenli olarak katılmadığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla köy okullarında her yıl düzenli olarak bu kutlamalara katılan, görev alan ve performans gösteren öğrencilerin bu araştırmanın çalışma grubunu oluşturmasının daha faydalı olacağı düşünülmüştür. Ayrıca, araştırmacının 6 yıldır köy okullarında görev yapıyor olması; bu nedenle köy okullarındaki durumu iyi analiz edebilecek bilgi ve tecrübeye sahip olması da bu çalışma grubunun seçilmesi açısından uygun görülmüştür. Lune ve Berg (2017)'in belirttiği üzere, amaçlı bir örneklem geliştirirken, araştırmacılar bu popülasyonu temsil eden konuları seçmek için bazı gruplarla ilgili özel bilgi veya uzmanlıklarını kullanırlar. Bazı durumlarda, belirli türden, belirli özellikleri gösteren kişilerin çalışmaya dahil edilmesini sağlamak için bazı gruplar üzerinde yapılan saha araştırmalarından sonra amaçlı örneklem seçilir (s. 39).

Araştırmanın 5. sınıf düzeyinde yapılmasının nedeni ise, ortaokul 5., 6., 7. ve 8. sınıf öğretim programları incelendiğinde, pek çok dersin kazanımları arasında belirli gün ve haftalar ile bayramlara, milli ve kültürel değerlerimize yer verildiği görülürken bu kazanımların yoğunlukla 5. sınıf öğretim programlarında yer almasıdır. Söz konusu kazanım ve açıklamalar Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2.

5.,6.,7. ve 8. Sınıf Öğretim Programları, Belirli Gün ve Haftalara İlişkin Öğrenme Alanı, Kazanım ve Açıklamaları, 2018

Ders	Sınıf	Kazanım	Açıklamalar
Beden Eğitimi ve Spor	5.sınıf	BE.5.2.3.1. Bayram, kutlama ve törenlere katılır.	Öğrencilerin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı gibi milli bayramlar ile belirli gün ve haftalarla ilgili düzenlenecek olan etkinlik, spor ve oyunlara katılımları sağlanır.
	6.sınıf	BE.6.2.3.1. Bayram, kutlama ve törenlere istekle katılır.	
	7.sınıf	BE.7.2.3.1. Bayram, kutlama ve törenler için etkinlikler hazırlar.	
	8.sınıf	BE.8.2.3.1. Bayram, kutlama ve törenlerde sorumluluk alır.	
Halk Kültürü (Seçmeli)	5.sınıf	HK.5.3.1. Bayram çeşitlerini sosyal çevresinden araştırır.	Bu öğrenme alanında salt bilginin aktarılması yerine, bayram kültürünün ritüellerini aktaran uygulamalı bir süreç planlanmalıdır. Toplumsal aidiyet duygusunu geliştirici örnekler verilmelidir.
		HK.5.3.2. Bayramlarda yapılan farklı uygulamaları örnekler vererek karşılaştırır.	
	6.sınıf	HK.5.3.3. Bayramların sosyal ve kültürel işlevlerini fark eder.	Bu öğrenme alanında salt bilginin aktarılması yerine, kutlama ve şenlik kültürünün ritüellerini aktaran uygulamalı bir süreç planlanmalıdır. Toplumsal aidiyet duygusunu geliştirici örnekler verilmelidir.
		HK.6.3.1. Kutlama ve şenlikleri sosyal çevresinden araştırır.	
İngilizce	5.sınıf	HK.6.3.2. Kutlamaların, şenliklerin sosyal ve kültürel işlevlerini kavrar.	Öğrenciler, dünya genelinde kutlanan bayramlar ile ilgili görsellerle desteklenmiş kısa metinleri anlar.
		E5.10.R1. Students will be able to understand visually supported short texts about festivals around the world.	
	6.sınıf	E5.10.S1. Students will be able to describe the events in a festival in a simple way.	Öğrenciler, bir bayramda yapılan etkinlikleri basit bir şekilde ifade eder.
		Mü.5.A.3. Belirli gün ve haftalarla ilgili müzik etkinliklerine katılır.	
Müzik	5.sınıf	Mü.6.A.2. Milli birlik ve beraberlik duygusunu güçlendiren marşlarımızı doğru söyler.	Millî ve manevi değerlerimizi ve kültürümüzü yansıtan şarkı, türkü, marş, ilahi vb. örnekleri seslendirir veya örnekler katılımlı dinletilir.
	6.sınıf	Mü.7.A.2. Milli birlik ve beraberlik duygusunu güçlendiren marşlarımızı doğru söyler.	
	7.sınıf	Mü.8.A.2. Toplum hayatımızda önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler.	
	8.sınıf	SB.5.2.4. Kültürel öğelerin, insanların bir arada yaşamasındaki rolünü analiz eder.	
Sosyal Bilgiler	5.sınıf	İTA.8.2.6. Misakımillî'nin kabulünü ve Büyük Millet Meclisinin açılışını vatanın bütünlüğü esası ile "ulusal egemenlik" ve "tam bağımsızlık" ilkeleri ile ilişkilendirir.	Birinci Büyük Millet Meclisinin nasıl teşekkül ettiğine kısaca değinilir.
T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	8.sınıf		
Toplam		17	9

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Öğretim Programları Ankara, 2018

Tablo 2’de görüldüğü gibi, ortaokul 5., 6., 7. ve 8. sınıf öğretim programlarında yer alan Beden Eğitimi ve Spor, Halk Kültürü (Seçmeli), İngilizce, Müzik, Sosyal Bilgiler ve T.C.

İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük derslerinin kazanımlarında bayram kavramının ele alındığı, bu kapsamda ülkemizde ve dünyada kutlanan bayramlar ile bayramların kültürümüzdeki yeri ve önemine değinildiği; ayrıca öğrencilerin bayram, kutlama ve tören gibi etkinliklere katılmaları ve bu etkinliklerde görev ve sorumluluk almaları için gerekli yönlendirmelerin yapıldığı anlaşılmaktadır. Söz konusu kazanımların toplam 17 kazanımdan oluştuğu; bunlardan 8'inin ise 5. sınıf öğretim programlarında yer aldığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte, ilkokul 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğretim programları incelendiğinde de millî gün ve bayramlar ile tören ve kutlama kavramlarına ilişkin birçok kazanımın yer aldığı tespit edilmiştir. Söz konusu kazanım ve açıklamalar Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3.

1.,2.,3. ve 4. Sınıf Öğretim Programları, Belirli Gün ve Haftalara İlişkin Öğrenme Alanı, Kazanım ve Açıklamaları, 2018

Ders	Sınıf	Kazanım	Açıklamalar
Beden Eğitimi ve Oyun	1.Sınıf	BO.1.2.3.1. Bayram, kutlama ve törenlere katılır.	Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.
	2.Sınıf	BO.2.2.3.1. Bayram, kutlama ve törenlere istekle katılır.	
	3.Sınıf	BO.3.2.3.1. Bayram, kutlama ve törenler için hazırlık yapar.	
	4.Sınıf	BO.4.2.3.1. Bayram, kutlama ve törenlerde sorumluluk alır.	
Hayat Bilgisi	1.Sınıf	HB.1.5.6. Millî gün, bayram, tören ve kutlamalara katılmaya istekli olur.	29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü, 30 Ağustos Zafer Bayramı ve bu günler için yapılan hazırlıklar ile çocuklar için anlamı üzerinde durulur.
	2.Sınıf	HB.2.5.4. Millî gün ve bayramların önemini kavrar.	Millî gün ve bayramların millî birlik ve beraberliği sağlamadaki rolü vurgulanır.
Müzik	1.Sınıf	Mü.1.A.10. Belirli gün ve haftalarla ilgili müzik etkinliklerine katılır.	Millî ve manevi değerlerimizi ve kültürümüzü yansıtan şarkı, türkü, marş, ilahi vb. örnekleri seslendirir veya örnekler katılımlı dinletilir.
	4.Sınıf	Mü.4.A.4. Belirli gün ve haftaların anlamına uygun müzikler söyler.	Millî bayramlar (29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı vb.) ile ilgili etkinliklere yer verilir.
Sosyal Bilgiler	4.Sınıf	SB.4.6.4. Ülkesinin bağımsızlığı ile bireysel özgürlüğü arasındaki ilişkiyi açıklar.	Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışı ile ulusal egemenlik ilişkilendirilir. Bir birey olarak ülkesinin bağımsızlığı için üstlenebileceği rollere örnekler verir.
Toplam		9	6

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Öğretim Programları Ankara, 2018

Tablo 3’te görüldüğü gibi, öğrencilere 5. sınıfa başlamadan önce ilkokulda da Beden Eğitimi ve Oyun, Hayat Bilgisi, Müzik ve Sosyal Bilgiler derslerinde millî gün ve bayramlar ile bağımsızlık ve egemenlik kavramlarına ilişkin birçok kazanımın verildiği anlaşılmaktadır. Öğretim programlarında yer alan bütün bu kazanımların araştırmanın 5. sınıf düzeyinde yapılmasını destekler nitelikte olduğu düşünülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın verileri, 5. sınıf öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına ilişkin duygu ve düşüncelerini içeren yazılı anlatımları ve çizdikleri resimler yoluyla iki farklı veri toplama tekniği ile toplanmıştır. Araştırmacı tarafından, araştırmanın amacı yönünde hazırlanmış olan sorulardan oluşan veri toplama formu (Ek 12) kullanılmıştır. İki bölümden oluşan formda, ilk olarak öğrencilerden 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarıyla ilgili duygu ve düşüncelerini yazarak anlatmaları istenmiştir. Bu çalışmanın ardından, formun ikinci bölümünde ise katılımcılardan 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarıyla ilgili duygu ve düşüncelerini resim çizerek ifade etmeleri istenmiştir. Şekil 9’da öğrencilerin yazılı anlatımlarına, Şekil 10’da çizdikleri resimlere ait örnekler verilmiştir. Bu kapsamda K19 ve K65 numaralı katılımcıların kağıtları örnek olarak kullanılmıştır.

"23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarıyla ilgili duygu ve düşüncelerinizi yazarak anlatınız?"

23 Nisan'da TBMM kuruldu. Bunun yüzünden 23 Nisan'ı kutluyoruz ve bu bayramı da "Çocuk Bayramı" diyoruz. Başka ülkelerden de çocuklar gelebiliyor. 23 Nisan'da çocuklar gösteri yapıyorlar, aileleri ise çocuklarını izliyorlar. Atatürk'ü çok seviyoruz ve ona çok teşekkür ederiz. Bu bayramda çok heyecanlanıyorum ve mutlu oluyorum. Çünkü bütün insanlar bizi izliyor ve Atatürk aklına geliyor, çok mutlu oluyorum.

Şekil 9. K19 numaralı katılımcının yazılı anlatımı.

Şekil 10. K65 numaralı katılımcının çizdiği resim.

Okullarda kompozisyon veya yazılı anlatım kavramlarıyla adlandırılan yazı ve yazma çalışması, bir konuya ilişkin duygu ve düşünceleri, tasarıları, izlenimleri, deneyimleri,

hayalleri ve beklentileri bazı kurallar çerçevesinde düzgün bir şekilde anlatabilme tekniğidir (Göçer, 2010). Erkul (2004)' a göre, dili kullanmanın en etkili yolu yazılı anlatımdır. Duygu ve düşünceleri simgeler ile anlatmak yazmadır. Bireyler, yazılı anlatım yoluyla kendilerini ifade eder ve iletişim kurarlar (s. 73). Şimşek (2000)' in “yazılı anlatım, bireyin hayatında önemli bir yer tutar. Bireyin yazdığı yazı, belli bir konudaki bilgisini, yaşantılarını, anlayışlarını, zihin düzeyini, sözcük dağarcığını ve kişisel anlatım gücünü gösterir” şeklindeki ifadeleri yazılı anlatım tekniğinin işlevini ortaya koymaktadır (s.24). Bu çerçevede, öğrencilerin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarıyla ilgili yaşantılarına, algılarına, duygu ve düşüncelerine ilişkin veriler yazılı anlatım yoluyla elde edilmiştir.

Diğer bir yandan, çocukların kendilerini ifade etme yollarından biri de çizdikleri resimlerdir. Çocukların çizdikleri resimlerde onların iç dünyasına ait ipuçları vardır çünkü çocuklar resimlerde yaşantılarını aktarırlar. Resim, çocuğun duygu, düşünce ve algılarının bir bütünü olarak ortaya çıkar. Bu nedenle çok önemlidir (Batı, 2012, s. 15).

Ayaydın (2011)' a göre; resim yapmak çocuk için diğer oyunlardan daha farklı olan bir çeşit oyundur. Bu oyunda çocuk diğer oyunlara göre daha özgür hareket edebilir çünkü oyunun kurallarını kendisi koyar. Renkleri ve şekilleri istediği gibi belirleyebilmesi onun için oyunun kurallarıdır. Ayrıca, bu oyunda çocuk kendi dünyasında yalnız başındır. Dünyasının kahramanı da lideri de yalnızca kendisidir. Böyle bir dünyada çocuk sınırsız düşünebilir ve problemler karşısında seri çözümler üretebilir. Bununla paralel olarak, Arıcı (2010)' nın ifade ettiği gibi “çocuk resim yaparken, kendini bir oyun ortamında hissettiği için doğaldır ve gerçek duygularını aktarır. Çocuğun yarattıklarının başlıca önemi; çocuğun düşüncesini, düşünce şeklini, yaşamını, koşullarını, duygularını yansıtmakta olmasıdır. Yani çocuk resmi, aynı zamanda kültürel ve sosyal belirleyicileri değerlendirme olanağı da tanımaktadır”. Bu bağlamda, araştırmanın veri toplama araçlarından bir diğerinin öğrencilerin çizdikleri resimler olarak seçilmesinin nedeni, öğrencilerin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarıyla ilgili duygu ve düşüncelerini bu teknikle daha

rahat ve çekinmeden ifade edebilecekleri düşüncesidir. Aynı zamanda, konuya ilişkin duygu ve düşüncelerini yazılı anlatım yoluyla ifade edemeyen öğrencilere başka bir fırsat verilmek istenmesidir.

Bu araştırmada, yazılı anlatımlar ve çizilen resimler olmak üzere iki farklı veri toplama aracı kullanılarak “üçgenleme (triangulation)” olarak da adlandırılan veri toplama araçlarında çeşitleme yapılmıştır. Çeşitleme, bir araştırmanın verilerinin, analizlerinin ve sonuçlarının mümkün olduğunca kapsamlı ve doğru olmasını sağlamak amacıyla birden çok veri kaynağı, araştırmacı, teori ya da araştırma yönteminin kullanıldığı bir araştırma yöntemleri stratejisidir (Moon, 2019). Bir başka tanıma göre çeşitleme, araştırma sonuçlarının inandırıcılığını arttırmak için farklı veri kaynaklarının, farklı veri toplama ve analiz yöntemlerinin kullanılması anlamına gelir (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 91). Çeşitleme terimi, sosyal araştırmalarda araştırma konusunun en az iki farklı noktadan gözlemlenmesini ifade etmek için kullanılmaktadır (Flick, 2004, s. 178). Bununla birlikte, Yıldırım ve Şimşek (2016) çeşitlemenin, araştırma sonuçlarının farklı boyutlardan değerlendirilmesine ve anlamlandırılmasına yardımcı olabileceğini; böylelikle okuyucunun araştırma sonuçlarının geçerliği ve genellenebilirliği konusunda daha iyi bir fikir elde edebileceğini ifade etmektedir (s. 91). Bu bağlamda, araştırmada iki farklı veri toplama aracı kullanılarak aynı olguyu çoklu bakış açısı ile değerlendirmek, araştırma sonuçlarını zenginleştirmek ve araştırmanın inandırıcılığını arttırmak istenmiştir.

Verilerin Toplanması

2019-2020 eğitim-öğretim yılının Kasım ayında, Giresun İl Milli Eğitim Müdürlüğünden araştırmanın yapılabilmesi için gerekli olan izinlerin (Ek 10 ve Ek 11) alınmasının ardından veri toplama süreci başlamıştır. Araştırmacı, veri toplayacağı okulların idarelerinden gerekli izinleri almış ve araştırmanın çalışma grubunu oluşturacak olan 5. sınıf öğrencilerinin sınıflarına giderek onlara sınıf ortamında ulaşmıştır. Verilerin toplanması sürecinde, araştırmacı ve o sırada sınıfta bulunan ilgili dersin öğretmeni, öğrenciler kompozisyonlarını

yazıp resimlerini çizerken sınıfta birlikte bulunmuşlardır. Görüş belirtme formları öğrencilere araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Uygulamaya başlamadan önce araştırmacı, kendisi ve araştırmanın amacı ve içeriği ile ilgili katılımcıları bilgilendirmiştir. Ayrıca resimlerini çizerken kullanmaları için öğrencilere boya kalemleri dağıtılmıştır. Öğrencilere veri toplama formunun her iki bölümünde yer alan soruları uygun şekilde cevaplamaları için bir ders saati (40 dk) verilmiştir. Verilen süre kapsamında veri toplama formlarını tamamlayamayan öğrenciler için teneffüs (10 dk) ek süre olarak verilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin analizi aşamasında, nitel veri analizi yöntemlerinden biri olan içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, insan doğasını ve davranışlarını belirleme üzerinde dolaylı yollarla çalışma imkanı sunan özellikle sosyal bilimler alanında sıklıkla kullanılan bir tekniktir (Büyüköztürk vd., 2016, s. 250). İçerik analizi yöntemi ile verileri tanımlamaya ve verilerin içinde saklı olabilecek gerçekleri ortaya çıkarmaya çalışırız. İçerik analizinde yapılan temel işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar altında toplamak ve bunları anlaşılabilir bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 242). Başka bir deyişle, içerik analizi metin veya metinlerden oluşan bir kümede yer alan belli kelimelerin veya kavramaların varlığını belirlemeye yönelik yapılır. Araştırmacılar, bu kelime ve kavramların varlığını, anlamlarını ve aralarındaki ilişkileri belirler ve analiz ederek metinlerdeki mesaja ilişkin çıkarım yaparlar (Büyüköztürk vd., 2016, s. 250).

Bu araştırmanın deseni olan olgubilim araştırmalarında da veri analizi, yaşantıları ve anlamları ortaya çıkarmaya yöneliktir. Bu amaçla yapılan içerik analizinde veriler kavramsallaştırılmaya ve olguyu tanımlayabilecek temalar oluşturulmaya çalışılır. Sonuçlar ise betimsel bir anlatım ile sunulur ve sık sık doğrudan alıntılara yer verilir. Bununla birlikte, ortaya çıkan temalar ve örüntüler çerçevesinde elde edilen bulgular açıklanır ve yorumlanır (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 72).

İçerik analizi yalnızca metinler üzerinde kullanılan bir teknik değildir. Öğrencilerin çizdikleri resimlerin, televizyon programları ve çekimlerin incelenmesinde de kullanılır. Ayrıca kitap, kitap bölümü, mektup, tarihsel dokümanlar, gazete başlıkları ve yazıları gibi metinlerin yanında görüşmeler, tartışmalar, konuşmalar, sohbetler, tiyatro gösterileri de içerik analizi tekniği kullanılarak incelenebilir (Büyüköztürk vd., 2016, s. 250). Sönmez ve Alacapınar (2018)'a göre, bu tür veri analizinde metnin ve belgenin içeriğinin irdelenmesi gerekir. Daha sonra bu verilerin kategorilere ayrılması, alt ve üst sınıflamaların yapılması gerekir (s. 273).

İçerik analizinde kullanılan ve sıklıkla karşımıza çıkan bazı kavramlar vardır. Yıldırım ve Şimşek (2016), bu kavramları tanımlamıştır. Bu kavramlara ilişkin tanımlar Şekil 11'de görselleştirilmiştir.

Tümevarımcı analiz	• Kodlama yoluyla verilerin altında yatan kavramları ve bu kavramlar arasındaki ilişkileri ortaya çıkarmaktır.
Kodlama	• Veriler arasında yer alan anlamlı bölümlere (bir sözcük, cümle, paragraf gibi) isim verilmesi sürecidir.
Kavram	• Veriler arasında yer alan anlamlı bölümlere (bir sözcük, cümle, paragraf gibi) ve olaylara verilen anlamdır.
Kategori (Tema)	• İçerik analizinde elde edilen kavramların birbirleriyle belirli bir tema altında sınıflandırılmasıdır.

Şekil 11. İçerik analizinde kullanılan kavramlar.

Bu araştırmada, öğrencilerin veri toplama formunda yer alan yazılı anlatımları ve çizdikleri resimlerin analiz edilmesi ve yorumlanması süreci toplam on aşamada yapılmıştır. Bunlar;

- (1) Kağıtları inceleme aşaması,
- (2) Uygun olmayan kağıtları eleme aşaması,
- (3) Kağıtları tekrar derleme aşaması,
- (4) Kağıtların sıralanması ve numaralandırılması aşaması,
- (5) Yazılı anlatımların ve resimlerin incelenmesi aşaması,
- (6) Kategorilerin geliştirilmesi aşaması,
- (7) Yazılı anlatımların ve resimlerin kategorilere dağılımı aşaması,
- (8) Geçerlik ve güvenilirlik aşaması,
- (9) Yazılı anlatımların ve resimlerin frekanslarının hesaplanması aşaması,
- (10) Verilerin yorumlanması aşamasıdır (Ekici, 2016a; Ekici,2016b).

Bu adımlar izlenerek öğrencilerin yazılı anlatımlarında ifade ettikleri görüşler ortak özellikleri dikkate alınarak kategorilere ayrılmış; bunlar arasında mantıksal tutarlılığa bakılmıştır. Öğrencilerin çizdiği resimler içinde de yine benzer ve farklı özellikler saptanmış ve bu özelliklere göre kategoriler oluşturulmuştur. Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanması için, bulgular bölümünde verilerin analizi sırasında oluşturulan bu kategorilerin her biri için onu en iyi temsil ettiği varsayılan öğrencilerin yazılı anlatımlarından doğrudan alıntılara ve çizdikleri resimlere yer verilmiştir. Alıntılar ve resimlerden örnekler sunarken katılımcılar “K” harfi ve numara verilerek “K1, K2, K3,...” şeklinde kodlanmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Geçerlik ve güvenilirlik aşaması bilimsel çalışmalarda oldukça önemlidir. Nitel bir araştırmada geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması için kullanılan birkaç yöntem vardır. Bu araştırmanın inandırıcılığını, aktarılabilirliğini ve tutarlılığını sağlamak için kullanılan yöntemler aşağıdaki gibidir:

1. Esneklik

Nitel araştırmada araştırmacının esnek olması ilkesi geçerlik konusunda önemli bir kazanımdır. Araştırmacı araştırma sürecinde gerekli gördüğü takdirde, yeni stratejilere

başvurabilir; görüşmeye yeni sorular ekleyebilir; daha önce planlanmayan yeni görüşmeler yapabilir; elde ettiği bilgileri teyit etmek amacıyla farklı veri toplama yöntemleri kullanabilir. Tüm bu özellikler araştırmacının iç geçerlik konusunda duyarlı olmasını ve gerekirse buna yönelik ek önemler almasını gerektirmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2016, s.270). Bu araştırmanın geçerliğini sağlamak amacıyla veri toplama formları, pilot uygulama olarak 2018-2019 eğitim-öğretim yılının Mayıs ayında, Giresun ili Merkez ilçeye bağlı Yağmurca Ortaokulunda öğrenim görmekte olan 10 beşinci sınıf öğrencisine uygulanmış, uygulama sırasında karşılaşılan sorunlar tespit edilmiş, uygulamanın yaklaşık 30-40 dakika sürdüğü belirlenmiştir.

Pilot uygulama sırasında öğrencilerin kendilerine dağıtılan veri toplama formunun birinci kısmındaki “*23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarıyla ilgili düşündüklerinizi kompozisyon yazarak anlatınız?*” yönergesindeki “*kompozisyon*” ifadesinden tedirginlik duyduğu tespit edilmiştir. Araştırmacıya, “*kompozisyon yazmak çok zor*”, “*kompozisyon yazmasak sadece resim çizerek anlatsak olmaz mı?*”, “*kompozisyon çok uzun oluyor daha kısa yazsak olur mu?*” gibi sorular yöneltilmişlerdir. Bu nedenle formdaki yönerge asıl uygulamada “*23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarıyla ilgili duygu ve düşüncelerinizi yazarak anlatınız.*” şeklinde değiştirilmiştir. Pilot uygulama sırasında karşılaşılan diğer sorunlardan birisi de öğrencilerin resimlerini çizerken birbirlerinden etkilenmiş olmalarıdır. Uygulama sırasında öğrencilerin kendi aralarında “*sen ne resmi yapıyorsun, ben ... çiziyorum.*” gibi ifadeler kullandığı ve birbirlerinin kağıtlarına bakmaya çalıştığı görülmüştür. Asıl uygulamada öğrencilerin diğer katılımcıların kağıtlarını görme ve aralarında konuşma ihtimaline karşın gerekli sınıf düzenlemeleri yapılmıştır.

2. Çeşitleme

Nitel araştırmalarda geçerliğin ve güvenilirliğin sağlanmasında kullanılan stratejilerden bir diğeri ise “çeşitleme”dir (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 91). Çeşitleme, bir araştırmada tek bir yöntem yerine birbirlerini destekleyen, bütünleyen iki ya da daha fazla yöntemin birlikte

kullanılmasını, böylece yöntemde zenginleşmeyi sağlamayı amaçlayan bir uygulamadır (Patton'dan aktaran Büyüköztürk vd., 2016, s. 258). Çeşitleme, veri kaynakları, yöntem veya araştırmacı çeşitlemesi olarak farklı şekillerde yapılabilir. Veri kaynaklarının çeşitlendirilmesi, farklı özelliklere sahip katılımcıların araştırmaya dahil edilerek farklı algıların ve yaşantıların ortaya konulmasına ve böylece çoklu gerçekliklere ulaşılmasına olanak tanırken; görüşme, gözlem ve doküman analizi gibi farklı yöntemlerle elde edilen verilerin birbirlerini teyit etmek amacıyla kullanılması ise, ulaşılan sonuçların geçerliğini ve güvenilirliğini artırır (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 279). Bu bağlamda araştırmada, yazılı anlatımlar ve çizilen resimler olmak üzere iki farklı veri toplama aracı kullanılarak veri toplama araçlarında çeşitleme yapılmıştır. Ayrıca, araştırmanın bulgular bölümünde verilerin birbirlerini teyit amacıyla 5.sınıf öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına ilişkin yazılı anlatımları ve çizdikleri resimlerin ortak analizi yapılmıştır.

3. Ayrıntılı betimleme

Nitel bir araştırmada, geçerliğin önemli ölçütleri arasında elde edilen verilerin ayrıntılı bir şekilde rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması yer almaktadır. Örneğin, betimsel analizin kullanıldığı bir araştırmada görüşülen bireylerin ifadelerinden doğrudan alıntılara yer vermek ve bunlara göre sonuçları açıklamak geçerlik için oldukça önemlidir. Araştırmanın verileri ayrıntılı bir biçimde betimlenmeden sunulduğu takdirde sonuçların inandırıcılığı da düşük olacaktır. Ayrıntılı betimleme ile okuyucu verilerin toplandığı ortamı zihninde daha iyi canlandırabilir ve bununla birlikte kendi sonuçlarına ulaşma ve yorumda bulunma fırsatı bulur (Yıldırım & Şimşek, 2016, s.270). Bu çerçevede, araştırma sonuçlarının geçerliğini sağlamak amacıyla veri analiz süreci detaylı bir şekilde açıklanmıştır. Verilerin analizi sırasında oluşturulan kategorilerin her biri için onu en iyi temsil ettiği varsayılan öğrencilerin yazılı anlatımlarından doğrudan alıntılara ve çizdikleri resimlere yer verilmiştir.

4. Amaçlı örnekleme

Nitel araştırmada aktarılabilirliği (genelleme) artırmak için hem tipik olarak karşımıza çıkan olay ve olguları hem de bunların değişkenlik gösteren özelliklerini ortaya koyma amacını güden amaçlı örnekleme yöntemleri kullanılır (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 282). Bu araştırmada da amaçlı örnekleme gruplarından biri olan homojen çalışma grubu seçilmiştir. Sönmez ve Alacapınar (2018)' in belirttiği üzere “homojen çalışma grubu, aynı niteliklere sahip bireylerden oluşan çalışma grubudur. Bunlar, araştırmacı tarafından önceden tanımlanmış belirli özelliklere sahiptirler”. Bu araştırmanın çalışma grubunu, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına her yıl düzenli olarak katılan, görev alan ve performans gösteren köy okulu öğrencileri oluşturmaktadır.

5. Tutarlık incelemesi

Bunların dışında, araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanması amacıyla araştırmanın birinci ve ikinci bölümünde elde edilen veriler araştırmacı ve alan uzmanı tarafından birbirinden bağımsız olarak ayrı ayrı kodlanmış ve her iki bölüm için kategoriler oluşturulmuştur. Daha sonra birinci bölümde yazılı anlatımlardan oluşturulan kodlar; ikinci bölümde ise çizilen resimler geliştirilen kategorilere dağıtılmıştır. Son olarak, araştırmacı ve alan uzmanının oluşturdukları kodlar ve kodların yerleştirildiği kategoriler karşılaştırılmış; böylelikle iki bölüm için oluşturulan kod ve kategori listelerine son şekilleri verilmiştir. Veri analizinin güvenilirliği, Miles ve Huberman (1994)'ın önerdiği $[Görüş\ birliği / (Görüş\ birliği + Görüş\ ayrılığı) \times 100]$ formülü kullanılarak hesaplanmıştır (s. 64). Bu kapsamda, araştırmacı ve alan uzmanının yaptıkları aynı kodlamalar görüş birliği, farklı kodlamalar ise görüş ayrılığı olarak kabul edilmiştir. Birinci bölümde 5. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarından oluşturulan kodların geliştirilen kategorilere dağıtılması aşamasında, araştırmacı ve alan uzmanı yazılı anlatımlarda belirtilen 68 görüşten 65'i için aynı kodu, 3'ü için farklı kodu kullanmışlardır. Bu bölüm için veri analizinin güvenilirliği $[65 / (65 + 3) \times 100] = 95,58$ olarak hesaplanmıştır. Araştırmacı ve alan uzmanı arasındaki ortalama

güvenirlik % 95 olarak bulunmuştur. İkinci bölümde ise, 5. sınıf öğrencileri tarafından çizilen resimlerin geliştirilen kategorilere dağıtılması aşamasında araştırmacı ve alan uzmanı çizilen 76 resimden 75'i için aynı kodu, 1'i için farklı kodu kullanmışlardır. Bu bölüm için veri analizinin güvenilirliği $[75 / (75 + 1) \times 100] = 98,68$ olarak hesaplanmıştır. Araştırmacı ve alan uzmanı arasındaki ortalama güvenilirlik % 98 olarak bulunmuştur. Her iki bölümde de araştırmacı ve alan uzmanı tarafından yapılan farklı kodlamalar için tekrar değerlendirme yapılmış ve farklı kodların kullanıldığı yazılı anlatım ve resimler ait olduğu kategorilere yerleştirilmişlerdir.

BÖLÜM V

BULGULAR VE YORUM

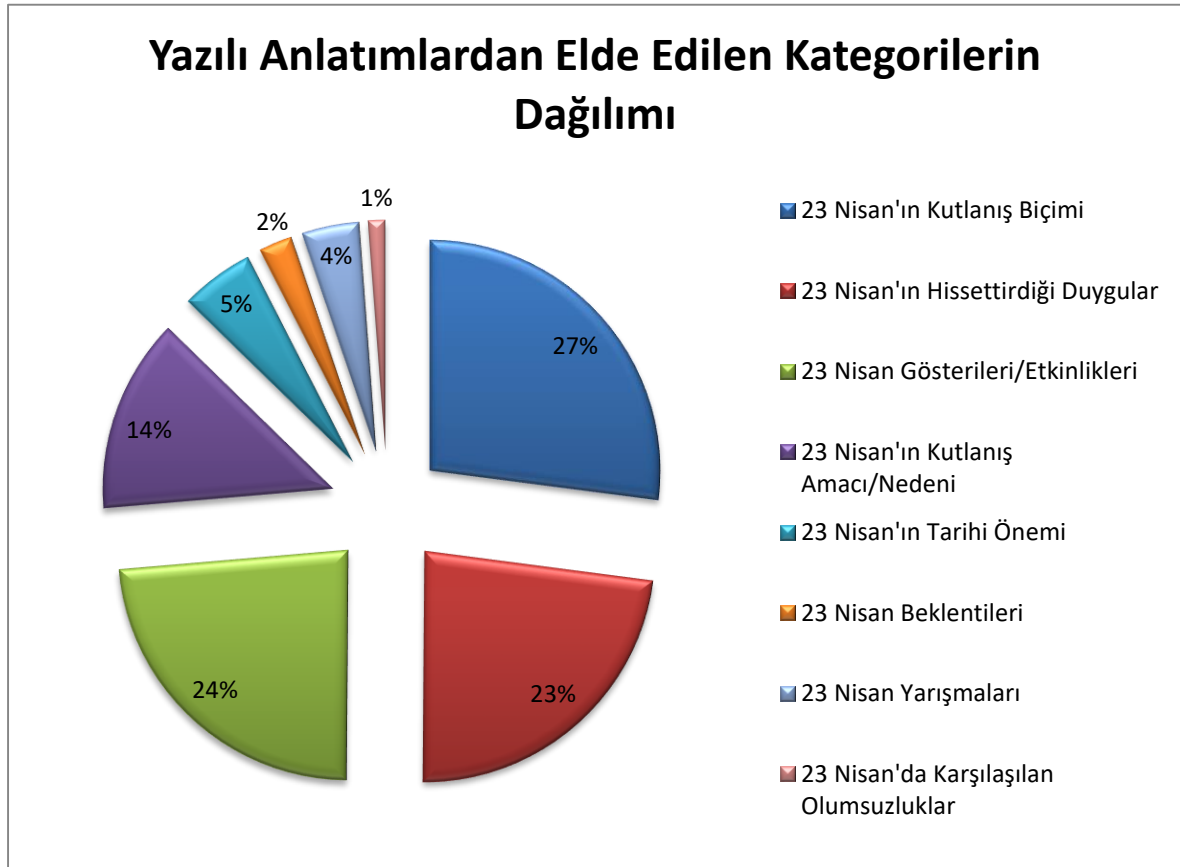
Bu bölümde 5.sınıf öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına ilişkin algılarına yönelik bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Bu kapsamda araştırmada elde edilen veriler analiz edilerek tablolastırılmış olup yazılı anlatımlar ve resimler ayrı ayrı değerlendirilerek verilmiştir.

5.Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlamalarına İlişkin Yazılı Anlatımlarına Ait Bulgular ve Yorumlar

5.sınıf öğrencilerine veri toplama formunun ilk bölümünde “*23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarıyla ilgili duygu ve düşüncelerinizi yazarak anlatınız.*” yönergesi verilmiştir. Toplam 77 öğrencinin katıldığı bu araştırmada 6 öğrencinin herhangi bir görüş belirtmediği tespit edilmiştir. Bu öğrencilerin formları kapsam dışı bırakılmıştır.

Öğrencilerin verilen yönerge doğrultusunda formlarında yoğunlukla 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının kutlanış amacını, kutlanış şekli ve biçimini, tarihi önemini ve hissettirdiği duyguları ifade ettikleri; bununla birlikte kutlamaların içeriğine vurgu yaptıkları ve bayrama ilişkin beklentileri ve bayramda yaşadıkları olumsuzluklar hakkında görüş belirttikleri belirlenmiştir.

Öğrencilerin yazılı anlatımlarında ifade ettikleri görüşler ortak özellikleri dikkate alınarak kategorilere ayrılmıştır. Verilerin analizi sonucunda 5. sınıf öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarıyla ilgili duygu ve düşüncelerini ifade ettikleri yazılı anlatımlar toplam 8 kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler şu şekilde sıralanmaktadır; “23 Nisan’ın kutlanış biçimi, 23 Nisan’ın hissettirdiği duygular, 23 Nisan gösterileri/etkinlikleri, 23 Nisan’ın kutlanış amacı/nedeni, 23 Nisan’ın tarihi önemi, 23 Nisan yarışmaları, 23 Nisan beklentileri ve 23 Nisan’da karşılaşılan olumsuzluklar” dır. Bu çerçevede, öğrencilerin görüşlerinden elde edilen kategorilerin dağılımı Şekil 12’de görselleştirilmiştir.

Şekil 12. 5. sınıf öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramına ilişkin yazılı anlatımlarından elde edilen kategorilerin dağılımı.

Şekil 12’de görüldüğü gibi öğrenciler tarafından belirtilen görüşlerin toplandığı en fazla frekansa sahip “23 Nisan’ın kutlanış biçimi (%27)” kategorisi, baskın kategori olarak ortaya

çıkıştır. Diğer bir yandan, öğrenciler tarafından belirtilen görüşlerin toplandığı en az frekansa sahip kategori ise “23 Nisan’da karşılaşılan olumsuzluklar (%1)” kategorisi olarak belirlenmiştir. Diğer kategoriler ise, “23 Nisan gösterileri/etkinlikleri (%24), 23 Nisan’ın hissettirdiğı duygular (%23), 23 Nisan’ın kutlanış amacı/nedeni (%14), 23 Nisan’ın tarihi önemi (%5), 23 Nisan yarışmaları (%4) ve 23 Nisan beklentileri (%2) şeklinde devam etmektedir.

Bu bölümde öğrencilerin yazılı anlatımlarında belirttiğı görüşlerinin ortak özelliklerine göre oluşturulan kategoriler tek tek ele alınmış ve bu kategorilerde yer alan öğrencilerin görüşleri tablolar halinde verilmiştir. Ayrıca bu kategorilerin her biri için onu en iyi temsil ettiğı varsayılan öğrencilerin yazılı anlatımlarından doğrudan alıntılara örnekler verilmiştir.

1. Kategori: 23 Nisan’ın kutlanış biçimi

“23 Nisan’ın kutlanış biçimi” kategorisi, öğrenciler tarafından belirtilen görüşlerin toplandığı en fazla frekansa (f=115) sahip kategoridir. Bu kategoride, öğrencilerin ifadelerinde yoğunluklu olarak 23 Nisan kutlamalarından önce yapılan hazırlıklara, kutlama etkinlikleri olarak gösteriler ve yarışmalar yapıldığına ve kutlamalara katılan ya da izlemeye gelen kişilere vurgular yaptıkları belirlenmiştir. “23 Nisan’ın kutlanış biçimi” kategorisinde öğrencilerin yazılı anlatımlarında belirttiğı görüşlere ait bulguların dağılımı Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4.

5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan'ın Kutlanış Biçimi Kategorisinde Yer Alan Görüşlerinin (Kod) Dağılımı

Öğrencilerin Görüşleri (Kodları)	f
23 Nisan'da gösteriler yaparız.	32
23 Nisan'da yarışmalar düzenlenir.	20
23 Nisan kutlamalarını izlemeye ailelerimiz gelir.	16
23 Nisan'ı dünyadaki bütün çocuklar kutlar.	16
23 Nisan kutlamalarına farklı ülkelerden çocuklar gelir.	10
23 Nisan'da okul ve sınıflar süslenir.	7
23 Nisan'da yarışmaları kazananlara ödülleri/hediyeler verilir.	4
23 Nisan gösterilerinden önce provalar yapılır.	3
23 Nisan gösterileri için yeni kıyafetler alınır/giyilir.	3
23 Nisan'da etkinlik yaparız.	3
23 Nisan için resimler çizdirip yazılar yazdırıyorlar.	1
Toplam	115

Tablo 4'te görüldüğü gibi; çalışmaya katılan öğrenciler tarafından “23 Nisan'ın kutlanış biçimi” kategorisinde toplam 11 farklı görüş belirtilmiş olup bu görüşlerin 115 defa tekrar edildiği belirlenmiştir. Bu kapsamda, çalışmaya katılan öğrencilerin yazılı anlatımlarında belirttiği ifadeler analiz edildiğinde en çok “23 Nisan'da gösteriler yaparız.(f=32)”, “23 Nisan'da yarışmalar düzenlenir.(f=20)”, “23 Nisan kutlamalarını izlemeye ailelerimiz gelir.(f=16)”, “23 Nisan'ı dünyadaki bütün çocuklar kutlar.(f=16)” ve “23 Nisan kutlamalarına farklı ülkelerden çocuklar gelir.(f=10)” şeklinde görüş belirttiği tespit edilmiştir. Bu kategoride yer alan diğer görüşler (kodlar) ise “23 Nisan'da okul ve sınıflar süslenir.(f=7)”, “23 Nisan'da yarışmaları kazananlara ödülleri/hediyeler verilir.(f=4)”, “23 Nisan gösterilerinden önce provalar yapılır.(f=3)”, “23 Nisan gösterileri için yeni kıyafetler alınır/giyilir.(f=3)”, “23 Nisan'da etkinlik yaparız.(f=3)” ve “23 Nisan için resimler çizdirip yazılar yazdırıyorlar.(f=1)” şeklinde devam etmektedir. Aşağıda bu kategoriye ait

açıklamalardan doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Bu kapsamda bazı öğrenciler konuya ilişkin aşağıdaki ifadeleri kullanmışlardır:

“23 Nisan’da ilk önce bir gösteri hazırlarız. Sonra her öğrencinin anne, baba ve akrabaları gelir. Şiirler okunur, yarışmalar yapılır. En son yarışmayı kazananı madalya verilir.” (K13)

“23 Nisan’da biz çocuklar ve öğretmenler okulu süsler. 23 Nisan çocuklar için çok önemlidir. Çocuklar 23 Nisan gelince en güzel giysilerini giyer ve okullara akın ederler. Bayramda şiirler okunur, şarkılar söylenir.” (K30)

“Dünyanın dört bir yanından çocuklar geliyor. Dünya çocuk bayramı olduğu için çocuklar ve aileler Türkiye’ye gelir.” (K53)

“23 Nisan bizim bayramımız onun için her yıl kutlarız, oyunlar oynarız, yarışmalar yaparız ve oraya birçok arkadaşımızın anneleri ve babaları geliyor. Orada bizi izliyorlar ve alkışlıyorlar.” (K54)

“Bir kere Japon bile gelmişti bayramı kutlamak için. Çünkü 23 Nisan tüm dünya çocuklarının bayramı.” (K59)

Yukarıdaki ifadelerden de anlaşılacağı üzere, “23 Nisan’ın kutlanış biçimi” kategorisinde belirtilen ifadeler incelendiğinde, öğrenciler 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı için önceden okullarını, sınıflarını süslediklerini ve provalar yaptıklarını ifade etmişlerdir. Bayram kutlamaları kapsamında gösteriler, etkinlikler yaptıklarını ve bu gösterileri ve etkinlikleri izlemeye ailelerinin geldiğini; bunların yanı sıra yarışmalar düzenlendiğini ve bu yarışmalar sonunda da öğrencilerin ödülleri kazandığını belirtmişlerdir. Ayrıca, öğrencilerin 23 Nisan’ın dünyadaki bütün çocuklara verilen bir bayram algısına sahip olduğunu söylemek mümkündür.

2. Kategori: 23 Nisan Gösterileri/Etkinlikleri

5. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarında belirttikleri görüşler doğrultusunda geliştirilen diğer bir kategori “23 Nisan gösterileri/etkinlikleri” kategorisidir. Bu kategoride, öğrencilerin ifadelerinde yoğunluklu olarak 23 Nisan kutlamaları kapsamında yaptıkları gösteri ve etkinliklerin türüne ve içeriğine değindikleri belirlenmiştir. “23 Nisan

gösterileri/etkinlikleri” kategorisinde öğrencilerin yazılı anlatımlarında belirttiği görüşlere ait bulguların dağılımı Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5.

5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Gösterileri/Etkinlikleri Kategorisinde Yer Alan Görüşlerinin (Kod) Dağılımı

Öğrencilerin Görüşleri (Kodları)	f
Şiirler okuruz.	31
Oyunlar oynarız.	19
Danslar yaparız.	12
Şarkılar söyleriz.	6
Tören yapılır.	5
Halk oyunları/Folklor gösterisi yaparız.	4
Müzik çalınır.	4
Tiyatro yaparız.	3
Erik dalı oynadık.	3
İstiklal marşı okuruz.	3
Komik gösteriler olur.	2
Yürüyüşler yapılır.	2
Halay oynanır.	2
Koro yaparız.	1
Kaynana-gelin gösterisi yaptık.	1
Zeybek oynanır.	1
Kaşık oyunu oynadık.	1
Toplam	100

Tablo 5’te görüldüğü gibi; çalışmaya katılan öğrenciler tarafından “23 Nisan gösterileri/etkinlikleri” kategorisinde toplam 17 farklı görüş belirtilmiş olup bu görüşlerin 100 defa tekrar edildiği belirlenmiştir. Bu kapsamda, çalışmaya katılan öğrencilerin yazılı anlatımlarında belirttiği ifadeler analiz edildiğinde en çok “*Şiirler okuruz.(f=31)*”, “*Oyunlar oynarız.(f=19)*” ve “*Danslar yaparız.(f=12)*” şeklinde görüş belirttiği tespit edilmiştir. Bu kategoride yer alan diğer görüşler (kodlar) ise “*Şarkılar söyleriz.(f=6)*”,

“Tören yapılır.(f=5)”, “Halk oyunları/Folklor gösterisi yaparız.(f=4)”, “Müzik çalınır.(f=4)”, “Tiyatro yaparız.(f=3)”, “Erik dalı oynadık.(f=3)”, “İstiklal marşı okuruz.(f=3)”, “Komik gösteriler olur.(f=2)”, “Yürüyüşler yapılır. (f=2)”, “Halay oynanır. (f=2)”, “Koro yaparız.(f=1)”, “Kaynana-gelin gösterisi yaptık. (f=1)”, “Zeybek oynanır. (f=1)” ve “Kaşık oyunu oynadık. (f=1)” şeklinde devam etmektedir. Aşağıda bu kategoriye ait açıklamalardan doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Bu kapsamda bazı öğrenciler konuya ilişkin aşağıdaki ifadeleri kullanmışlardır:

“23 Nisan’da biz okulumuzda şiirler okuyoruz, gösteriler, tiyatrolar yapıyoruz ve oyunlar oynuyoruz. Ben 23 Nisan’ı çok seviyorum çünkü bayramdaki oyunlara katılmayı seviyorum.” (K26)

“Bizim okulda şiirler okunur, müzik çalınır, şarkılar söylenir, yarışmalar düzenlenir, yürüyüşler yapılır. Kısacası okuldaki etkinlikler çok eğlencelidir.” (K51)

“Şiirler okuyoruz, yöresel halk oyunlarımızı sergiliyoruz, sınıfça aramızda yarışmalar yapıyoruz.” (K55)

“23 Nisan’ın önemi aslında eğlenmek çünkü hem gösteri hem yarışma gibi şeyler yaparız. Mesela kaynana-gelin, kaşık oyunu, erik dalı gibi gösteriler yapıp şiir okuyoruz.” (K61)

“Biz 23 Nisan’da şiir okuyoruz. Biz 23 Nisan’da gösteri yapıyoruz. Biz 23 Nisan’da İstiklal Marşı okuyoruz. Ben 23 Nisan’ı seviyorum.” (K69)

Yukarıdaki ifadelerden de anlaşılacağı üzere, “23 Nisan gösterileri/etkinlikleri” kategorisinde belirtilen ifadeler incelendiğinde, öğrenciler 23 Nisan kutlamaları kapsamında çeşitli gösteri ve etkinlikler yaptıklarını; bu gösteri ve etkinlikler sırasında eğlendiklerini ve hoşnut olduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca, 23 Nisan kutlamalarının resmi bir törenden çok şenlik havasında geçtiği belirtilebilir.

3. Kategori: 23 Nisan’ın Hissettirdiği Duygular

5. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarında belirttikleri görüşler doğrultusunda geliştirilen diğer bir kategori “23 Nisan’ın hissettirdiği duygular” kategorisidir. Bu kategoride, öğrencilerin ifadelerinde yoğunluklu olarak 23 Nisan günü hissettikleri duyguları ve içinde bulundukları ruh halini dile getirdikleri belirlenmiştir. “23 Nisan’ın hissettirdiği duygular”

kategorisinde öğrencilerin yazılı anlatımlarında belirttiği görüşlere ait bulguların dağılımı Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6.

5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan’ın Hissettirdiği Duygular Kategorisinde Yer Alan Görüşlerinin (Kod) Dağılımı

Öğrencilerin Görüşleri (Kodları)	f
23 Nisan’da çok mutlu oluyorum.	36
23 Nisan’da çok eğleniyorum.	20
23 Nisan’ı çok seviyorum.	15
23 Nisan’da çok heyecanlanıyorum.	9
23 Nisan’da kendimi iyi/güzel hissedirim.	7
23 Nisan’da sevinç/neşe içinde olurum.	6
23 Nisan’ı hediye ettiği için Atatürk’e teşekkür ederim.	3
23 Nisan’da mutluluktan havalara uçuyorum.	1
23 Nisan’da gösterilerde olmayınca üzülüyorum.	1
Toplam	98

Tablo 6’da görüldüğü gibi; çalışmaya katılan öğrenciler tarafından “23 Nisan’ın hissettirdiği duygular” kategorisinde toplam 9 farklı görüş belirtilmiş olup bu görüşlerin 98 defa tekrar edildiği belirlenmiştir. Bu kapsamda, çalışmaya katılan öğrencilerin yazılı anlatımlarında belirttiği ifadeler analiz edildiğinde en çok “23 Nisan’da çok mutlu oluyorum.(f=36)”, “23 Nisan’da çok eğleniyorum.(f=20)” ve “23 Nisan’ı çok seviyorum.(f=15)” şeklinde görüş belirttiği tespit edilmiştir. Bu kategoride yer alan diğer görüşler (kodlar) ise “23 Nisan’da çok heyecanlanıyorum.(f=9)”, “23 Nisan’da kendimi iyi/güzel hissedirim.(f=7)”, “23 Nisan’da sevinç/neşe içinde olurum.(f=6)”, “23 Nisan’ı hediye ettiği için Atatürk’e teşekkür ederim.(f=3)”, “23 Nisan’da mutluluktan havalara uçuyorum.(f=1)” ve “23 Nisan’da gösterilerde olmayınca üzülüyorum.(f=1)” şeklinde devam etmektedir. Aşağıda bu kategoriye

ait açıklamalardan doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Bu kapsamda bazı öğrenciler konuya ilişkin aşağıdaki ifadeleri kullanmışlardır:

“23 Nisan’ı Atatürk bize armağan etti çok güzel bir gün. O günü her zaman neşe dolu geçiriyoruz. Her 23 Nisan günü çok mutlu olurum, açıkçası kim mutlu olmaz ki.” (K14)

“Bu bayramda çok heyecanlanıyorum ve mutlu oluyorum. Çünkü bütün insanlar bizi izliyor ve Atatürk aklıma geliyor. Çok mutlu oluyorum.” (K19)

“Bana göre 23 Nisan çok güzel çünkü hep eğleniyorum, gösteriler yapıyorum, eğlenip güzel vakit geçiriyorum.” (K27)

“Herkes toplanıyor ve gösteri yapıyoruz. Gösterilerde olamayınca üzülüyorum ama olsun seyretmesi de güzel.” (K36)

“23 Nisan ile ilgili düşüncelerim neşe çünkü neşeli olmak beni mutlu ediyor hatta neşe bile az gelir, mutlu oluyorum, ne yapacağımı şaşıyorum. 23 Nisan’da gösteriler yapıyoruz, ne yapacağımı bile şaşıyorum yani o kadar güzel ki mutluluktan havalara uçuyorum.” (K50)

Yukarıdaki ifadelerden de anlaşılacağı üzere, “23 Nisan’ın hissettirdiği duygular” kategorisinde belirtilen ifadeler incelendiğinde, öğrenciler 23 Nisan günü çok mutlu ve sevinçli olduklarını aynı zamanda yapacakları gösteriler öncesinde çok heyecanlandıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca, 23 Nisan’ı neşe içinde ve eğlenerek kutladıkları ve bu bayramı hediye ettiği için Atatürk’e minnet duydukları belirtilebilir.

4. Kategori: 23 Nisan’ın Kutlanış Amacı/Nedeni

5. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarında belirttikleri görüşler doğrultusunda geliştirilen diğer bir kategori “23 Nisan’ın kutlanış amacı/nedeni” kategorisidir. Bu kategoride, öğrencilerin ifadelerinde yoğunluklu olarak 23 Nisan’ı ne amaçla ve ne sebeple kutladığına değindikleri belirlenmiştir. “23 Nisan’ın kutlanış amacı/nedeni” kategorisinde öğrencilerin yazılı anlatımlarında belirttiği görüşlere ait bulguların dağılımı Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7.

5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan'ın Kutlanış Amacı/Nedeni Kategorisinde Yer Alan Görüşlerinin (Kod) Dağılımı

Öğrencilerin Görüşleri (Kodları)	f
23 Nisan'ı Atatürk çocuklara armağan ettiği için kutlarız.	38
23 Nisan'ı milli bayramlarımızdan biri olduğu için kutlarız.	7
23 Nisan'ı çocukları eğlendirmek ve mutlu etmek için kutlarız.	6
23 Nisan'ı Atatürk için kutlarız.	3
23 Nisan'ı TBMM'nin açıldığı gün olduğu için kutlarız.	2
23 Nisan'ı Atatürk'e teşekkür etmek için kutlarız.	1
23 Nisan'ı Atatürk çocukları çok sevdiği için kutlatmış olabilir.	1
Toplam	58

Tablo 7'de görüldüğü gibi; çalışmaya katılan öğrenciler tarafından “23 Nisan'ın kutlanış amacı/nedeni” kategorisinde toplam 7 farklı görüş belirtilmiş olup bu görüşlerin 58 defa tekrar edildiği belirlenmiştir. Bu kapsamda, çalışmaya katılan öğrencilerin yazılı anlatımlarında belirttiği ifadeler analiz edildiğinde en çok “23 Nisan'ı Atatürk çocuklara armağan ettiği için kutlarız.(f=38)” şeklinde görüş belirttiği tespit edilmiştir. Bu kategoride yer alan diğer görüşler (kodlar) ise “23 Nisan'ı milli bayramlarımızdan biri olduğu için kutlarız.(f=7)”, “23 Nisan'ı çocukları eğlendirmek ve mutlu etmek için kutlarız.(f=6)”, “23 Nisan'ı Atatürk için kutlarız.(f=3)”, “23 Nisan'ı TBMM'nin açıldığı gün olduğu için kutlarız.(f=2)”, “23 Nisan'ı Atatürk'e teşekkür etmek için kutlarız.(f=1)” ve “23 Nisan'ı Atatürk çocukları çok sevdiği için kutlatmış olabilir.(f=1)” şeklinde devam etmektedir. Aşağıda bu kategoriye ait açıklamalardan doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Bu kapsamda bazı öğrenciler konuya ilişkin aşağıdaki ifadeleri kullanmışlardır:

“23 Nisan'ı Atatürk bize armağan etti, çok güzel bir gün. O günü her zaman neşe dolu geçiriyoruz. Her 23 Nisan günü çok mutlu olurum, açıkçası kim mutlu olmaz ki. 23 Nisan'ı Atamız bize armağan ettiği için kutluyoruz, çok da mutlu oluyoruz.” (K14)

“23 Nisan ülkemiz için önemli ve bu her okulda olur ve herkes 23 Nisan'ı kutlar çünkü bu bir milli bayram olduğu için kutlanır.” (K66)

“23 Nisanda TBMM kuruldu. Bunun yüzünden 23 Nisanı kutluyoruz ve bu bayrama da “Çocuk Bayramı” diyoruz.” (K19)

“Mesela niye öğretmenler bize kutlatıyorlar? Cevabı şu: çünkü Atatürk çocukları çok sevdiği için kutlatmış olabilir. Atatürk çocuklara armağan etmiş.” (K2)

“23 Nisan benim için mutlu ve güzel bir gösteri ifade eder. Çocukları mutlu eden yarışmalar olur. Çocuklar mutlu olur. Bu bayramı kutlama sebebimiz çocukların mutlu olması, sevmesi için kutlarız.” (K3)

“Biz her yıl Atatürk için 23 Nisanı kutlarız. Ben en çok Atatürk’ü onurlandırmak için gösterilere, şiirlere, şarkılara katılıyorum.” (K10)

Yukarıdaki ifadelerden de anlaşılacağı üzere, “23 Nisan’ın kutlanış amacı/nedeni” kategorisinde belirtilen ifadeler incelendiğinde, öğrencilerin yoğunlukla 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Mustafa Kemal Atatürk’ün onlara bir armağanı olduğu için kutladıkları algısına sahip oldukları belirtilebilir.

5. Kategori: 23 Nisan’ın Tarihi Önemi

5. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarında belirttikleri görüşler doğrultusunda geliştirilen diğer bir kategori “23 Nisan’ın tarihi önemi” kategorisidir. Bu kategoride, öğrencilerin ifadelerinde yoğunluklu olarak 23 Nisan gününün tarihteki yeri ve önemine dikkat çektikleri ve 23 Nisan’ı Kurtuluş Savaşı gibi savaşlarla ilişkilendirdikleri, duygu ve düşüncelerini de bu noktada ifade ettikleri belirlenmiştir. “23 Nisan’ın tarihi önemi” kategorisinde öğrencilerin yazılı anlatımlarında belirttiği görüşlere ait bulguların dağılımı Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8.

5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan'ın Tarihi Önemi Kategorisinde Yer Alan Görüşlerinin (Kod) Dağılımı

Öğrencilerin Görüşleri (Kodları)	f
23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı milli bayramlarımızdan biridir.	7
23 Nisan 1920'de Türkiye Büyük Millet Meclisi açılmıştır.	4
23 Nisan'dan önce önemli savaşlar kazanılmıştır.	4
23 Nisan'da Atatürk ulusal egemenliği vermiştir.	2
23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı 1920'de kurulmuştur.	1
23 Nisan'da Atamızın neler yaptığını öğreniriz.	1
1920'de kurtuluş başlamıştır. 2020'de 100. yılına girecektir.	1
1923'te Cumhuriyet ilan edilip 23 Nisan'ı Atatürk armağan etti.	1
Mustafa Kemal Atatürk 1920'de galiba 23 Nisan'da bir yeri açmıştı.	1
Toplam	22

Tablo 8'de görüldüğü gibi; çalışmaya katılan öğrenciler tarafından “23 Nisan'ın tarihi önemi” kategorisinde toplam 9 farklı görüş belirtilmiş olup bu görüşlerin 22 defa tekrar edildiği belirlenmiştir. Bu kapsamda, çalışmaya katılan öğrencilerin yazılı anlatımlarında belirttiği ifadeler analiz edildiğinde en çok “23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı milli bayramlarımızdan biridir.(f=7)”, “23 Nisan 1920'de Türkiye Büyük Millet Meclisi açılmıştır.(f=4)” ve “23 Nisan'dan önce önemli savaşlar kazanılmıştır.(f=4)” şeklinde görüş belirttiği tespit edilmiştir. Bu kategoride yer alan diğer görüşler (kodlar) ise “23 Nisan'da Atatürk ulusal egemenliği vermiştir.(f=2)”, “23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı 1920'de kurulmuştur.(f=1)”, “23 Nisan'da Atamızın neler yaptığını öğreniriz.(f=1)”, “1920'de kurtuluş başlamıştır. 2020'de 100. yılına girecektir.(f=1)”, “1923'te Cumhuriyet ilan edilip 23 Nisan'ı Atatürk armağan etti.(f=1)” ve “Mustafa Kemal Atatürk 1920'de galiba 23 Nisan'da bir yeri açmıştı.(f=1)” şeklinde devam etmektedir. Aşağıda bu kategoriye ait açıklamalardan doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Bu kapsamda bazı öğrenciler konuya ilişkin aşağıdaki ifadeleri kullanmışlardır:

“Ben 23 Nisan’ı seviyorum. 23 Nisan çocuk bayramı. 23 Nisan bu bir milli bayramdır. 23 Nisan tüm Türkiye’nin bayramıdır.” (K69)

“23 Nisan’da TBMM açılmış herkes çok sevinmiş.” (K20)

“23 Nisan denince akla TBMM’nin açılışı gelir. ATAM ATAM ATAM...” (K46)

“Atatürk’ün bize armağan ettiği bayram çünkü Atatürk savaşa girip kazanıp hediye ettiği için Atatürk’ü çok seviyorum.” (K77)

“23 Nisan’ın önemi Atamızın bize verdiği millet, ulusumuz için çok şey yaptı. 23 Nisan’ı herkes kutlar. 1920’de Kurtuluş başlamıştır. 2020’de 100.yılına girecek.” (K28)

“23 Nisan çok önemlidir. Çünkü Atatürk egemenliği bizlere emanet etti.” (K51)

Yukarıdaki ifadelerden de anlaşılacağı üzere, “23 Nisan’ın tarihi önemi” kategorisinde belirtilen ifadeler incelendiğinde, bazı öğrencilerin 23 Nisan’ı TBMM’nin açılışı ve ulusal egemenlik ile ilişkilendirdiği ve milli bayramlarımızdan biri olmasına değindiği belirtilebilir ancak 23 Nisan’ın tarihi önemine değinen öğrencilerin oranının genel olarak oldukça az olduğu bu nedenle 23 Nisan’ın bilişsel boyutunun farkında olmadıklarını söylemek mümkündür.

6. Kategori: 23 Nisan Yarışmaları

5. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarında belirttikleri görüşler doğrultusunda geliştirilen diğer bir kategori “23 Nisan yarışmaları” kategorisidir. Bu kategoride, öğrencilerin ifadelerinde yoğunluklu olarak 23 Nisan kutlamaları kapsamında düzenlenen yarışmaları dile getirdikleri belirlenmiştir. “23 Nisan yarışmaları” kategorisinde öğrencilerin yazılı anlatımlarında belirttiği görüşlere ait bulguların dağılımı Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9.

5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Yarışmaları Kategorisinde Yer Alan Görüşlerinin (Kod)

Dağılımı

Öğrencilerin Görüşleri (Kodları)	f
Balon patlatma oynarız.	6
Yumurta taşıma yarışı yaparız.	5
Çuval yarışı yaparız.	3
Sandalye kapma oynarız.	2
İp çekme yarışı yaparız.	1
Toplam	17

Tablo 9’da görüldüğü gibi; çalışmaya katılan öğrenciler tarafından “23 Nisan yarışmaları” kategorisinde toplam 5 farklı görüş belirtilmiş olup bu görüşlerin 17 defa tekrar edildiği belirlenmiştir. Bu kapsamda, çalışmaya katılan öğrencilerin yazılı anlatımlarında belirttiği ifadeler analiz edildiğinde en çok “Balon patlatma oynarız.(f=6)” ve “Yumurta taşıma yarışı yaparız.(f=5)” şeklinde görüş belirttiği tespit edilmiştir. Bu kategoride yer alan diğer görüşler (kodlar) ise “Çuval yarışı yaparız.(f=3)”, “Sandalye kapma oynarız.(f=2)” ve “İp çekme yarışı yaparız.(f=1)” şeklinde devam etmektedir. Aşağıda bu kategoriye ait açıklamalardan doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Bu kapsamda bazı öğrenciler konuya ilişkin aşağıdaki ifadeleri kullanmışlardır:

“23 Nisanda kendimi iyi hissedirim. Balon patlatma, çuval yarışı ve kaşıktta yumurta taşıma gibi birçok kutlamalar yapılır.” (K3)

“23 Nisan’da oyunlar, şiirler ve yarışmalar yapılır. Mesela geçen sene yumurta yarışması yaptık. Herkes çok eğlendi.” (K12)

“23 Nisan’da yarışmalar yaptık, eğlendik. Sandalye kapmaca oynadık. 23 Nisan çok güzeldi.” (K15)

“23 Nisan bizim için çok önemli çünkü çocuk bayramı herkesin eğlendiği bir bayram. Yarışmaları çok seviyorum, çuval yarışında ben yeniyorum ve çok seviniyorum.” (K64)

Yukarıdaki ifadelerden de anlaşılacağı üzere, “23 Nisan yarışmaları” kategorisinde belirtilen ifadeler incelendiğinde, öğrenciler 23 Nisan kutlamaları kapsamında çeşitli yarışmalar düzenlendiğini ve bu yarışmalar sırasında çok eğlendiklerini ve yarışmalara katılmaktan zevk aldıklarını belirtmişlerdir.

7. Kategori: 23 Nisan Beklentileri

5. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarında belirttikleri görüşler doğrultusunda geliştirilen diğer bir kategori “23 Nisan beklentileri” kategorisidir. Bu kategoride, öğrencilerin ifadelerinde yoğunluklu olarak 23 Nisan kutlamalarına yönelik beklentileri ile dilek ve temennilerini dile getirdikleri belirlenmiştir. “23 Nisan beklentileri” kategorisinde öğrencilerin yazılı anlatımlarında belirttiği görüşlere ait bulguların dağılımı Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10.

5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Beklentileri Kategorisinde Yer Alan Görüşlerinin (Kod) Dağılımı

Öğrencilerin Görüşleri (Kodları)	f
23 Nisan’da herkesin eğlenmesini isterim.	2
23 Nisan’ı herkesin sevmesini isterim.	2
23 Nisan’da daha güzel gösteriler yapmak isterim.	2
23 Nisan kutlamalarına herkesin gelmesini isterim.	1
23 Nisan’da bütün okullar bir araya toplansın isterim.	1
23 Nisan’ı savaştaki çocukların da kutlayabilmesini isterim.	1
23 Nisan’da havanın ılık olmasını isterim.	1
Toplam	10

Tablo 10’da görüldüğü gibi; çalışmaya katılan öğrenciler tarafından “23 Nisan beklentileri” kategorisinde toplam 7 farklı görüş belirtilmiş olup bu görüşlerin 10 defa tekrar edildiği

belirlenmiştir. Bu kapsamda, çalışmaya katılan öğrencilerin yazılı anlatımlarında belirttiği ifadeler analiz edildiğinde en çok “23 Nisan’da herkesin eğlenmesini isterim.(f=2)”, “23 Nisan’ı herkesin sevmesini isterim.(f=2)” ve “23 Nisan’da daha güzel gösteriler yapmak isterim.(f=2)” yönünde görüş belirttiği tespit edilmiştir. Bu kategoride yer alan diğer görüşler (kodlar) ise “23 Nisan kutlamalarına herkesin gelmesini isterim. (f=1)”, “23 Nisan’da bütün okullar bir araya toplansın isterim.(f=1)”, “23 Nisan’ı savaştaki çocukların da kutlayabilmesini isterim.(f=1)” ve “23 Nisan’da havanın ılık olmasını isterim.(f=1)” şeklinde devam etmektedir. Aşağıda bu kategoriye ait açıklamalardan doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Bu kapsamda bazı öğrenciler konuya ilişkin aşağıdaki ifadeleri kullanmışlardır:

“Bana göre daha güzel kutlamalar yapmalıyız. Bu bize yetmiyor. Daha iyi daha güzel yapmalıyız. Çok basit yapıyoruz. Bazı kişiler bizden daha güzel yapıyorlar. Bu hiç hoşuma gitmiyor.” (K7)

“O gün tüm dünyanın yüzü gülüyor. Dünya şenleniyor. Tüm bayraklar havada süzülüyor. Çocukların yüzü gülüyor. Keşke savaştaki çocuklar da kutlayabilse.” (K23)

“Bütün okullarda hangi gün olursa olsun kutlamalar yapılır. Ama bence bütün okullar bir araya toplanmalı.” (K46)

Yukarıdaki ifadelerden de anlaşılacağı üzere, “23 Nisan beklentileri” kategorisinde belirtilen ifadeler incelendiğinde, öğrenciler başka okullarla daha geniş çaplı kutlamalar yapmak istediklerini, 23 Nisan kutlamalarına herkesin katılması ve eğlenmesi, hava koşullarının güzel olması gibi farklı dilek ve temennilerini belirtmişlerdir.

8. Kategori: 23 Nisan’da Karşılaşılan Olumsuzluklar

5. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarında belirttikleri görüşler doğrultusunda geliştirilen diğer bir kategori ise “23 Nisan’da karşılaşılan olumsuzluklar” kategorisidir. Bu kategoride, öğrencilerin ifadelerinde yoğunluklu olarak 23 Nisan kutlamaları sırasında yaşanan sorunlara ve karşılaşılan olumsuzluklara değindikleri belirlenmiştir. “23 Nisan’da

karşılaşılan olumsuzluklar” kategorisinde öğrencilerin yazılı anlatımlarında belirttiği görüşlere ait bulguların dağılımı Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11.

5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan’da Karşılaşılan Olumsuzluklar Kategorisinde Yer Alan Görüşlerinin (Kod) Dağılımı

Öğrencilerin Görüşleri (Kodları)	f
23 Nisan’da hava sıcak olur.	3
23 Nisan’da hava soğuk olur.	1
23 Nisan’da bazen karmaşa olur.	1
Toplam	5

Tablo 11’de görüldüğü gibi; çalışmaya katılan öğrenciler tarafından “23 Nisan’da karşılaşılan olumsuzluklar” kategorisinde toplam 3 farklı görüş belirtilmiş olup bu görüşlerin 5 defa tekrar edildiği belirlenmiştir. Bu kapsamda, çalışmaya katılan öğrencilerin yazılı anlatımlarında belirttiği ifadeler analiz edildiğinde en çok “23 Nisan’da hava sıcak olur.(f=3)” şeklinde görüş belirttiği tespit edilmiştir. Bu kategoride yer alan diğer görüşler (kodlar) ise “23 Nisan’da hava soğuk olur.(f=1)” ve “23 Nisan’da bazen karmaşa olur.(f=1)” şeklinde devam etmektedir. Aşağıda bu kategoriye ait açıklamalardan doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Bu kapsamda bazı öğrenciler konuya ilişkin aşağıdaki ifadeleri kullanmışlardır:

“23 Nisanın kötü yanları güneşte sıcaklamamız ve bana göre gösteriler hemen bitiyor ve eve dönüyoruz.” (K9)

“Bazen 23 Nisan günü soğuk olur ama bazen sıcak olur. Ama bence sıcak olması biraz kötü çünkü terliyoruz, soğuk olursa üşüyoruz. Bence herkesin tercihi ılık olması... Çünkü hem üşümüyoruz, hem de sıcaklamıyoruz.” (K11)

“23 Nisan iyi ki vardır çünkü çocuklar, gençler eğlenirler. Herkes çok mutlu olur. Bazen karmaşa olur. Ama olsun iyi ki 23 Nisan var.” (K5)

Yukarıdaki ifadelerden de anlaşılacağı üzere, “23 Nisan’da karşılaşılan olumsuzluklar” kategorisinde belirtilen ifadeler incelendiğinde, öğrenciler özellikle olumsuz hava koşullarından ve gösteri aralarında çıkan karışıklıklardan yakındıklarını belirtmişlerdir.

Bu bölüme kadar 5.sınıf öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına ilişkin yazılı anlatımlarında belirttiği görüşleri tek tek ele alınarak ayrı kategoriler altında analiz edilmiştir. Bu bölümde ise, 5. sınıf öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamaları ile ilgili görüşleri Tablo 12’de bir bütün olarak özetlenerek sunulmuştur.

Tablo 12.

5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlamalarına İlişkin Görüşlerinin (Kod) Dağılımı

Öğrencilerin Görüşleri (Kodları)	f
23 Nisan’ı Atatürk çocuklara armağan ettiği için kutlarız.	38
23 Nisan’da çok mutlu oluyorum.	36
23 Nisan’da gösteriler yaparız.	32
23 Nisan’da şiirler okuruz.	31
23 Nisan’da yarışmalar düzenlenir.	20
23 Nisan’da çok eğleniyorum.	20
23 Nisan’da oyunlar oynarız.	19
23 Nisan kutlamalarını izlemeye ailelerimiz gelir.	16
23 Nisan’ı dünyadaki bütün çocuklar kutlar.	16
23 Nisan’ı çok seviyorum.	15
23 Nisan’da danslar yaparız.	12
23 Nisan kutlamalarına farklı ülkelerden çocuklar gelir.	10
23 Nisan’da çok heyecanlanıyorum.	9
23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı milli bayramlarımızdan biridir.	7
23 Nisan 1920’de Türkiye Büyük Millet Meclisi açılmıştır.	7
Toplam	288

Tablo 12’de görüldüğü gibi; çalışmaya katılan öğrencilerin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarıyla ilgili duygu ve düşüncelerini belirttikleri görüşleri tekrarlanma sıklığına göre özetlenmiştir. Bu kapsamda, çalışmaya katılan öğrencilerin yazılı anlatımlarında belirttiği ifadeler analiz edildiğinde en çok “23 Nisan’ı Atatürk çocuklara armağan ettiği için kutlarız.(f=38)”, “23 Nisan’da çok mutlu oluyorum.(f=36)”, “23 Nisan’da gösteriler yaparız.(f=32)”, “23 Nisan’da şiirler okuruz.(f=31)”, “23 Nisan’da yarışmalar düzenlenir.(f=20)”, “23 Nisan’da çok eğleniyorum.(f=20)”, “23 Nisan’da oyunlar oynarız.(f=19)”, “23 Nisan kutlamalarını izlemeye ailelerimiz gelir.(f=16)”, “23 Nisan’ı dünyadaki bütün çocuklar kutlar.(f=16)”, “23 Nisan’ı çok seviyorum.(f=15)”, “23 Nisan’da danslar yaparız.(f=12)”, “23 Nisan kutlamalarına farklı ülkelerden çocuklar gelir.(f=10)”, “23 Nisan’da çok heyecanlanıyorum.(f=9)”, “23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı milli bayramlarımızdan biridir.(f=7)” ve “23 Nisan 1920’de Türkiye Büyük Millet Meclisi açılmıştır.(f=7)” şeklinde görüş belirttiği tespit edilmiştir.

Bu bulgular doğrultusunda, 5.sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarında 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramını yoğunlukla Atatürk’ün çocuklara armağan ettiği bayram olarak algıladıkları; 23 Nisan kutlamaları kapsamında yarışmalar düzenlendiği, şiir okuma, dans etme, oyun oynama gibi çeşitli gösteriler/etkinlikler yapıldığı ve öğrencilerin bu gösterilere/etkinliklere katılmaktan mutluluk ve heyecan duydukları söylenebilir. Bu noktada, kutlamaların resmi bir törenden çok şenlik havasında geçtiği belirtilebilir. Ayrıca bazı öğrencilerin 23 Nisan’ın dünyadaki bütün çocuklara verilmiş bir bayram olduğu algısına sahip oldukları da anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, 23 Nisan 1920’nin Türkiye Büyük Millet Meclisinin açıldığı tarih olduğu algısına sahip olan öğrencilerin sayısının oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Bu kapsamda, 5.sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarında 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramını “Ulusal Egemenlik Bayramı” boyutundan çok “Çocuk Bayramı” boyutuyla algıladıkları; bayramı yapılan gösteriler, etkinlikler, yarışmalar ve Atatürk ile ilişkilendirdikleri belirtilebilir.

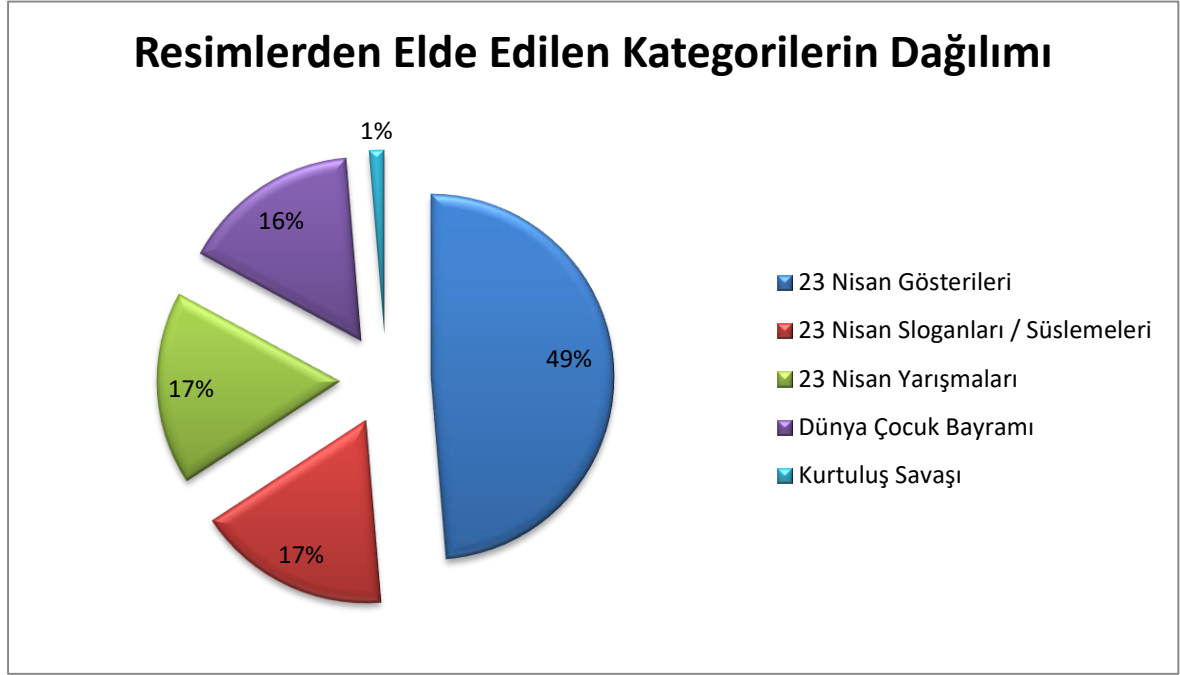
Araştırmada, 5.sınıf öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına ilişkin görüşlerini belirttiği yazılı anlatımlarını genel olarak kısa tuttukları; ancak yazılı anlatımlarda belirtilen her bir ifadenin açık, anlaşılır ve ait olduğu kategorinin anlamını vurgulayabildiği belirtilebilir.

5.Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlamalarına İlişkin Çizdikleri Resimlerine Ait Bulgular ve Yorumlar

Veri toplama formunun ikinci bölümünde ise, öğrencilere “23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarıyla ilgili duygu ve düşüncelerinizi resim çizerek anlatınız?” yönergesi verilmiştir. Bu doğrultuda araştırmaya katılan 77 öğrencinin tamamı resim çizmiştir ancak resimlerin incelenmesi sonucunda 76 öğrencinin resmi geçerli olarak kabul edilmiştir.

Öğrencilerin verilen yönerge doğrultusunda resimlerde yoğunlukla “*balon, çocuk, bayrak, okul ve dünya,*” gibi kavramlara ait çizimler yaptıkları tespit edilmiştir. Bununla birlikte daha çok okullarında 23 Nisan kutlamaları kapsamında yapılan dans gösterileriyle çeşitli yarışmaları resmettikleri ve 23 Nisanla ilgili sloganlar kullandıkları belirlenmiştir.

Öğrencilerin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına ilişkin çizdiği resimler analiz edilirken öncelikle kullanılan benzer ve farklı kavramlara ait çizimler belirlenmiş ve bu kavramların ne sıklıkla çizildiği tespit edilmiştir. Daha sonra bu kavramların ortak özelliklerine göre kategoriler oluşturulmuştur. Buna göre, araştırmaya katılan öğrencilerin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına ilişkin resim çizimlerine ait bulgular toplam 5 kavramsal kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler şu şekilde sıralanmaktadır; “*23 Nisan gösterileri, 23 Nisan yarışmaları, 23 Nisan sloganları/süslemeleri, Dünya çocuk bayramı ve Kurtuluş Savaşı*” dır. Bu çerçevede, öğrencilerin resimlerinden elde edilen kategorilerin dağılımı Şekil 13’te görselleştirilmiştir.

Şekil 13. 5. sınıf öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramıyla ilgili çizdikleri resimlerden elde edilen kategorilerin dağılımı.

Şekil 13'te görüldüğü gibi çalışmaya katılan öğrencilerin en çok resim çizdiği “23 Nisan gösterileri (%49)” kategorisi baskın kategori olarak ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin en az resim çizdiği kategori ise “Kurtuluş Savaşı (%1)” kategorisi olarak belirlenmiştir. Diğer kategoriler ise, 23 Nisan yarışmaları (%17), “23 Nisan sloganları/süslemeleri (%17), Dünya çocuk bayramı (%16) ve Kurtuluş Savaşı (%1)” şeklinde devam etmektedir.

Bu bölümde öğrencilerin resimlerinden benzer özellikleri dikkate alınarak oluşturulan kategoriler tek tek ele alınmış ve bu kategorilere ait kodlar tablolar halinde verilmiştir. Ayrıca bu kategorilerin her biri için onu en iyi temsil ettiği varsayılan öğrencilerin resimlerinden örnekler verilmiştir.

1. Kategori: 23 Nisan Gösterileri

“23 Nisan gösterileri” kategorisi, öğrencilerin en çok çizim yaptığı kategoridir. Bu kategoride toplam 37 öğrencinin resmi bulunmaktadır. Bu kategoride, öğrencilerin

okullarında 23 Nisan kutlamaları için yaptıkları dans gösterileri, halk oyunları, geçit töreni ve bayrak gösterilerinin yanında şiir okuma, günün anlam ve önemini belirten kürsüde yapılan 23 Nisan konuşmaları gibi farklı etkinlikleri resmettikleri tespit edilmiştir. “23 Nisan gösterileri” kategorisinde öğrencilerin çizdikleri resimlerden elde edilen kodlara ait bulguların dağılımı Tablo 13’te sunulmuştur.

Tablo 13.

5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Gösterileri Kategorisinde Çizdikleri Resimlerden Elde Edilen Kodlara Ait Bulguların Dağılımı

23 Nisan Gösterileri Kategorisi	
Kodlar	Çizimler
Seyirciler	151
Balon	113
Türk bayrağı	97
Çocuklar	95
Dans eden çocuklar	86
Kalp	39
Yıldız	29
Okul	17
Balon tutan çocuklar	16
Güneş	15
Konuşma kürsüsü	15
Bayrak tutan çocuklar	13
Sahne	11
Sunucular	9
Hoparlör	8
Konuşmacı	8
Ağaç	5
Araba	1
Jandarma arabası	1
Atatürk resmi	1
Davulcu	1
Toplam = 21 çeşit kavram	731

Tablo 13’te görüldüğü gibi, çalışmaya katılan öğrenciler tarafından “23 Nisan gösterileri” kategorisinde toplam 21 çeşit kavramla ilgili çizimler belirtilmiş olup bu kavramların 731 çizimle tekrar edildiği belirlenmiştir. Bu kapsamda öğrencilerin resimlerinde en çok gösterileri izlemeye gelen “seyircilere(f=151)”, “balon(f=113)” gibi okul süslemelerine ve “Türk bayrağına(f=97)”, “çocuklara(f=95)”, “dans eden çocuklara(f=86)” yer verdiği belirlenmiştir. Bu kategoride yer alan diğer kodlar ise “kalp(f=39)”, “yıldız(f=29)”,

“okul(f=17)”, “balon tutan çocuklar(f=16)”, “güneş(f=15)”, “konuşma kürsüsü(f=15)”, “bayrak tutan çocuklar(f=13)”, “sahne(f=11)”, “sunucular(f=9)”, “hoparlör(f=8)”, “konuşmacı(f=8)”, “ağaç(f=5)”, “araba(f=1)”, “jandarma arabası(f=1)”, “Atatürk resmi(f=1)” ve “davulcu(f=1)” şeklinde devam etmektedir. Bununla birlikte öğrencilerin yapılan gösterileri okul bahçesinde ya da bir sahnede resmettiği ve yoğunlukla dans gösterileri ile kürsü konuşmalarına yer verdiği tespit edilmiştir. Aşağıda bu kategoriye ait öğrencilerin çizdiği resimlere yer verilmiştir. Bu kapsamda bazı öğrenciler konuya ilişkin aşağıdaki resimleri çizmişlerdir:

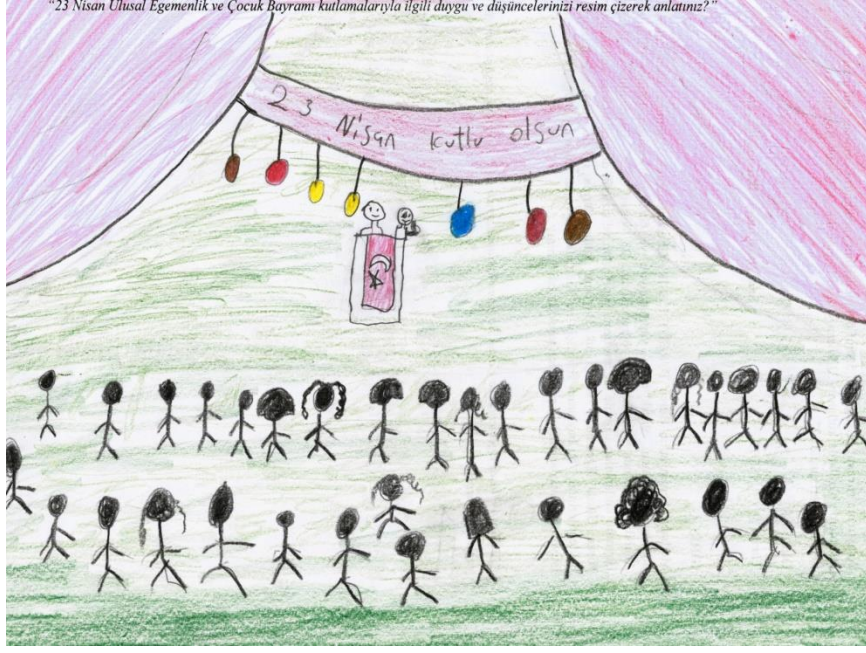
Şekil 14. K20'nin çizdiği resim

Şekil 15. K22'nin çizdiği resim

Şekil 16. K77'nin çizdiği resim

Şekil 17. K37'nin çizdiği resim

Şekil 14'te görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğrencilerden K20 resminde bayrama özel kostümleri ile sahnede dans performansı sergileyen çocuklar çizerken; Şekil 15'te K22 ellerinde bayraklarla başka bir gösteri yapan çocuklara yer vermiştir. Diğer bir yandan, Şekil 16'da katılımcılardan K77'nin ellerinde bayraklar, flamalar ve Atatürk resmi ile bir geçit töreni yapan çocukları resmettiği görülmektedir. Şekil 17'de görüldüğü gibi, K37 ise çizdiği resminde kürsüde konuşma yapan bir kişi ve onu izleyen seyircileri ele almıştır.

Resimlerin yoğunlukla bu kategoride toplanmış olmasından dolayı 5.sınıf öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramını yapılan çeşitli gösterilerle ilişkilendirdikleri belirtilebilir.

2. Kategori: 23 Nisan Sloganları/Süslemeleri

5. sınıf öğrencilerinin çizdikleri resimler doğrultusunda geliştirilen diğer bir kategori "23 Nisan sloganları/süslemeleri" kategorisidir. Bu kategoride, öğrencilerin resimlerinde 23 Nisan kutlamaları için okul çevresi ya da sahneye asılan günün anlam ve önemini belirten çeşitli ifadelerden oluşan slogan ve pankartlar ile süslemelere yer verdiği tespit edilmiştir.

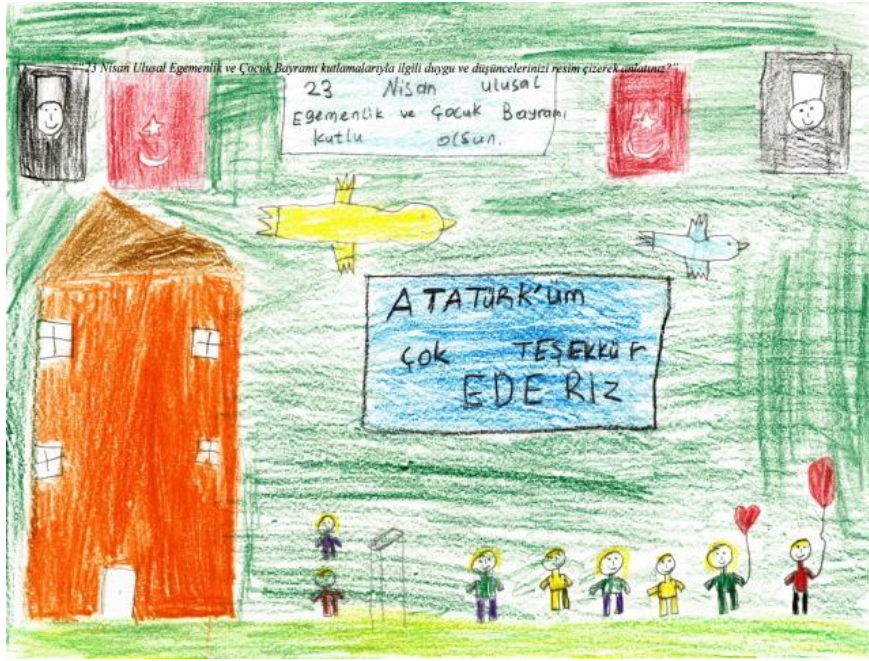
Bu kategoride toplam 13 öğrencinin resmi bulunmaktadır. “23 Nisan sloganları/süslemeleri” kategorisinde öğrencilerin çizdikleri resimlerden elde edilen kodlara ait bulguların dağılımı Tablo 14’te sunulmuştur.

Tablo 14.

5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Sloganları/Süslemeleri Kategorisinde Çizdikleri Resimlerden Elde Edilen Kodlara Ait Bulguların Dağılımı

23 Nisan Sloganları/Pankartları Kategorisi	
Kodlar	Çizimler
Balonlar	56
Türk bayrağı	23
23 Nisan Kutlu Olsun	3
23 Nisan	3
Atatürk resmi	2
23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlu Olsun	2
Hoş geldiniz	1
23 Nisan Ulusal Egemenlik Bayramı	1
23 Nisan Günümüz Kutlu Olsun	1
Atam İzindeyiz	1
Atatürk’üm Çok Teşekkür Ederiz	1
Yaşasın	1
Toplam = 12 çeşit kavram	95

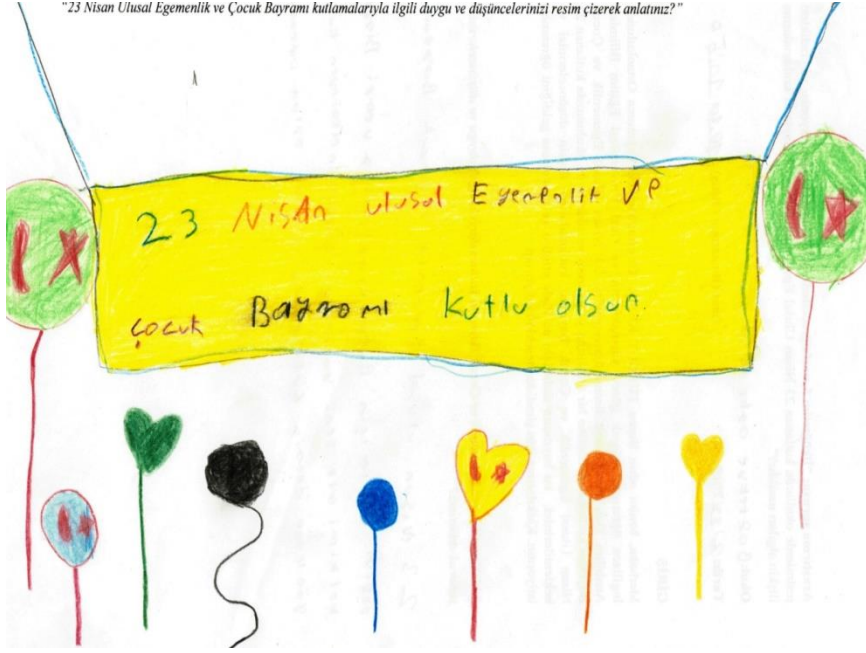
Tablo 14’te görüldüğü gibi, çalışmaya katılan öğrenciler tarafından “23 Nisan sloganları/süslemeleri” kategorisinde toplam 12 çeşit kavramla ilgili çizimler belirtilmiş olup bu kavramların 95 çizimle tekrar edildiği belirlenmiştir. Bu kapsamda öğrencilerin okullarını en çok “balonlar(f=56)” ve “Türk bayrakları(f=23)”, “23 Nisan kutlu olsun.(f=3)” ve “23 Nisan.(f=5)” yazılarıyla süsledikleri belirlenmiştir. Bu kategoride yer alan diğer kodlar ise “Atatürk resmi(f=2)”, “23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlu Olsun.(f=2)”, “Hoş geldiniz (f=1)”, “23 Nisan Ulusal Egemenlik Bayramı (f=1)”, “23 Nisan Günümüz Kutlu Olsun. (f=1)”, “Atam İzindeyiz (f=1)”, “Atatürk’üm Çok Teşekkür Ederiz. (f=1)” ve “Yaşasın (f=1)” şeklinde devam etmektedir. Aşağıda bu kategoriye ait öğrencilerin çizdiği resimlere yer verilmiştir. Bu kapsamda bazı öğrenciler konuya ilişkin aşağıdaki resimleri çizmişlerdir:

Şekil 18. K12'nin çizdiği resim

Şekil 19. K39'un çizdiği resim

Şekil 20. K17'nin çizdiği resim

Şekil 21. K30'un çizdiği resim

Şekil 18'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerden K12 resminde “23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlu olsun” ve “Atatürk’üm çok teşekkür ederiz” ifadelerini kullanırken; Şekil 19’da K39’un yalnızca büyük bir Türk bayrağı astığı görülmektedir. Diğer yandan, Şekil 20’de katılımcılardan K17’nin “23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlu olsun” yazan bir pankart hazırladığı ve etrafını

balonlarla süslediği, Şekil 21’de ise K30’un okula bayraklar astığı ve çevreyi balonlarla süslediği görülmektedir.

3. Kategori: 23 Nisan Yarışmaları

5. sınıf öğrencilerinin çizdikleri resimler doğrultusunda geliştirilen diğer bir kategori “23 Nisan yarışmaları” kategorisidir. Bu kategoride, öğrencilerin 23 Nisan kutlamaları sırasında düzenlenen çeşitli yarışmalara ve bu yarışmalar sonucunda yapılan ödül törenlerine dikkat çektikleri belirlenmiştir. Bu kategoride toplam 13 öğrencinin resmi bulunmaktadır. “23 Nisan yarışmaları” kategorisinde öğrencilerin çizdikleri resimlerden elde edilen kodlara ait bulguların dağılımı Tablo 15’te sunulmuştur.

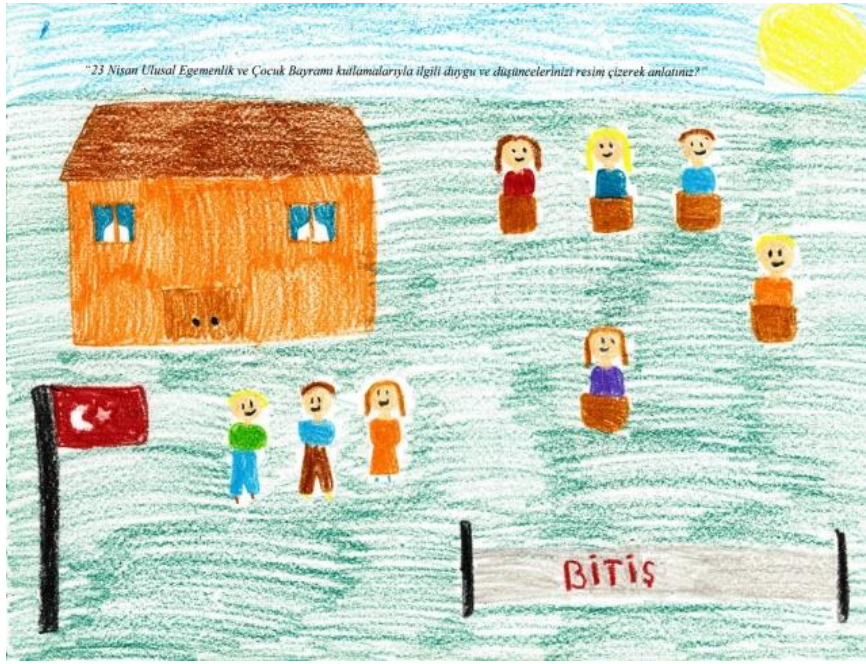
Tablo 15.

5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Yarışmaları Kategorisinde Çizdikleri Resimlerden Elde Edilen Kodlara Ait Bulguların Dağılımı

23 Nisan Yarışmaları Kategorisi	
Kodlar	Çizimler
Yarışmacılar	115
Bitiş çizgisi	9
Okul	8
Çuval yarışı	6
Sunucu	4
Balon patlatma	3
Simit yeme yarışması	3
Sandal ye kapma	3
Yumurta taşıma	2
Halat çekme	2
Ödül töreni	2
Koşu yarışı	2
Elma yeme yarışması	1
Kupa	1
Toplam = 14 çeşit kavram	161

Tablo 15’te görüldüğü gibi, çalışmaya katılan öğrenciler tarafından “23 Nisan yarışmaları” kategorisinde toplam 14 çeşit kavramla ilgili çizimler belirtilmiş olup bu kavramların 161 çizimle tekrar edildiği belirlenmiştir. Bu kapsamda öğrencilerin en çok “yarışmacılar(f=115)”, “bitiş çizgisi (f=9)”, “okul(f=8)”, “çuval yarışı(f=6)” ve

“sunucu(f=4)” gibi çeşitli kavramları resmettikleri tespit edilmiştir. Bu kategoride yer alan diğer kodlar ise “balon patlatma(f=3)”, “simit yeme yarışması(f=3)”, “sandalye kapma(f=3)”, “yumurta taşıma(f=2)”, “halat çekme(f=2)”, “ödül töreni(f=2)”, “koşu yarışı(f=2)”, “elma yeme yarışması(f=1)” ve “kupa(f=1)” şeklinde devam etmektedir. Aşağıda bu kategoriye ait öğrencilerin çizdiği resimlere yer verilmiştir. Bu kapsamda bazı öğrenciler konuya ilişkin aşağıdaki resimleri çizmişlerdir:

Şekil 22. K26'nın çizdiği resim

Şekil 23. K41'in çizdiği resim

Şekil 24. K3'ün çizdiği resim

Şekil 25. K36'nın çizdiği resim

Şekil 22’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğrencilerden K26 çizdiği resimde bir çuval yarışı canlandırırken; Şekil 23’te K41’in bir koşu yarışması ve ödül törenini bir arada çizdiği görülmektedir. Diğer bir yandan, Şekil 24’te katılımcılardan K3’ün aynı anda halat çekme, sandalye kapma ve çuval yarışı gibi birden fazla yarışmanın gerçekleştiği bir resim çizdiği; Şekil 25’te K36’nın ise, bu yarışmalar sonucunda yapılan ödül ve kupa törenlerine dikkat çektiği görülmektedir.

4. Kategori: Dünya Çocuk Bayramı

5. sınıf öğrencilerinin çizdikleri resimler doğrultusunda geliştirilen diğer bir kategori “Dünya Çocuk Bayramı” kategorisidir. Bu kategoride, öğrenciler 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramını bütün dünya çocukları ile birlikte kutladıkları resimler yapmışlardır. Bu kategoride toplam 12 öğrencinin resmi bulunmaktadır. “Dünya Çocuk Bayramı” kategorisinde öğrencilerin çizdikleri resimlerden elde edilen kodlara ait bulguların dağılımı Tablo 16’da sunulmuştur.

Tablo 16.

5. Sınıf Öğrencilerinin Dünya Çocuk Bayramı Kategorisinde Çizdikleri Resimlerden Elde Edilen Kodlara Ait Bulguların Dağılımı

Dünya Çocuk Bayramı Kategorisi	
Kodlar	Çizimler
Dünya çocukları	131
Türk bayrağı	32
Dünya	6
Japonya bayrağı	6
Almanya bayrağı	5
Fransa bayrağı	4
İtalya bayrağı	3
Çin Halk Cumhuriyeti bayrağı	2
Okul	2
Rusya bayrağı	2
Atatürk resmi	1
İngiltere bayrağı	1
İspanya bayrağı	1
ABD bayrağı	1
Toplam = 14 çeşit kavram	197

Tablo 16’da görüldüğü gibi, çalışmaya katılan öğrenciler tarafından “*Dünya çocuk bayramı*” kategorisinde toplam 13 çeşit kavramla ilgili çizim belirtilmiş olup bu kavramların 197 çizimle tekrar edildiği belirlenmiştir. Bu kapsamda öğrencilerin en çok “dünya çocukları(f=131)”, “Türk bayrağı(f=32)” ve “dünya(f=6)” gibi çeşitli kavramları resmettikleri tespit edilmiştir. Bu kategoride yer alan diğer kodlar ise “Japonya bayrağı(f=6)”, “Almanya bayrağı(f=5)”, “Fransa bayrağı(f=4)”, “İtalya bayrağı(f=3)”, “Çin Halk Cumhuriyeti bayrağı(f=2)”, “okul(f=2)”, “Rusya bayrağı(f=2)”, “Atatürk resmi(f=1)”, “İngiltere bayrağı(f=1)”, “İspanya bayrağı(f=1)” ve “ABD bayrağı(f=1)” şeklinde devam etmektedir. Aşağıda bu kategoriye ait öğrencilerin çizdiği resimlere yer verilmiştir. Bu kapsamda bazı öğrenciler konuya ilişkin aşağıdaki resimleri çizmişlerdir:

Şekil 26. K32'nin çizdiği resim

Şekil 27. K67'nin çizdiği resim

Şekil 28. K1'in çizdiği resim

Şekil 29. K11'in çizdiği resim

Şekil 26 ve Şekil 27'de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğrencilerden K32 ve K67 resimlerinde dünyanın etrafında kutlama yapan çocuklara yer verirken; Şekil 28'de K1 ve Şekil 29'da ise K11'in ellerinde bayrakları ile farklı milletlerden çocukları resmettikleri

görülmektedir. Bu çerçevede, öğrencilerin 23 Nisanları dünya çocuk bayramı olarak algıladıkları kanısına varılabilir.

5. Kategori: Kurtuluş Savaşı

5. sınıf öğrencilerinin çizdikleri resimler doğrultusunda geliştirilen diğer bir kategori ise “Kurtuluş Savaşı” kategorisidir. Bu kategoride yalnızca 1 öğrencinin resmi bulunmaktadır. Bu kategoride, araştırmaya katılan öğrencilerden K21’in çizdiği resimde Türk ve Yunan askerleri arasında geçen bir savaş sahnesini resmettiği belirlenmiştir. “Kurtuluş Savaşı” kategorisinde öğrencilerin çizdikleri resimlerden elde edilen kodlara ait bulguların dağılımı Tablo 17’de sunulmuştur.

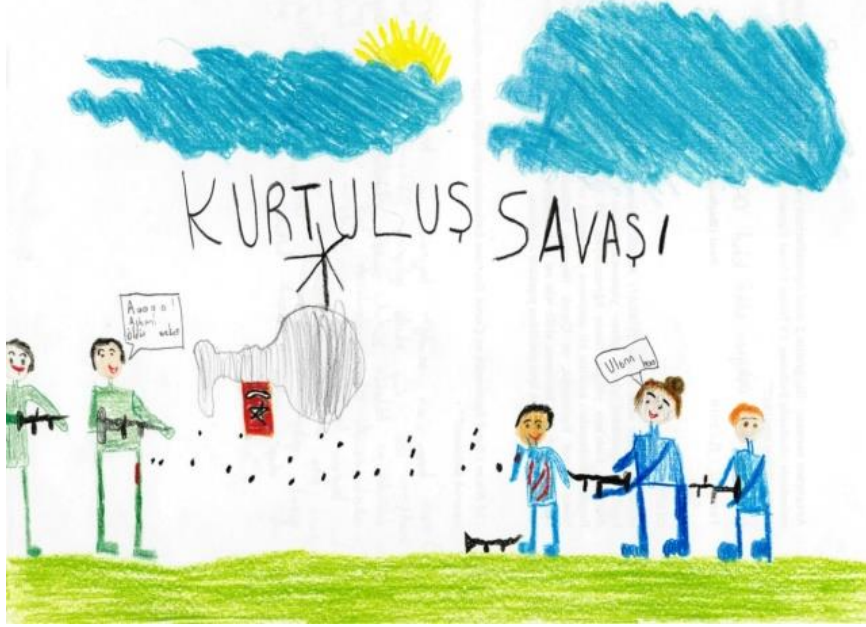
Tablo 17.

5. Sınıf Öğrencilerinin Kurtuluş Savaşı Kategorisinde Çizdikleri Resimlerden Elde Edilen Kodlara Ait Bulguların Dağılımı

Kurtuluş Savaşı Kategorisi	
Kodlar	Çizimler
Silah	5
Yunan askeri	3
Türk askeri	2
Türk bayrağı	1
Helikopter	1
Toplam = 5 çeşit kavram	12

Tablo 17’de görüldüğü gibi, çalışmaya katılan öğrenciler tarafından “Kurtuluş Savaşı” kategorisinde toplam 5 çeşit kavramla ilgili çizim belirtilmiş olup bu kavramların 12 çizimle tekrar edildiği belirlenmiştir. Bu kapsamda öğrencilerin en çok “silah(f=5)”, “Yunan askeri(f=3)”, “Türk askeri(f=2)”, “Türk bayrağı(f=1)” ve “helikopter(f=1)” gibi kavramları resmettikleri tespit edilmiştir. Aşağıda bu kategoriye ait K21’in çizdiği resme yer verilmiştir. Bu kapsamda K21 konuya ilişkin aşağıdaki resmi çizmiştir:

"23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarıyla ilgili duygu ve düşüncelerinizi resim çizerek anlatınız?"

Şekil 30. K21'in çizdiği resim

Şekil 30'da görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğrencilerden K21 resminde Türk ve Yunan askerleri arasında geçen bir savaş sahnesini canlandırmıştır. Bu çerçevede, araştırmaya katılan öğrencilerden K21'in 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramını Kurtuluş Savaşı ile ilişkilendirdiği belirtilebilir.

Araştırmada, 5.sınıf öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına ilişkin çizdikleri resimlerin genel olarak çok özenle hazırlandığı ve renkli, estetik vurgusu olan çizimlerin ortaya konulduğu belirlenirken; çizilen her bir resmin ait olduğu kategorinin anlamını vurgulayabildiği belirtilebilir.

5.Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlamalarına İlişkin Yazılı Anlatımları ve Çizdikleri Resimlerin Analizine İlişkin Ortak Bulgular

Bu bölüme kadar araştırmada 5.sınıf öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına ilişkin görüşlerini belirttiği yazılı anlatımları ve çizdikleri resimler ayrı ayrı ele alınarak analiz edilmiştir. Bu bölümde ise, 5. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarında belirttiği görüşlerin ortak noktaları dikkate alınarak oluşturulan 8 kavramsal

kategori ile çizilen resimlerde kullanılan kavramların benzer özelliklerine göre oluşturulan 5 kavramsal kategori birlikte ele alınarak analiz edilmiştir. Bu çerçevede, yazılı anlatımlar ve çizilen resimler için oluşturulan kategoriler arasında benzerlik, yakınlık ve destekleyici olma ilişkisi aranmıştır. Yapılan analiz sonucunda birbiri ile ilişkili olduğu belirlenen kategoriler Tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 18.

5.Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlamalarına İlişkin Yazılı Anlatımları ve Çizdikleri Resimlerden Elde Edilen Kategorilerin Analizine İlişkin Ortak Bulgular

Çizilen Resim kategorileri	23 Nisan Gösterileri	23 Nisan Sloganları/Süslemeleri	Dünya Çocuk Bayramı	23 Nisan Yarışmaları	Kurtuluş Savaşı
Yazılı anlatım kategorileri					
23 Nisan’ın kutlanış biçimi	✓	✓	✓	✓	
23 Nisan’ın hissettirdiği duygular					
23 Nisan gösterileri/etkinlikleri	✓				
23 Nisan’ın kutlanış amacı/nedeni					
23 Nisan’ın tarihi önemi					✓
23 Nisan beklentileri					
23 Nisan yarışmaları				✓	
23 Nisan’da karşılaşılan olumsuzluklar					

Tablo 18’de görüldüğü gibi, 5. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarında belirttiği görüşlerin ortak noktaları dikkate alınarak oluşturulan kategoriler satırlarda, çizilen resimlerde kullanılan benzer kavramların özelliklerine göre oluşturulan kategoriler ise sütunlarda yer

almaktadır. Ayrıca farklı ölçme araçlarıyla toplanan verilerin ortak bulgularının olduğu belirlenen kategoriler tabloda yer alan işaretler ile gösterilmiştir. Buna göre:

- ✓ Yazımlarda tespit edilen “23 Nisan’ın kutlanış biçimi” kategorisinin resim çizimlerinde “23 Nisan gösterileri”, “Dünya Çocuk Bayramı”, “23 Nisan yarışmaları” ve “23 Nisan Sloganları/Süslemeleri” kategorileriyle ilişkilendirilmiştir.
- ✓ Yazımlarda tespit edilen “23 Nisan gösterileri/etkinlikleri” kategorisinin resim çizimlerinde “23 Nisan gösterileri” kategorisiyle ilişkilendirilmiştir.
- ✓ Yazımlarda tespit edilen “23 Nisan’ın tarihi önemi” kategorisinin resim çizimlerinde “Kurtuluş Savaşı” kategorisiyle ilişkilendirilmiştir.
- ✓ Yazımlarda tespit edilen “23 Nisan yarışmaları” kategorisinin resim çizimlerinde “23 Nisan yarışmaları” kategorisiyle ilişkilendirilmiştir.

“23 Nisan’ın kutlanış biçimi” kategorisinin “23 Nisan gösterileri”, “Dünya Çocuk Bayramı” ve “23 Nisan yarışmaları” kategorileriyle ilişkilendirilmesinin sebebi; öğrencilerin yazılı anlatımlarında “23 Nisan’ın kutlanış biçimi” kategorisinde 23 Nisan kutlamalarından önce yapılan hazırlıklara, süslemelere, kutlama etkinlikleri olarak gösteriler ve yarışmalar yapıldığına ve 23 Nisan’ın dünyadaki bütün çocuklara verilmiş bir bayram olduğuna değinmiş olmalarıdır.

“23 Nisan gösterileri/etkinlikleri” kategorisinin “23 Nisan gösterileri” kategorisiyle ilişkilendirilmesinin sebebi; öğrencilerin “23 Nisan gösterileri/etkinlikleri” kategorisinde kutlamalar kapsamında yaptıklarını belirttikleri oyunlar, danslar, halk oyunları, tören ve yürüyüş yapılması gibi etkinlikleri resmetmiş olmalarıdır.

“23 Nisan’ın tarihi önemi” kategorisinin “Kurtuluş Savaşı” kategorisiyle ilişkilendirilmesinin sebebi; öğrencilerin yazılı anlatımlarında “23 Nisan’ın tarihi önemi”

kategorisinde Türk milletinin 23 Nisan öncesinde önemli savaşlar kazandığını ifade etmiş olmalarıdır.

“23 Nisan yarışmaları” kategorisinin “23 Nisan yarışmaları” kategorisiyle ilişkilendirilmesinin sebebi; öğrencilerin “23 Nisan yarışmaları” kategorisinde kutlamalar kapsamında yaptıklarını belirttikleri çuval yarışı, balon patlatma, kaşıқта yumurta taşıma gibi yarışmaları resmetmiş olmalarıdır.

Birbiri ile ilişkilendirilen bu kategorilerde görüş belirten ve resim yapan 5.sınıf öğrencilerinin frekans değerleri Tablo 19’da sunulmuştur.

Tablo 19.

Birbiri ile İlişkilendirilmiş Kategorilerde Görüş Belirten ve Resim Yapan 5.Sınıf Öğrencilerinin Frekans Tablosu

Resim kategorileri Yazılı anlatım kategorileri	23 Nisan gösterileri	23 Nisan sloganları/süslemeleri	Dünya Çocuk Bayramı	23 Nisan yarışmaları	Kurtuluş Savaşı
23 Nisan’ın kutlanış biçimi	16	1	7	1	
23 Nisan’ın hissettirdiği duygular					
23 Nisan gösterileri/etkinlikleri	7				
23 Nisan’ın kutlanış amacı/nedeni					
23 Nisan’ın tarihi önemi					1
23 Nisan beklentileri					
23 Nisan yarışmaları				5	
23 Nisan’da karşılaşılan olumsuzluklar					
Toplam	23	1	7	6	1
Genel Toplam	38				

Tablo 19’da görüldüğü gibi, birbiri ile ilişkilendirilmiş kategorilerde görüş belirten ve resim yapan 5.sınıf öğrencilerinin frekans değerleri yer almaktadır. Buna göre, araştırmaya katılan toplam 38 öğrencinin, yazılı anlatımında belirttiği görüşü destekleyici bir şekilde resim yaptığı görülmektedir. Frekans dağılımlarına göre;

- yazılı anlatımında belirttiği görüşü “23 Nisan’ın kutlanış biçimi” kategorisinde yer alan 16 öğrencinin resminin “23 Nisan gösterileri” kategorisinde yer aldığı, 7 öğrencinin resminin “Dünya Çocuk Bayramı” kategorisinde yer aldığı, 1 öğrencinin resminin “23 Nisan sloganları/süslemeleri” kategorisinde yer aldığı, 1 öğrencinin resminin “23 Nisan yarışmaları” kategorisinde yer aldığı,
- yazılı anlatımında belirttiği görüşü “23 Nisan gösterileri/etkinlikleri” kategorisinde yer alan 7 öğrencinin resminin “23 Nisan gösterileri” kategorisinde yer aldığı,
- yazılı anlatımında belirttiği görüşü “23 Nisan’ın tarihi önemi” kategorisinde yer alan 1 öğrencinin resminin “Kurtuluş Savaşı” kategorisinde yer aldığı,
- yazılı anlatımında belirttiği görüşü “23 Nisan yarışmaları” kategorisinde yer alan 5 öğrencinin resminin “23 Nisan yarışmaları” kategorisinde yer aldığı görülmektedir.

Aşağıda birbiri ile ilişkilendirilen bu kategorilerde görüş belirten ve resim çizen 5. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarından doğrudan alıntılara ve çizilen resimlerden örneklere yer verilmiştir:

Yazılı anlatım; “23 Nisan’ın kutlanış biçimi” kategorisi;

“23 Nisan tek bizim değil tüm dünyanın. Tüm dünya kutluyor. Arkadaşlarım ve ben danslar yapıyoruz, yeni yeni kıyafetler alıyoruz. Benim için önemi mutlu olmak. O gün tüm dünyanın yüzü gülüyor. Dünya şenleniyor. Tüm bayraklar havada süzülüyor.” (K23)

Resim Çizimi; “Dünya Çocuk Bayramı” kategorisi;

Şekil 31. K23’ün çizdiği resim

K23’ün yazılı anlatımında belirttiği görüşlerden ve çizdiği resimden anlaşılacağı üzere, ikisinin de birbirini destekler nitelikte olduğu, yazılı anlatımında 23 Nisan’ın dünya çocuk bayramı olduğundan ve bu bayramı bütün dünyanın kutladığından bahsettiği, resminde ise çeşitli ülke bayraklarının asıldığı sahnede selam veren bir çocuğu çizdiği görülmektedir.

Yazılı anlatım; “23 Nisan’ın kutlanış biçimi” kategorisi;

“23 Nisan’ı çok seviyorum. 23 Nisan’da gösteriler yapıyoruz. 23 Nisan’ı milli bayramlarımızdan biri olduğu için kutluyoruz. 23 Nisan’da bazı çocuklar şiir okurlar bazıları da gösteri yaparlar.” (K60)

Resim Çizimi; “23 Nisan gösterileri” kategorisi;

Şekil 32. K60’ın çizdiği resim

K60’ın yazılı anlatımında belirttiği görüşlerden ve çizdiği resimden anlaşılacağı üzere, ikisinin de birbirini destekler nitelikte olduğu, yazılı anlatımında 23 Nisan’ı gösteriler

yaparak kutladıklarından bahsettiği, resminde ise sahnede renkli kostümüyle gösteri yapan bir çocuğu çizdiği görülmektedir.

Yazılı anlatım; “23 Nisan’ın kutlanış biçimi” kategorisi;

“Okullarda kutlama ve gösteriler yapılır. Çocuklar çok eğleniriz. Merkezde yarışmalar olur, çocuklara hediyeler verirler.” (K41)

Resim Çizimi; “23 Nisan yarışmaları” kategorisi

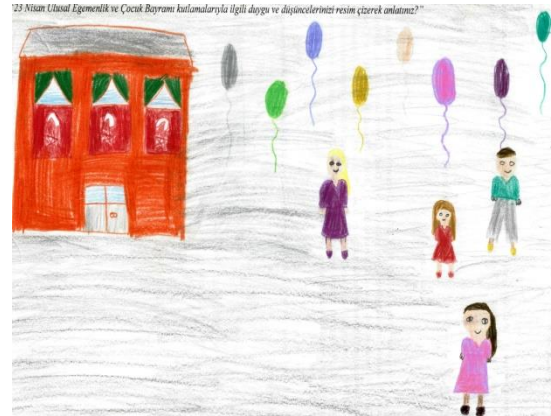
Şekil 33. K41’in çizdiği resim

K41’in yazılı anlatımında belirttiği görüşlerden ve çizdiği resimden anlaşılabacağı üzere, ikisinin de birbirini destekler nitelikte olduğu, yazılı anlatımında 23 Nisan’da yarışmalar yapıldığından ve hediyeler verildiğinden bahsettiği, resminde ise bir koşu yarışı ve ödül töreni çizdiği görülmektedir.

Yazılı anlatım; “23 Nisan’ın kutlanış biçimi” kategorisi;

“23 Nisan’da biz çocuklar ve öğretmenler okulu süsler. 23 Nisan çocuklar için çok önemlidir. Çocuklar 23 Nisan gelince en güzel giysilerini giyer ve okullara akın ederler.” (K30)

Resim Çizimi; “23 Nisan sloganları/süslemeleri” kategorisi;

Şekil 34. K30’un çizdiği resim

K30'un yazılı anlatımında belirttiği görüşlerden ve çizdiği resimden anlaşılaacağı üzere, ikisinin de birbirini destekler nitelikte olduğu, yazılı anlatımında 23 Nisan'da öğrenciler ve öğretmenlerin birlikte okulu süslediklerinden ve öğrencilerin en güzel giysilerini giydiklerinden bahsettiği, resminde ise bayraklar ve balonlarla süslenmiş bir okul ve renkli giysiler giymiş çocuklar çizdiği görölmektedir.

Yazılı anlatım; "23 Nisan'ın tarihi önemi" kategorisi;

"23 Nisan bana bunları düşündürüyor: Atatürk'ün Kurtuluş Savaşı'nı almaları ve bu bayramı diğer askerlerimizin de çok savaşmış olmaları beni çok mutlu ediyor."
(K21)

Resim Çizimi; "Kurtuluş Savaşı" kategorisi;

Şekil 35. K21'in çizdiği resim

K21'in yazılı anlatımında belirttiği görüşlerden ve çizdiği resimden anlaşılaacağı üzere, ikisinin de birbirini destekler nitelikte olduğu, yazılı anlatımında Atatürk'ün Kurtuluş Savaşı'nı kazanmasından bahsettiği, resminde ise Türk ve Yunan askerleri arasında geçen bir savaş sahnesini çizdiği görölmektedir.

Yazılı anlatım; “23 Nisan gösterileri/etkinlikleri” kategorisi;

“23 Nisan’da çocuklar mutlu olurlar, kutlama yaparlar, dans yaparlar ve 23 Nisan’da herkes mutlu olur, neşe duyarlar. Şiirler söyleyip, dans yapıyorlar.” (K25)

Resim Çizimi; “23 Nisan gösterileri” kategorisi;

Şekil 36. K25’in çizdiği resim

K25’in yazılı anlatımında belirttiği görüşlerden ve çizdiği resimden anlaşılabacağı üzere, ikisinin de birbirini destekler nitelikte olduğu, yazılı anlatımında 23 Nisan gösterileri/etkinlikleri kapsamında dans ettiklerinden bahsettiği, resminde ise sahnede aynı kıyafetlerle bir dans gösterisi yapan kız ve erkek çocukları çizdiği görülmektedir.

Yazılı anlatım; “23 Nisan yarışmaları” kategorisi;

“Öğretmenimiz bize balon patlatma, yumurta taşıma oyunu oynatıyor.” (K29)

Resim Çizimi; “23 Nisan yarışmaları” kategorisi;

Şekil 37. K29’un çizdiği resim

K29’un yazılı anlatımında belirttiği görüşlerden ve çizdiği resimden anlaşılabacağı üzere, ikisinin de birbirini destekler nitelikte olduğu, yazılı anlatımında 23 Nisan’da balon

patlatma, yumurta taşıma gibi yarışmalar yaptıklarından bahsettiği, resminde ise sol tarafta sandalye kapmaca yarışması yapan çocuklar ile sağ tarafta balon patlatma yarışması yapan başka çocukları çizdiği görülmektedir.

5. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarında belirttikleri görüşleri destekleyici bir şekilde resimler yapmaları, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramına ilişkin zihinlerinde var olan algılarını resimlerle somutlaştırdıklarını göstermektedir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu bölümde, araştırmanın bulguları ve yorumları doğrultusunda ulaşılan sonuçlara yer verilmiştir. Ayrıca araştırma bulgularından yola çıkarak ve literatürle yapılan tartışmalar ışığında 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına ilişkin önerilerde bulunulmuştur.

5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlamalarına İlişkin Yazılı Anlatımları ile İlgili Sonuç ve Tartışma

5.sınıf öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına ilişkin algılarının yazılı anlatımlar ve çizdikleri resimler yoluyla belirlenmesinin amaçlandığı araştırmada, öğrencilerin veri toplama formunda yöneltilen “*23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarıyla ilgili duygu ve düşüncelerinizi yazarak anlatınız.*” sorusu doğrultusunda yazdıkları cevaplar incelenmiş ve araştırmaya katılan toplam 6 öğrencinin herhangi bir görüş belirtmediği tespit edilmiştir. Bu öğrencilerin formları kapsam dışı bırakılmıştır. Dolayısıyla araştırmaya katılan 71 öğrencinin yazılı anlatımı geçerli olarak kabul edilmiştir. Öğrencilerin yazılı anlatımlarında belirttikleri ifadeler analiz edildiğinde en çok “*23 Nisan’ı Atatürk çocuklara armağan ettiği için kutlarız. (f=38)*”, “*23 Nisan’da çok mutlu oluyorum.(f=36)*” ve “*23 Nisan’da gösteriler yaparız. (f=32)*” şeklinde görüş belirttiği görülmüştür.

Öğrencilerin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına ilişkin yazılı anlatımlarında ifade ettikleri görüşler ortak özellikleri dikkate alınarak toplam 8 kavramsal kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler şu şekilde sıralanmaktadır; “23 Nisan’ın kutlanış biçimi, 23 Nisan’ın hissettirdiği duygular, 23 Nisan gösterileri/etkinlikleri, 23 Nisan’ın kutlanış amacı/nedeni, 23 Nisan’ın tarihi önemi, 23 Nisan beklentileri, 23 Nisan yarışmaları ve 23 Nisan’da karşılaşılan olumsuzluklar” dır.

“23 Nisan’ın kutlanış biçimi” kategorisi, 5. sınıf öğrencileri tarafından belirtilen görüşlerin toplandığı en fazla frekansa ($f=115$) sahip kategoridir. Bu frekans değerinin diğer kategorilerde belirtilen görüşler içerisindeki değeri %27’dir. Bu kategoride toplam 11 farklı görüş belirtilmiş olup bu görüşlerin 115 kez tekrar edildiği belirlenmiştir. Bu kapsamda öğrencilerin yazılı anlatımlarında yoğunlukla 23 Nisan kutlamalarından önce yapılan hazırlıklara, kutlama etkinlikleri olarak gösteriler ve yarışmalar yapıldığına, 23 Nisan’ın dünyadaki bütün çocuklara verilmiş bir bayram olduğuna ve gösterileri izlemeye ailelerin geldiğine değindikleri görülmüştür. Bu kategoride belirtilen görüşler incelendiğinde, 5. sınıf öğrencilerinin 23 Nisan’ın nasıl ve ne şekilde kutlandığı konusunda düşüncelerini ortaya koymaya çalıştıkları anlaşılmaktadır. Açıknel (2010) tarafından yapılan araştırmada bayram kutlamalarında, halkın ve velilerin katılımcı olarak yer almadığı, yalnızca gözlemci olarak yer aldığı ortaya konulmuştur. Araştırmanın bulgularına göre, “23 Nisan’ın kutlanış biçimi” kategorisinde 5.sınıf öğrencileri de “23 Nisan kutlamalarını izlemeye ailelerimiz gelir” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Buna göre araştırmanın sonuçları literatürü destekler niteliktedir.

5. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarında belirttikleri görüşler doğrultusunda geliştirilen diğer bir kategori “23 Nisan gösterileri/etkinlikleri” kategorisidir. Bu kategoride, toplam 17 farklı görüş belirtilmiş olup bu görüşlerin 100 kez tekrar edildiği belirlenmiştir. Bu kapsamda öğrencilerin yazılı anlatımlarında yoğunlukla 23 Nisan kutlamaları kapsamında yaptıkları gösteri ve etkinliklerin türüne ve içeriğine değindikleri belirlenmiştir. Bu kategoride belirtilen görüşler incelendiğinde, öğrencilerin okullarında 23 Nisan günü şiir

okuma, şarkı söyleme, dans etme, oyun oynama, tiyatro, halk oyunları, yürüyüş ve koro gibi çeşitli gösteriler ve etkinlikler yaptıkları anlaşılmaktadır.

Yazılı anlatımlarda belirtilen görüşler doğrultusunda geliştirilen “23 Nisan’ın hissettirdiği duygular” kategorisinde öğrencilerin yoğunlukla 23 Nisan günü hissettikleri duyguları ve içinde bulundukları ruh halini dile getirdikleri görülmüştür. Bu kategoride toplam 9 farklı görüş belirtilmiş olup bu görüşlerin 98 kez tekrar edildiği belirlenmiştir. Bu kategoride belirtilen görüşlere bakıldığında, öğrencilerin 23 Nisan günü çok mutlu ve sevinçli oldukları aynı zamanda yapacakları gösteriler öncesinde çok heyecanlandıkları, 23 Nisan’ı neşe içinde, eğlenerek kutladıkları ve Atatürk’e karşı minnet dolu oldukları görülmektedir.

“23 Nisan’ın kutlanış amacı/nedeni” kategorisinde 5.sınıf öğrencilerinin ifadelerinde yoğunlukla 23 Nisan’ı ne amaçla ve ne sebeple kutladığımıza değindikleri görülmüştür. Bu kategoride, toplam 7 farklı görüş belirtilmiş olup bu görüşlerin 58 kez tekrar edildiği belirlenmiştir. “23 Nisan’ın kutlanış amacı/nedeni” kategorisinde belirtilen ifadelerle bakıldığında, öğrencilerin yoğunlukla 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Mustafa Kemal Atatürk’ün çocuklara bir armağanı olduğu için kutladıkları algısına sahip oldukları görülmektedir. Aslan (2011), Cumhuriyet’in icat ettiği bayramların, yalnızca uluslaşma sürecine katkı sağlamakla kalmadığını; ayrıca bu bayramlarda ulusun ülkeyi düşman işgalinden kurtaran lidere, “ulu kurtarıcı”ya minnet ve şükran duygularını ifade ettiklerini belirtmiştir. Bu minvalde bayramların ve yapılan törenlerin, Atatürk kültür inşasında önemli sembolik araçlar olduğunu ifade etmiştir. “23 Nisan’ın kutlanış amacı/nedeni” ve “23 Nisan’ın hissettirdiği duygular” kategorilerinde, öğrencilerin 23 Nisan’ı Mustafa Kemal Atatürk’ün çocuklara bir armağanı olduğu için kutladıklarını ve bunun için ona teşekkür ettiklerini ve çok mutlu olduklarını belirtmeleri literatürü destekler niteliktedir.

5. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarında 23 Nisan gününün tarihteki yeri ve önemi konusunda belirttikleri görüşler doğrultusunda “23 Nisan’ın tarihi önemi” kategorisi geliştirilmiştir. Bu kategoride, toplam 9 farklı görüş belirtilmiş olup bu görüşlerin 22 kez

tekrar edildiği belirlenmiştir. Bu kapsamda, öğrencilerin ifadelerinde yoğunlukla 23 Nisan'ın milli bayramlarımızdan biri olmasına dikkat çektikleri, TBMM'nin açılışına değindikleri ve 23 Nisan'ı Kurtuluş Savaşı gibi savaşlarla ilişkilendirdikleri belirlenmiştir. Buna paralel olarak, Göğüş Tan vd. (2007) tarafından yapılan çalışmada katılımcıların Cumhuriyet'in ilanı için “bütün düşmanların memleketten çıkması, atılması”, “memleket kurtuldu, güzel güne kavuştu” gibi ifadeler kullandığı belirtilmiştir. Katılımcıların bu ifadelerinin Kurtuluş Savaşı'nın başarıyla sonuçlanıp ülkenin işgalden kurtulmuş olmasıyla Cumhuriyet'i özdeşleştirdiklerinin göstergesi olduğu ifade edilmiştir. Buna göre araştırmanın sonuçları literatürü destekler niteliktedir. Diğer taraftan, “23 Nisan'ın tarihi önemi” kategorisinde belirtilen görüşlerin frekansının (f=22) olması ve diğer kategorilerde belirtilen görüşler içerisindeki yüzdelik değerinin ise %5 olması, araştırmaya katılan öğrencilerden sınırlı sayıda bir grubun 23 Nisan'ın tarihi önemini kavradığını göstermektedir. Bu noktada, Açık (2010) de çalışmasında öğrenci görüşlerine göre, ilk ve orta öğretim süresince alınan tarih derslerinin milli bayramların önemini öğrenmelerine tam olarak katkı sağlamadığını belirtmiştir.

5. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarında 23 Nisan kutlamaları kapsamında düzenlenen yarışmalar konusunda belirttikleri görüşler doğrultusunda “23 Nisan yarışmaları” kategorisi geliştirilmiştir. Bu kategoride, toplam 5 farklı görüş belirtilmiş olup bu görüşlerin 17 kez tekrar edildiği belirlenmiştir. Bu kategoride belirtilen görüşlere bakıldığında, 23 Nisan'da balon patlatma, yumurta taşıma, çuval yarışı, sandalye kapma ve ip çekme gibi farklı yarışmaların düzenlendiği görülmüştür.

Yazılı anlatımlarda belirtilen görüşler doğrultusunda geliştirilen diğer bir kategori “23 Nisan beklentileri” kategorisidir. Bu kategoride, toplam 7 farklı görüş belirtilmiş olup bu görüşlerin 10 kez tekrar edildiği belirlenmiştir. Bu kategoride belirtilen görüşlere bakıldığında, öğrencilerin başka okullarla daha geniş çaplı kutlamalar yapmak istedikleri, 23 Nisan kutlamalarına herkesin katılması ve eğlenmesi, hava koşullarının güzel olması gibi farklı

dilek ve temennileri olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum, 5. sınıf öğrencilerin 23 Nisan kutlamalarına yönelik farklı beklentilerinin olduğunu göstermektedir.

“23 Nisan’da karşılaşılan olumsuzluklar” kategorisi, 5.sınıf öğrencileri tarafından belirtilen görüşlerin toplandığı en az frekansa ($f=5$) sahip kategoridir. Bu frekans değeri diğer kategorilerde belirtilen görüşler içerisindeki değeri %1’dir. Bu kategoride toplam 3 farklı görüş belirtilmiş olup bu görüşlerin 5 kez tekrar edildiği belirlenmiştir. Bu kategoride belirtilen görüşlere bakıldığında, öğrencilerin özellikle olumsuz hava koşullarından ve gösteri aralarında çıkan karışıklıklardan yakındıkları anlaşılmaktadır.

5. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarında belirttiği görüşler doğrultusunda geliştirilen kategoriler ve görüşlerin kategorilere dağılımı incelendiğinde; öğrencilerin algılarının 23 Nisan’ın niçin kutlandığından çok nasıl kutlandığına yönelik olduğu tespit edilmiştir. Bu kapsamda 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramını yoğunlukla Atatürk’ün çocuklara armağan ettiği bayram olarak algıladıkları; 23 Nisan kutlamaları kapsamında yarışmalar düzenlendiği, şiir okuma, dans etme, oyun oynama gibi çeşitli gösteriler/etkinlikler yapıldığı ve öğrencilerin bu gösterilere/etkinliklere katılmaktan mutluluk ve heyecan duydukları anlaşılmaktadır. Sonuç olarak, 5. sınıf öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramını “Ulusal Egemenlik Bayramı” boyutundan çok “Çocuk Bayramı” boyutuyla algıladıklarını; bayramı yapılan gösteriler, etkinlikler, yarışmalar ve Atatürk ile ilişkilendirdiklerini söylemek mümkündür. Diğer taraftan, 5. sınıf öğrencilerinin genel olarak 23 Nisan gününün tarihi öneminin ve ulusal egemenlik kavramının anlamının farkında olmadıkları anlaşılmaktadır.

5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlamalarına İlişkin Çizdikleri Resimler ile İlgili Sonuç ve Tartışma

5.sınıf öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına ilişkin algılarının yazılı anlatımlar ve çizdikleri resimler yoluyla belirlenmesinin amaçlandığı

araştırmada, öğrencilerin veri toplama formunda yöneltilen “23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarıyla ilgili duygu ve düşüncelerinizi resim çizerek anlatınız.” sorusu doğrultusunda çizdikleri resimler incelenmiş ve araştırmaya katılan 76 öğrencinin resimi geçerli olarak kabul edilmiştir. Öğrenciler tarafından çizilen resimler arasında yoğunlukla 23 Nisan kutlamaları kapsamında yapılan gösterilerin, etkinliklerin (dans gösterileri, halk oyunları, kürsü konuşmaları, vs.) yer aldığı ve 23 Nisanla ilgili çeşitli sloganlar yazıldığı görülmüştür. Bunların yanında 23 Nisan’da düzenlenen yarışmalar (çuval yarışı, kaşıktaki yumurta taşıma, balon patlatma, halat çekme, vs.), dünya çocuklarının yaptığı kutlamalar öğrencilerin çizdiği resimler arasındadır.

Öğrencilerin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına ilişkin çizdikleri resimler incelenmiş ve geçerli kabul edilen 76 resim benzer özellikleri dikkate alınarak toplam 5 kavramsal kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler şu şekilde sıralanmaktadır; “23 Nisan gösterileri, 23 Nisan yarışmaları, 23 Nisan sloganları/süslemeleri, Dünya çocuk bayramı ve Kurtuluş Savaşı”dır.

“23 Nisan gösterileri” kategorisi, 5.sınıf öğrencilerinin en çok çizim yaptığı kategoridir. Bu kategoride toplam 37 öğrencinin resmi bulunmaktadır. Bu kategoride toplam 21 çeşit kavram belirtilmiş olup bu kavramların 731 çizimle tekrar edildiği belirlenmiştir. Bu kapsamda öğrencilerin resimlerinde okullarında 23 Nisan kutlamaları için yaptıkları dans gösterileri, halk oyunları, geçit töreni ve bayrak gösterilerinin yanında kürsüde yapılan 23 Nisan konuşmaları gibi farklı gösterileri resmettikleri belirlenmiştir. Ayrıca, öğrencilerin resimlerinde en çok balon gibi okul süslemelerine, çocuklara, gösterileri izlemeye gelen seyircilere, dans eden çocuklara ve Türk bayrağına yer verdiği görülmüştür. Bu resimleri çizen 5.sınıf öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramını yapılan çeşitli gösterilerle ilişkilendirdikleri anlaşılmaktadır.

5. sınıf öğrencilerinin çizdikleri resimler doğrultusunda geliştirilen diğer bir kategori “Dünya Çocuk Bayramı” kategorisidir. Bu kategoride toplam 12 öğrencinin resmi bulunmaktadır. Bu kategoride, toplam 14 çeşit kavram belirtilmiş olup bu kavramların 197

çizimle tekrar edildiği belirlenmiştir. Bu kapsamda öğrencilerin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramını bütün dünya çocukları ile birlikte kutladıkları resimler yaptığı belirlenmiş; resimlerde en çok dünya çocukları, Türk bayrağı ve dünya kavramlarının yanında çeşitli ülke bayraklarının resmedildiği görülmüştür. Bu resimleri çizen 5.sınıf öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramını dünyadaki bütün çocukların bayramı olarak algıladıkları anlaşılmaktadır.

5. sınıf öğrencilerinin çizdikleri resimler doğrultusunda geliştirilen diğer bir kategori “23 Nisan yarışmaları” kategorisidir. Bu kategoride toplam 13 öğrencinin resmi bulunmaktadır. Bu kategoride, toplam 14 çeşit kavram belirtilmiş olup bu kavramların 161 çizimle tekrar edildiği belirlenmiştir. Bu kapsamda öğrencilerin resimlerinde 23 Nisan kutlamaları sırasında düzenlenen çeşitli yarışmaları ve bu yarışmalar sonucunda yapılan ödül törenlerini resmettikleri belirlenmiş; resimlerde en çok yarışmacılar, bitiş çizgisi, çuval yarışı, sunucu, yumurta taşıma ve balon patlatma gibi farklı yarışmaların ve kavramların resmedildiği görülmüştür. Bu resimleri çizen 5.sınıf öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramını yapılan çeşitli yarışmalarla ilişkilendirdikleri anlaşılmaktadır.

5. sınıf öğrencilerinin çizdikleri resimler doğrultusunda geliştirilen diğer bir kategori “23 Nisan sloganları/süslemeleri” kategorisidir. Bu kategoride toplam 13 öğrencinin resmi bulunmaktadır. Bu kategoride, toplam 12 çeşit kavram belirtilmiş olup bu kavramların 95 çizimle tekrar edildiği belirlenmiştir. Bu kapsamda öğrencilerin resimlerinde 23 Nisan kutlamaları için okul çevresi ya da sahneye asılan günün anlam ve önemini belirten çeşitli ifadelerden oluşan slogan ve pankartlar ile süslemelere yer verdiği tespit edilmiştir. Bununla birlikte, öğrencilerin resimlerinde okullarını en çok balonlar, Türk bayrakları ve “23 Nisan kutlu olsun” yazısıyla süsledikleri belirlenmiştir. Mezkit Saban (2019), çocukların millî kimliğini şekillendiren ve ait olduğu topluma bağlılık hissini geliştirmesini sağlayan araçlardan birinin bayrak olduğunu ifade etmiştir. Bu ve önceki kategorilerde öğrenciler tarafından çizilen resimlerde sıklıkla “Türk bayrağı”nın çizilmesi, 23 Nisan kutlamaları

sırasında çevreye asılan bayrakların ve bayrak gösterilerinin milli kimlik unsurlarından biri olan bayrağa bağlılık duygusunun gelişmesine katkı sağladığını göstermektedir.

5. sınıf öğrencilerinin çizdikleri resimler doğrultusunda geliştirilen diğer bir kategori ise “Kurtuluş Savaşı” kategorisidir. Bu kategoride yalnızca 1 öğrencinin resmi bulunmaktadır. Bu öğrencinin çizdiği resim incelendiğinde Türk ve Yunan askerleri arasında geçen bir savaş sahnesini resmettiği belirlenmiştir. Bu durum, bu öğrencinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramını Kurtuluş Savaşı ile ilişkilendirdiğini göstermektedir. Bu noktada, yine Göğüş Tan vd. (2007) tarafından yapılan çalışmada katılımcıların Kurtuluş Savaşı’nın başarıyla sonuçlanıp ülkenin işgalden kurtulmuş olmasıyla Cumhuriyet’i özdeşleştirdiklerinin belirtilmesi araştırma sonuçlarının literatürü destekler nitelikte olduğunu göstermektedir.

5. sınıf öğrencilerinin çizdikleri resimler doğrultusunda geliştirilen kategoriler ve resimlerin kategorilere dağılımı incelendiğinde; öğrencilerin daha çok okullarında 23 Nisan kutlamaları kapsamında yapılan gösterilere, yarışmalara değindikleri, 23 Nisanla ilgili sloganlar kullandıkları ve dünya çocuklarının yaptıkları kutlamaları resmettikleri görülmüştür.

5.Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlamalarına İlişkin Yazılı Anlatımları ve Çizdikleri Resimlerin Ortak Analizi ile İlgili Sonuç ve Tartışma

5.sınıf öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına ilişkin algılarının yazılı anlatımlar ve çizdikleri resimler yoluyla belirlenmesinin amaçlandığı araştırmada, öğrencilerin yazılı anlatımlarında belirttiği görüşler ve çizdikleri resimler tek tek incelenmiş, yazılı anlatımlarda belirtilen görüşlerin ortak noktaları dikkate alınarak oluşturulan 8 kavramsal kategori ile çizilen resimlerde kullanılan benzer kavramların özelliklerine göre oluşturulan 5 kavramsal kategori birlikte ele alınmıştır. Bu kapsamda, yazılı anlatımlar ve çizilen resimler için oluşturulan kategoriler arasında benzerlik, yakınlık

ve destekleyici olma ilişkisi aranmıştır. Yapılan analiz sonucunda birbiri ile ilişkili olduğu belirlenen kategoriler ortaya konulmuştur. Bu aşamanın ardından, 5.sınıf öğrencilerinin formlarına tek tek bakılarak her bir öğrencinin yazılı anlatımında belirttiği görüşlerin ve çizdiği resimlerin hangi kategoride yer aldığı belirlenmiştir. Son aşamada ise araştırmacı tarafından birbiri ile ilişkilendirilen kategorilerde görüş belirten ve resim yapan 5.sınıf öğrencileri belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, araştırmaya katılan 38 öğrencinin yazılı anlatımlarında belirtmiş olduğu görüşleri destekleyecek şekilde resim yaptığı tespit edilmiştir.

Yazılı anlatımında belirttiği görüşü destekleyecek şekilde resim yaptığı belirlenen 16 öğrencinin yazılı anlatımları ve resimlerinin “23 Nisan’ın kutlanış biçimi” ve “23 Nisan gösterileri” kategorilerinde birleştiği görülmüştür. Nitekim, bu iki kategori, yazılı anlatımlarda belirtilen görüşlerin ortak noktaları dikkate alınarak oluşturulan 8 kavramsal kategori ile çizilen resimlerde kullanılan kavramların benzer özelliklerine göre oluşturulan 5 kavramsal kategori arasında en yüksek frekansa sahip olan kategorilerdir. Yapılan ortak analiz sonucunda da bu iki kategorinin ön plana çıkması, 5.sınıf öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramına ilişkin algılarının bayramın kutlanış biçimi ve yapılan gösteriler üzerine yoğunlaştığını bir kez daha ortaya koymaktadır.

Öneriler

Bu bölümde önerilere, araştırma sonuçları ve yapılan tartışmalar doğrultusunda konuya ilişkin öneriler ve araştırmacılar için öneriler olmak üzere iki başlık altında yer verilmiştir.

Konuya İlişkin Öneriler

- Öğretim programlarında farklı derslerin kazanımlarında ulusal egemenlik konusuna daha fazla ağırlık verilerek öğrencilerin konuyla ilgili daha bilinçli bilgilenmeleri sağlanabilir.

- Bayramda 23 Nisan ile ilgili film ve belgesel kesitleri ile kısa video gösterimleri yapılarak günün anlam ve öneminin daha iyi aktarılabilmesi sağlanabilir.
- Gösterilerde öğretmenler de yer alabilir.
- Gösteriler, olumsuz hava koşullarına karşı konferans salonu ve spor salonu gibi okul içi mekanlarda da yapılabilecek şekilde hazırlanabilir.
- Velilerle beraber yürüyüş gibi etkinlikler yapılarak gösterilere halkın katılımı sağlanabilir.

Araştırmacılar İçin Öneriler

- Bu araştırma farklı katılımcı gruplarıyla da hazırlanabilir.
- Bu araştırma metafor ve görüşme gibi farklı veri toplama yöntemleri kullanılarak da hazırlanabilir.
- Bu araştırma durum çalışması gibi farklı araştırma desenleri kullanılarak da hazırlanabilir.
- Bu araştırma 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı ve 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı gibi diğer milli bayramlarımız üzerine de hazırlanabilir.

KAYNAKLAR

- 23 Nisan’ın Millî Bayram Addine Dair Kanun. (1921). *TBMM Tutanak Dergisi*, 112, 23 Nisan 1921.
- Abalıoğlu, Y. N. (1929, Nisan 23). En büyük mesele. *Cumhuriyet*, s.1.
- Açıkel, H. (2010). *Tarih eğitimi ve milli bayramlar: milli bayramlarda okullarda yapılan kutlamaların öğretmen ve öğrenci görüşleri açısından değerlendirilmesi*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> sayfasından erişilmiştir.
- Akbayrak, H. (1987). Osmanlı’dan Cumhuriyet’e milli bayramlar. *Tarih ve Toplum Dergisi*, 43, 31-38.
- Akbayrak, H. (1998). Himaye-i etfal cemiyeti. *Tarih ve Toplum Dergisi*, 52, 31-34.
- Akbulut, D. A. (1995). Samsun’un “gazi günü” ya da 19 mayıs bayramı. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 33, 771-779. <https://www.atam.gov.tr/atam-dergisi/ataturk-arastirma-merkezi-dergisi-cilt-xi-kasim-1995-sayi-33> sayfasından erişilmiştir.
- Akın, V. (1997). 23 Nisan Millî Hâkimiyet ve Çocuk Bayramı’nın tarihçesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 91-96. <http://pauegitimdergi.pau.edu.tr/OncekiSayilarDetay.aspx?Sayi=3> sayfasından erişilmiştir.
- Akturan, U. & Esen, A. (2008). Fenomenoloji. Baş, T. & Akturan, U. (Ed.), *Nitel araştırma yöntemleri nvivo 7.0 ile nitel veri analizi içinde* (s. 83-98). Ankara: Seçkin.

- Akyılmaz, B. (1998). Milli egemenlik kavramının gelişimi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2(2), 0-0. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ahbvuhfd/issue/48138/608878> sayfasından erişilmiştir.
- Aldıkaçtı, O. (1986). *Millî egemenlik düşüncesinin gelişimi*. Milli Egemenlik Düşüncesinin Gelişimi Paneli'nde sunulmuş bildiri, Ege Üniversitesi, İzmir. <https://acikerisim.tbmm.gov.tr/bitstream/handle/11543/1766/198606298.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Alkan, M. Ö. (2011a). 23 Nisan'ın gayri resmî tarihi. *Toplumsal Tarih Dergisi*, 208, 52-62.
- Alkan, M. Ö. (2011b). Osmanlı idman bayramından Atatürk'ü anma, gençlik ve spor bayramına. *Toplumsal Tarih Dergisi*, 211, 30-40.
- Arıcı, B. (2010). Resim, psikoloji ve çocuğun dünyasında resim. *Sanat Dergisi*, 0(10), 15-22. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunigsfd/issue/2598/33410> sayfasından erişilmiştir.
- Astalin, P. K. (2013). Qualitative research designs: a conceptual framework. *International Journal of Social Science & Interdisciplinary Research*, 2(1), 118-124. Retrieved from <https://www.semanticscholar.org/paper/Qualitative-Research-Designs%3A-A-Conceptual-Astalin/baa7c8f5577b0b1798b5e9f559f5cbae32bf1a36>
- Atatürk, M. K. (2016). *Gençler için fotoğraflarla nutuk*. İstanbul: İş Bankası Kültür.
- Ayaydın, (2011). Çocuk gelişiminde bir oyun olarak sanat ve resim. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(37), 303-316. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/esosder/issue/6151/82628> sayfasından erişilmiştir.
- Aydın, S. (2008). Olgu bilim araştırma. M. Metin (Ed.), *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri içinde* (s.288-311). Ankara: Pegem Akademi.
- Aykurt, İ. U. (1929, Nisan 24). Türk ve çocuk. *Vakit*, s.3.

- Batı, D. (2012). *(4-12 yaş) çocuk resimleri ve onların iç dünyalarının resimlerine yansımaları*. (Yüksek lisans tezi). <https://acikerisim.deu.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12397/7129> sayfasından erişilmiştir.
- Bayram. (2019). *Türk Dil Kurumu* içinde. <https://sozluk.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Beriş, H. E. (2008). Egemenlik kavramının tarihsel gelişimi ve geleceği üzerine bir değerlendirme. *Atatürk Üniversitesi SBF Dergisi*, 63(01), 55-80. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ausbf/issue/3081/42676> sayfasından erişilmiştir.
- Bolat, B. S. (2007). *Milli bayram olgusu ve Türkiye’de yapılan cumhuriyet bayramı kutlamaları (1923-1960)*. (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> sayfasından erişilmiştir.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çetindağ Kılıç, F. (2011). Simgeler ve ulus devletin yeniden üretimi. *Zabunoğlu Armağanı* içinde (s.315-328). Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Çetinkaya, S., & Duman, D. (2019). Basında Demokrat Parti dönemi 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı kutlamaları. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 19(38), 243-265. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cttad/issue/50526/657474> sayfasından erişilmiştir.
- Dindar, B. (2014). Atatürk’ün milli egemenlik anlayışı. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 13-23. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/omuefd/issue/20254/215038> sayfasından erişilmiştir.
- Demirci, H. (2008). *Türk kültüründe bayram anlayışı ve Türk dünyasında bayramlar*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> sayfasından erişilmiştir.

- Demirci, S. (1986). *Atatürk'te egemenlik anlayışı ve gençlik*. Milli Egemenlik Fikrinin Tanımı, Unsurları ve Gelişimi Paneli'nde sunulmuş bildiri, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır. <https://acikerisim.tbmm.gov.tr/xmlui/handle/11543/1767> sayfasından erişilmiştir.
- Doğaner, Y. (2007). Cumhuriyetin onuncu yıl kutlamaları. *Askeri Tarih Araştırmaları Dergisi*, 9, 119-143. http://www.ait.hacettepe.edu.tr/akademik/arsiv/cumhuriyet_toren.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Dönmez, C. (1998). Atatürk ve Türkiye'de millî egemenlik prensibinin gerçekleştirilmesi. *Gazi Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 63-73. <http://acikarsiv.gazi.edu.tr/index.php?menu=2&secim=10&YayınBIK=4919#> sayfasından erişilmiştir.
- Dünya Bülteni (2013). <https://www.dunyabulteni.net/genel/stad-kutlamalari-tamamen-kaldirildi-h254760.html> adresinden erişilmiştir.
- Egemenlik. (2019). *Türk Dil Kurumu* içinde. <https://sozluk.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Ekici, G. (2016a). Öğretmen adaylarının “Bilgisayar” kavramına ilişkin metaforik algıları. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(3), 755-781. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jss/issue/24216/256704> sayfasından erişilmiştir.
- Ekici, G. (2016b). Biyoloji öğretmeni adaylarının mikroskop kavramına ilişkin algılarının belirlenmesi: Bir metafor analizi çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 17(1), 615-636. <http://kefad.ahievran.edu.tr/Kefad/ArchiveIssues/PDF/357faf8d-d951-e711-80ef-00224d68272d> sayfasından erişilmiştir.
- Erkul, R. (2004). *Cümle ve metin bilgisi*. Ankara: Anı.

- Feyzioğlu, A. (2012). Kuvvet doğuran fikir “milli egemenlik”. *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1, 263-267. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuilah/issue/965/10892> sayfasından erişilmiştir.
- Flick, U. (2004). Triangulation in qualitative research. In U. Flick, E. Kardorff & I. Steinke (Eds.), *A companion to qualitative research* (pp. 178-184). London: SAGE.
- Flick, U., Kardorff, E., & Steinke, I. (2004). *A companion to qualitative research*. London: SAGE.
- Göçer, A. (2010). Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(12), 178-195. http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt3/sayi12pdf/gocer_ali.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Göğüş Tan, M., Şahin, Ö., Sever, M., & Bora, A. (2007). *Cumhuriyet’te çocuktular*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.
- Hennink, M. M., Hutter, I., & Bailey, A. (2020). *Qualitative research methods*. London: SAGE.
- Hürriyet (2012). *Bayramda resmi törene son*. <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/bayramda-resmi-torene-son-20487219> sayfasından erişilmiştir.
- Jackson, M. (Ed.). (1996). *Things as they are: new directions in phenomenological anthropology*. Bloomington: Indiana University.
- Kalaycıoğlu, E. (1986). *Türk siyasal sisteminde Türkiye Büyük Millet Meclisinin konumu ve gelişimi*. Milli Egemenlik Fikrinin Tanımı, Unsurları ve Gelişimi Paneli’nde sunulmuş bildiri, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.
- Kapani, M. (2007). *Politika bilimine giriş*. Ankara: Bilgi.

- Koca, S. (2002). Eski Türklerde bayram ve festivaller. *Türkler Ansiklopedisi* içinde (c. 3, ss.51-57). Ankara: Yeni Türkiye.
- İd. (2020). *Kubbealtı Lugatı* içinde. <http://www.lugatim.com/s/id> sayfasından erişilmiştir.
- Küçük, A. (2016). Egemenlik (hâkimiyet), halk egemenliği ve milli egemenlik tartışmaları ve egemenlik anlayışında esaslı dönüşüm. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 0(6), 311-361. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mdergi/issue/16886/175835> sayfasından erişilmiştir.
- Küçük, M. (2002). Okul yaşamında törenler. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1),71-94. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ogusbd/issue/36879/420988> sayfasından erişilmiştir.
- Lune, H., & Berg, B. L. (2017). *Qualitative research methods for the social sciences*. Harlow: Pearson.
- Merriam, S. B. (2002). *Qualitative research in practice: examples for discussion and analysis*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Mezkit Saban, G. (2019). *Millî kimliğin oluşturulması bağlamında 23 NisanUlusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı*. (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> sayfasından erişilmiştir.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. California: SAGE.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2017). *Millî eğitim bakanlığı eğitim kurumları sosyal etkinlikler yönetmeliği*. https://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_06/14142206_Ynetmelik.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Moon, M. D. (2019). Triangulation: a method to increase validity, reliability, and legitimation in clinical research. *Journal of Emergency Nursing*, 45(1), 103-105. Retrieved from [https://www.jenonline.org/article/S0099-1767\(18\)30588-9/fulltext](https://www.jenonline.org/article/S0099-1767(18)30588-9/fulltext)

Özbudun, S. (1997). *Ayinden törene siyasal iktidarın kurulma ve kurumsallaşma sürecinde törenlerin işlevleri*. İstanbul: Anahtar Kitaplar.

Özçelik, M. (2011). 23 Nisan Çocuk Bayramı'nın ortaya çıkışı ve 1922-1929 yılları arasında 23 Nisan kutlamaları. *Gazi Akademik Bakış Dergisi*, 9, 265-284. <http://www.gaziakademikbakis.com/makale/gab-T-2018-218> sayfasından erişilmiştir.

Özgür, A. (2007). *Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde milli egemenlik kavramı*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> sayfasından erişilmiştir.

Öztürkmen, A. (1996a). Milli bayramlar: şekli ve hatırası I. *Toplumsal Tarih Dergisi*, 28, 29-35. sayfasından erişilmiştir. https://www.academia.edu/38562819/Milli_Bayramlar_%C5%9Ekli_ve_Hat%C4%B1ras%C4%B1_I sayfasından erişilmiştir.

Öztürkmen, A. (1996b). Milli bayramlar: şekli ve hatırası II. *Toplumsal Tarih Dergisi*, 29, 6-12. https://www.academia.edu/38562829/Milli_Bayramlar_%C5%9Ekli_ve_Hat%C4%B1ras%C4%B1_II sayfasından erişilmiştir.

Özüçetin, Y., & Çalışkan, F. (2015) Meclis celse zabıtlarında 23 nisan, 29 ekim, 30 ağustos ve 19 Mayıs'ın milli bayram oluşu. https://www.academia.edu/31070270/Meclis_Celse_Zab%C4%B1tlar%C4%B1nda_23_Nisan_29_Ekim_30_A%C4%9Fustos_19_May%C4%B1s%C4%B1n_Mili_Bayram_Olu%C5%9Fu sayfasından erişilmiştir.

Sarıkaya, M. (2009). Cumhuriyet Türkiye'sinin ilk çocuk haftası. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 25(75), 465-494. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aamd/issue/52894/699091> sayfasından erişilmiştir.

Sarıkaya, M. (2010a). Cumhuriyet'in ilk yıllarında bir sosyal hizmet kurumu: Türkiye Himaye-i Etfal Cemiyeti. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü*

Dergisi, 14(34), 321-338.

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunitaed/issue/2873/39343> sayfasından erişilmiştir.

Sarıkaya, M. (2010b). Savaş yıllarında himaye-i etfal cemiyeti'nin çocuk misafirhanesi ve çocuklar. *Atatürk Dergisi*, 3(3), 193-203.

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/atauniad/issue/2359/30250> sayfasından erişilmiştir.

Sayılr, B. (2014). 30 Ağustos zafer bayramı kanunu, ilk zafer kutlaması ve büyük taarruz ile ilgili bazı bilgiler. *Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı*, 12(16), 89-114. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/canakkalearastirmalari/article/52852> sayfasından erişilmiştir.

Sertel, S. (1929, Nisan 25). Çocuk haftasının gayesi nedir. *Cumhuriyet*, s.1.

Soydan, M. (1929, Nisan 23). Yardım istiyoruz, yardım ediniz. *Milliyet*, s.5.

Sönmez, V., & G. Alacapınar, F. (2018). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı.

Şahin, M. (2013). Okul kültürünün bir ögesi olarak okul törenleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 43(199), 169-185. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/milliegitim/issue/36166/406552> sayfasından erişilmiştir.

Şahin, M., & Dönmez, B. (2014). 19 Mayıs Atatürk'ü anma, gençlik ve spor bayramı hakkında beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 44(202), 193-214. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/milliegitim/issue/36162/406513> sayfasından erişilmiştir.

Şeker, K. (2015). *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e çocukların korunması ve Çocuk Esirgeme Kurumu (1917-1981)*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> sayfasından erişilmiştir.

Şimşek, Ö. (2000). *İlköğretim 4.-5. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerinin incelenmesi ve bilgisayar destekli yazılı anlatım*. (Yüksek lisans tezi). <http://dspace.marmara.edu.tr/xmlui/handle/11424/28359> sayfasından erişilmiştir.

- Tanfer, M. V. (1997). Atatürk' ün Türk milletine armağan ettiği milli bayramlar. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 39, 1039-1052. <https://www.atam.gov.tr/atam-dergisi/ataturk-arastirma-merkezi-dergisi-cilt-xiii-kasim-1997-sayi-39> sayfasından erişilmiştir.
- Taş, N. F. (2015). *Türk meclislerinin kabul ettiği bayramlar*. <https://www.altayli.net/turk-meclislerinin-kabul-ettigi-bayramlar.html> sayfasından erişilmiştir.
- TBMM Kültür Sanat ve Yayın Kurulu (2020a). 23 Nisan. https://www.tbmm.gov.tr/kultursanat/23_Nisan.htm sayfasından erişilmiştir.
- TBMM Kültür Sanat ve Yayın Kurulu (2020b). *Milli egemenlik*. https://www.tbmm.gov.tr/kultursanat/milli_egemenlik.htm sayfasından erişilmiştir.
- Ummanel, A. (2017). Türkiye himaye-i etfal cemiyeti yayınlarından bir kartpostalın çocuk hakları bağlamında incelenmesi. *Elementary Education Online*, 16(1), 245-255. <http://ilkogretim-online.org.tr/index.php/io/article/view/1127> sayfasından erişilmiştir.
- Uzun, H. (2010). Milletin iradesiyle oluşan bir bayram: Atatürk'ü anma 19 Mayıs gençlik ve spor bayramı ve Atatürk döneminde kutlanması. *Karadeniz Araştırmaları*, 24(6),109-125. http://www.karam.org.tr/Makaleler/1490279998_uzun.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Ülken, H. Z. (1945). Bayram. <http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/30162/001640506010.pdf?sequence=1> sayfasından erişilmiştir.
- Ünver, M. S. (2019). TRT'nin emeği uluslararası 23 Nisan çocuk şenliği. *TRT Vizyon Dergisi*, 355, 42. <https://www.trt.net.tr/vizyondergisi/> sayfasından erişilmiştir.
- Yalçın, H. F. (1995). *Beden eğitimi öğretmeni el kitabı*. Ankara: Gazi Eğitim Fakültesi.

- Yaman, A. E. (1994). Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde büyük zafer. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 27, 147-171. <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/18/22/91.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Yeni Türkiye'nin kuruluş günü. (1930, Nisan 23). *Milliyet Gazetesi*.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yıldırım, M. (2001). *Milli egemenlik kavramı ve Türkiye'de seçim sistemleri*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> sayfasından erişilmiştir.
- Yıldırım, Y. (2020). *1930-1940 yıllarında Urfa'da fotoğraflarla 23 Nisan Ulusal Egemenlik Bayramları*. Ankara: Nobel.
- Yurdseven Ateş, N. (2003). Resmen bayram olmadan önceki 19 Mayıs kutlamaları: 19 Mayıs nasıl bayram oldu. *Toplumsal Tarih Dergisi*, 113, 34-37.

EKLER

Ek 1. Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun

Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun

Kanun Numarası : 2429

Kabul Tarihi : 17/3/1981

Yayımlandığı R. Gazete : Tarih : 19/3/1981 Sayı : 17284

Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 20 Sayfa : 227

Madde 1 – 1923 yılında Cumhuriyetin ilan edildiği 29 Ekim günü Ulusal Bayramdır. Türkiye'nin içinde ve dışında Devlet adına yalnız bugün tören yapılır. Bayram 28 Ekim günü saat 13.00'ten itibaren başlar ve 29 Ekim günü devam eder.

Madde 2 – Aşağıda sayılan resmi ve dini bayram günleri ile yılbaşı günü, 1 Mayıs günü ve 15 Temmuz günü genel tatil günleridir.

A) Resmi bayram günleri şunlardır:

1. (Değişik: 20/4/1983 - 2818/1 md.) 23 Nisan günü Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramıdır.
2. 19 Mayıs günü Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı günüdür.
3. 30 Ağustos günü Zafer Bayramıdır.

B) Dini bayramlar şunlardır:

1. Ramazan Bayramı; Arefe günü saat 13.00'ten itibaren 3,5 gündür.
2. Kurban Bayramı; Arefe günü saat 13.00'ten itibaren 4,5 gündür.

C) (Değişik: 25/10/2016-6752/2 md.) 1 Ocak günü yılbaşı tatili, 1 Mayıs günü Emek ve Dayanışma Günü ve 15 Temmuz günü Demokrasi ve Milli Birlik Günü tatilidir.

D) (Değişik: 20/4/1983 - 2818/1 md.) Ulusal, resmi ve dini bayram günleri ile yılbaşı günü, 1 Mayıs günü ve 15 Temmuz günü resmi daire ve kuruluşlar tatil edilir. ^{(1) (2)}

Bu Kanunda belirtilen Ulusal Bayram ve genel tatil günleri; Cuma günü akşamı sona erdiğinde müteakip Cumartesi gününün tamamı tatil yapılır.

Mahiyetleri itibariyle sürekli görev yapması gereken kuruluşların özel kanunlarındaki hükümler saklıdır.

29 Ekim günü özel işyerlerinin kapanması zorunludur.

Madde 3 – A) Hafta tatili Pazar günüdür. Bu tatil 35 saatten az olmamak üzere Cumartesi günü en geç saat 13.00'ten itibaren başlar.

B) 394 sayılı Hafta Tatili Kanunu, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 1475 sayılı İş Kanunu ve diğer kanunlardaki hafta tatili ile ilgili hükümler saklıdır.

¹ Bu fıkra; 22/4/2009 tarihli ve 5892 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, “yılbaşı günü” ibarelerinden sonra gelmek üzere “ve 1 Mayıs günü” ibaresi eklenmiş ve metne işlenmiştir.

² 25/10/2016 tarihli ve 6752 sayılı Kanunun 2'nci maddesiyle, bu maddenin birinci fıkrasında yer alan “ve 1 Mayıs günü” ibareleri “, 1 Mayıs günü ve 15 Temmuz günü” olarak değiştirilmiştir.

C) Yemek, içmek, giyinmek gibi zaruri ihtiyaçların giderilmesi için alışveriş yapılan dükkan ve mağazalar hakkında Hafta Tatili Kanununun Cumartesi günüyle ilgili hükümleri uygulanmaz.

Madde 4 – Ulusal ve resmi bayramlarda yapılacak törenler Milli Savunma, İçişleri, Dışişleri, Milli Eğitim, Gençlik ve Spor ve Kültür Bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir. Bu yönetmelik Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç üç ay içinde yayımlanır.

Madde 5 – 27/5/1935 tarihli ve 2739 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun ile bu Kanunda değişiklik yapan kanunlar yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1 – (Ek:28/12/1999 - 4500/ 1 md.)

31 Aralık 1999 tarihi tam gün genel tatildir.

Mahiyetleri itibarıyla sürekli görev yapması gereken kuruluşların özel kanunlarındaki hükümler saklıdır.

Madde 6 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 7 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Ek 2. Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği

Resmî Gazete Tarihi: 08.06.2017

Resmî Gazete Sayısı: 30090

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği

Beşinci Bölüm

Belirli Gün ve Haftalar ile Bayrak Töreni

Belirli gün ve haftalar

MADDE 18 – (1) Belirli gün ve haftaların anma ya da kutlanmasında aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulur:

a) Eğitim kurumunun türü ve özelliğine göre anılacak ya da kutlanacak belirli gün ve haftalar, EK-8’de yer alan belirli gün ve haftalar arasından sene başı öğretmenler kurulunda belirlenir. Bu belirlemede, belirli gün ve haftaların eğitim kurumunun türü ve özelliği, eğitim kurumunda uygulanan öğretim programları, okutulan derslerle olan doğrudan veya dolaylı bağlantısı ile zümrelerin talepleri dikkate alınır.

b) Sene başı öğretmenler kurulunda belirlenen belirli gün ve haftaların; sınıf içi, sınıflar arası, eğitim kurumu düzeyinde ya da eğitim kurumu dışında gerçekleştirilmesine yönelik planlanması ile öğrenci kulüplerine dağılımı sosyal etkinlikler kurulunca yapılır. Ayrıca anma ve kutlama etkinlikleri, sorumlu kulüp öğrencileri tarafından yapılabileceği gibi sorumlu kulübün rehberliğinde aynı veya farklı sınıf veya kulüplere üye öğrencilerce de gerçekleştirilebilir.

(2) **(Ek:RG-1/9/2018-30522)** Okullarda kutlanacak ulusal ve resmî bayramlar ile mahalli kurtuluş günleri;

- a) 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı.
- b) 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı.
- c) 19 Mayıs Atatürk’ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı.
- ç) 30 Ağustos Zafer Bayramı.
- d) Mahalli Kurtuluş Günleri.

(3) **(Ek:RG-1/9/2018-30522)** Ulusal ve resmî bayramlar ile mahallî kurtuluş günlerinin kutlanmasında 5/5/2012 tarihli ve 28283 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Ulusal ve Resmî Bayramlar ile Mahalli Kurtuluş Günleri, Atatürk Günleri ve Tarihi Günlerde Yapılacak Tören ve Kutlamalar Yönetmeliği hükümlerine uyulur.

(4) **(Ek:RG-1/9/2018-30522)** Eğitim kurumları, ulusal ve resmî bayramlar ile mahalli kurtuluş günlerinin kutlanması ile ilgili okul içi ve okul dışı etkinliklere katılırlar. Ayrıca öğretmen ve öğrenciler bu kapsamda kendilerine verilen görevleri yaparlar.

Bayrak töreni

MADDE 19 – (1) Bayrak töreni, Türk Bayrağı ve İstiklâl Marşı’nın anlam ve önemine yaraşır şekilde düzenlenir. Törende Türk Bayrağı ve İstiklâl Marşı’na olan sevgi ve saygıyı güçlendirmek amaçlanır ve gerekli her türlü önlem alınır.

- (2) Bayrak töreni; hafta başında ve sonunda, resmî tatil, millî bayram, genel tatil başlangıcında ve sonunda yapılır.
- (3) Eğitim kurumunda bayrak direği bulunur. Bayrak, törenden önce indirilir ve törenle göndere çekilir.
- (4) Bayrak töreninde yapılan konuşmalar, İstiklâl Marşı'nın söylenmesinden önce bitirilir.
- (5) İstiklâl Marşı'nın ilk iki kıtası, törene katılanlar tarafından birlikte, bestesine uygun olarak yüksek sesle söylenir.
- (6) Törenlerin yürütülmesinden eğitim kurumu müdürü sorumludur.

Ek 3. 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Törenler Yönetmeliği

Ulusal ve Resmi Bayramlar ile Mahalli Kurtuluş Günleri, Atatürk Günleri ve Tarihi Günlerde Yapılacak Tören ve Kutlamalar Yönetmeliği

Üçüncü Bölüm Resmi Bayramlar

Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı törenleri

MADDE 5 – (1) Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı 23 Nisan günü saat 08.00’de başlar ve saat 24.00’te son bulur.

- (2) Milli Eğitim Bakanı, günün anlam ve önemini belirten mesajını medya aracılığıyla bildirir.
- (3) Milli Eğitim Bakanı bir il törenine katılır.
- (4) Atatürk anıt veya büstüne milli eğitim müdürlüğü tarafından çelenk konulur. Çelenk konulduktan sonra İstiklal Marşı ile birlikte bayrak göndere çekilir.
- (5) Kutlama komitelerince hazırlanan programda yer alan diğer faaliyetler uygulanır. Programda tören geçişi ve tebrikata yer verilmez.

**Ek 4. Milli Hakimiyet Bayramı ve Çocuk Bayramına İlişkin Basında Çıkan Haberler,
Vakit, 23 Nisan 1931.**

Ek 5. Milli Hakimiyet Bayramı ve Çocuk Bayramına İlişkin Basında Çıkan Haberler,
Cumhuriyet, 23 Nisan 1931.

Ek 6. Milli Hakimiyet Bayramı ve Çocuk Bayramına İlişkin Basında Çıkan Haberler, Anadolu, 23 Nisan 1935.

Ek 7. Basında Milli Hakimiyet Bayramı ve Çocuk Bayramına İlişkin Çıkan Haberler,
Milliyet, 23 Nisan 1934.

Çocuk Bayramı Başladı!

KÂZIM ve İSMET
Paşalar "*Milliyet*,"
sütunlarından Türk
çocuğuna hitap
ediyorlar

Bugün iki bayramı birden kutluluyoruz: 23 NİSAN

Bugünün çocuğunun şahsında yarının büyük Türkiyesinin bütün ümit ve emellerini selâmlarız

Bugün Mustafa Kemal Türkiyesinde milli hakimiyetin ilân edildiği ve Ankarada Türkiye Millet Meclisinin ilk açıldığı gündür. Oğün Büyük Şef : "*Hâkimiyet milletindir...*" dedi. Türk milletine kurtuluş yolunu ve içinde bulunduğumuz diriliği ve varlığı getiren gün, inkılâp çocuğunun her yıl süren bayramına da başlangıç olarak kabul edilmiştir. Her Türkün hâfıza ve hâtrasında bütün tafsî - lâti hakkedilmiş olan bu büyük günde onun içindir ki memleketin her tarafında Çocuk bayramı baş - lyacak. Türk milletinin ümidi, ilerinin ışığı ve inkılâbımızın mesnedi olan Türk çocuğu bütün bir hafta bayramını kutluluyacak, imanını tazeliyecek, ileriye akan hızını arttıracaktır. Kemalist inkı - lâp ve onun Türkiyesi azı istemiyen, çoğa kanmıyan bir varlıktır. Inkılâp çocuğunun hamuru da iş - te bu imanın özünden besleniyor.

Bugünün çocuğunun şahsında yarının büyük Türkiyesinin bütün ümit ve emellerini selâmlar - ken Millet Meclisi Reisi Kâzım ve Başvekil İsmet Paşaların bugün ün küçük, yarının büyüklerine *MİLLİYET* sütunlarından ithaf ettikleri satırları da neşrediyoruz :

Kâzım Paşa diyor ki:

Türk çocuğunun bayramı

Yurdumuzun ve Cümhuriyetimizin istik - balinden tamamilen emin olabilmek için çocuk - larımızı çok itina ile yetiştirmeli, onların beden ve fikir terbiyelerine bütün mevcudiyetimizle dikkat etmeliyiz. Bu mühim vazife yalnız ana, (Devamı 7 inci sahifede)

İsmet Paşa diyor ki:

Sevgili bayram

Bayramınız kutlu olsun Cümhuriyet Ço - cukları! Sizin bayramınız bütün sevinç günle - rinin en neşelisi ve en feyizlisidir. Hiç bir bay - ram günü sizin bu haftanız kadar vatan için ümitlerle dolu değildir. Hiç biriniz Cümhuri - (Devamı 7 inci sahifede)

Ek 8. TRT Uluslararası 23 Nisan Çocuk Şenliği Kutlamalarına Örnekler

Ek 9. TRT Uluslararası 23 Nisan Çocuk Şenliği Kutlamalarına Örnekler

Ek 10. Araştırma İzni

T.C.
GİRESUN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 29409993-605.01-E.23627504
Konu : Araştırma İzni
(Burcu TURGUT KESİK)

28.11.2019

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi : a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 2017/25 nolu Genelgesi.
b) Gazi Üniversitesinin 12.11.2019 tarih ve 223735515 DYS kayıtlı yazısı.

Gazi Üniversitesinin Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi Burcu Turgut KESİK "Ortaokul 5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlamalarına İlişkin Algılarının Belirlenmesi" konulu araştırma ve anket yapmak istemektedir. Çalışma; Giresun Boztekke Ortaokulu, Duroğlu İmam Hatip Ortaokulu, Kayadibi Ortaokulu, Çaldağ Şehit Üstteğmen Adnan Bahat Ortaokulu, Sayca İmam Hatip Ortaokulu, Okçu Ortaokulu, Şehit Zafer Konak Ortaokulu, Ülper Şehit Ümit Kılıç Yatılı Bölge Ortaokulu, Yağmurca Ortaokulu öğrencileriyle gerçekleştirilecektir. İlgi (b) yazı ile eklerinin (a) Genelge kapsamında incelenmesi sonucu oluşturulan "Araştırma Değerlendirme Komisyonu Raporu" ekte sunulmuştur.

Söz konusu çalışmanın yukarıda sözü edilen öğrencilerle 25.11.2019 – 01.06.2020 tarihleri arasında, Müdürlüğümüzce mühürlenmiş ve ekte sunulan veri toplama araçlarını kullanarak; tüm çalışmaların okul yönetiminin sorumluluğunda/gözetiminde yürütülmesi, yapılacak çalışmaların eğitim öğretim faaliyetlerini aksatmadan, okul yönetiminin planlayacağı çalışma takvimine göre yapılması, çalışmalara katılımın gönüllülük esasına dayalı olarak sağlanması, uygulama ile toplanacak verilerin sadece bu araştırma dâhilinde kullanılması ve araştırma sonucunun Müdürlüğümüz AR-GE Birimine basılı veya elektronik doküman olarak teslim edilmesi koşulları ile gerçekleştirilmesinde herhangi bir sakıncanın olmadığı Müdürlüğümüzce uygun değerlendirilmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, olurlarınıza arz ederim.

Ergin AYBAR
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

OLUR
28.11.2019
Ertuğrul TOSUNOĞLU
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

Adres: Hükümet Konağı A/Blok Kat:1
Elektronik Ağ: arge28@mcb.gov.tr
e-posta: kakdegan@hotmail.com

Bilgi için: Kezban Akdoğan-184
Tel: 0 (454) 215 75 25
Faks: 0 (454) 215 75 22

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden e310-b8f7-32b5-9e85-aa08 kodu ile teyit edilebilir.

Ek 11. Araştırma Değerlendirme Komisyonu Raporu

Araştırma Değerlendirme Komisyonu Raporu

Adı Soyadı Burcu TURGUT KESİK
Ünvan Yüksek Lisan Öğrencisi
Üniversite GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Fakülte / Enstitü Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Ana Bilim Dalı Eğitim Bilimleri
Üniversite Bölüm
Telefon No 0 545 775 10 85
ePosta
Araştırmanın Türü Yüksek Lisans Öğrencisi
Araştırmanın Konusu Ortaokul 5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlamalarına İlişkin Algılarının Belirlenmesi
Araştırmanın Evreni Boztekke Ortaokulu, Duroğlu İmam Hatip Ortaokulu, Kayadibi Ortaokulu, Çaldağ Şehir Üsteğmen Adnan Bahat Ortaokulu, Sayca İmam Hatip Ortaokulu, Okçu Ortaokulu, Şehit Zafer Konak Ortaokulu, Ülper Şehit Ümit Kılıç Yatılı Bölge Ortaokulu, Yağmurca Ortaokulu
Veri Toplama Tarihi (Başlangıç) 25.11.2019
Veri Toplama Tarihi (Bitiş) 01.06.2020
Veri Toplama Aracı/Araçları Ortaokul 5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlamalarına İlişkin Kompozisyon ve Çizecekleri Resimler
Komisyon Görüşü Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Burcu TURGUT KESİK'in talebi doğrultusunda Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'nün 30.10.2019 tarih ve 36272 sayılı (22373515 DYS kayıtlı) yazısı ve eklerinde belirtilen "Ortaokul 5. Sınıf Öğrencilerinin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlamalarına İlişkin Algılarının Belirlenmesi" konulu çalışmasına katkı sağlamak amacıyla yukarıda belirtilen veri toplama araçlarının MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 2017-25 sayılı Genelgesi doğrultusunda incelenerek değerlendirilmiş ve 25.11.2019 - 01.06.2020 tarihleri arasında, yukarıda belirtilen okullarda, Müdürlüğümüzce mühürlenmiş veri toplama aracını kullanarak, tüm çalışmaların okul yönetiminin sorumluluğunda/gözetiminde yürütülmesi, yapılacak çalışmaların eğitim öğretim faaliyetlerini aksatmadan okul yönetiminin planlayacağı çalışma takvimine göre yapılması, çalışmalara katılımın gönüllülük esasına dayalı olarak sağlanması, uygulama ile toplanacak verilerin sadece bu araştırma için kullanılması ve araştırma sonucunun "Taahhütname Tutanağı"nda belirtilen "Araştırma Sonucu Teslim Tarihi"ne kadar Müdürlüğümüz AR-GE Birimine Basılı veya Elektronik Doküman olarak teslim edilmesi koşulları ile gerçekleştirilmesi ile ilgili komisyon görüşü aşağıda belirtilmiştir.

ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME KOMİSYONU

KOMİSYON BAŞKANI

Ergin AYBAR

Uygundur ☒

Uygun Değildir ☐

ÜYE

Fazlı ÇİÇEK

Uygundur ☒

Uygun Değildir ☐

ÜYE

Ekrem GENÇ

Uygundur ☒

Uygun Değildir ☐

ÜYE

Çetin KARAHAN

Uygundur ☒

Uygun Değildir ☐

Ek 12. Veri toplama formu

EK 2

Araştırma sorusu: “İlköğretim 5.sınıf öğrencilerinin yazdıkları kompozisyonlar ve çizdikleri resimlerde okullarda kutlanan 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına ilişkin algıları nasıldır?”

Okul:

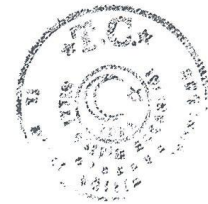
Tarih: __ / __ / 2019

Saat (Başlangıç / Bitiş) : ____ / ____

GİRİŞ

Merhaba, benim adım Burcu TURGUT KESİK. Giresun/Merkez Yağmurca Ortaokulunda İngilizce öğretmeni olarak görev yapmaktayım ve Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı'nda yüksek lisans öğrencisiyim. 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamaları üzerine bir araştırma yapıyorum ve sizlerin de okulunuzda kutlanan 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına ilişkin düşüncelerinizi ve beklentilerinizi, bu bayramın sizin için ne ifade ettiğini ve ne anlama geldiğini öğrenmek istiyorum. Katkılarınız için şimdiden teşekkür ediyorum.

“23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarıyla ilgili duygu ve düşüncelerinizi yazarak anlatınız?”

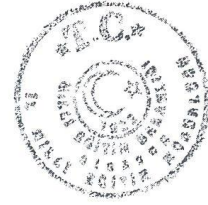
Araştırma sorusu: “İlköğretim 5.sınıf öğrencilerinin yazdıkları kompozisyonlar ve çizdikleri resimlerde okullarda kutlanan 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarına ilişkin algıları nasıldır?”

Okul:

Tarih: __ / __ / 2019

Saat (Başlangıç / Bitiş) : ____ / ____

“23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarıyla ilgili duygu ve düşüncelerinizi resim çizerek anlatınız?”

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, Adı	Turgut Kesik, Burcu
Uyruğu	T.C.
Doğum tarihi ve yeri	1992 / Giresun
Medeni hali	Evli
Telefon	+90 545 775 10 85
E-posta	burcuturgut@ymail.com

Eğitim Derecesi	Okul/Program	Mezuniyet yılı
Lise	Giresun Mimar Sinan Anadolu Lisesi	2010
Üniversite	Gazi Üniversitesi / İngilizce Öğretmenliği	2014
Yüksek Lisans	Gazi Üniversitesi / Eğitimin Sosyal ve Tarihi Temelleri	2020

İş Deneyimi, Yıl	Çalıştığı Yer	Görev
2014-2017	Aşağıboynuyoğun Ortaokulu / Giresun	İngilizce Öğretmeni
2017-	Yağmurca Ortaokulu / Giresun	İngilizce Öğretmeni

Yabancı Dil	İngilizce, Almanca, Fransızca
-------------	-------------------------------

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR...

